

JAKI
ŁAD? s. 4

PORODÓWKI
W PANDEMII s. 34

CO Z WIELKIM
RESETEM? s. 20

PO ILE
MSZA? s. 38

KAZACHSTAN
W OGNIU s. 18

16.01.2022

nr 03 (846)

cena 5 zł
(w tym 8% VAT)

NR INDEKSU 205 109

ISSN 1734-9079

www.idziemy.pl

idziemy

PIENIĄDZE KOŚCIOŁA

s. 10

Drodzy Czytelnicy!
„Idziemy”
jest dostępne
w e-wydaniu
na stronie:
www.eprasa.pl
www.idziemy.com.pl

Prenumerata redakcyjna tygodnika „Idziemy” na rok 2022

Drodzy Czytelnicy! Nasz tygodnik dostępny jest w parafiach i w kioskach. Istnieje też możliwość prenumeraty redakcyjnej. Można otrzymywać nasz tygodnik do domu! Prenumerata redakcyjna w roku 2022: **cena 1 egzemplarza – 7 zł; prenumerata kwartalna – 91 zł; prenumerata półroczna – 182 zł; prenumerata roczna – 364 zł.**

Zniżka! Przy prenumeracie od 5 do 10 egzemplarzy cena 1 egz. wynosi 5 zł. Koszt wysyłki w całości pokrywa redakcja.

Pismo nasze można zaprenumerować, wypełniając dokładnie poniższy blankiet. Tel. 22 5120095

nazwa odbiorcy		W Y D. D I E C. W A R. - P R A S K I E J 0 4 - 3 5 7	
nazwa odbiorcy cd.		W - w a u l . G r o c h o w s k a 1 9 4 / 1 9 6	
I.k.	nr rachunku odbiorcy	1 7 1 2 4 0 1 0 9 5 1 1 1 1 0 0 1 0 0 5 1 7 2 4 7 3	
kwota słownie		W	PLN
nazwa zleceniodawcy			
nazwa zleceniodawcy cd.			
tytułem		P r e n u m e r a t a t y g o d n i k a	
tytułem cd.		I d z i e m y n a o k r e s	
pieczęć, data i podpisy zleceniodawcy		Opłata:	

nazwa odbiorcy		W Y D. D I E C. W A R. - P R A S K I E J 0 4 - 3 5 7	
nazwa odbiorcy cd.		W - w a u l . G r o c h o w s k a 1 9 4 / 1 9 6	
I.k.	nr rachunku odbiorcy	1 7 1 2 4 0 1 0 9 5 1 1 1 1 0 0 1 0 0 5 1 7 2 4 7 3	
kwota słownie		W	PLN
nazwa zleceniodawcy			
nazwa zleceniodawcy cd.			
tytułem		P r e n u m e r a t a t y g o d n i k a	
tytułem cd.		I d z i e m y n a o k r e s	
pieczęć, data i podpisy zleceniodawcy		Opłata:	

ks. Henryk Zieliński

Nie jesteśmy pasożytami

Gdyby księża byli aniołami, a Kościół – królestwem Bożym, wówczas temat pieniędzy w Kościele by nie istniał. Ale tak na tym świecie nigdy nie było i nie będzie, a z pewnością nie na skalę powszechną.

W ziemskim życiu Chrystusa też pojawiały się pieniądze: zarówno w kontekście dobrym, neutralnym, jak i złym. Podobnie było w Kościele pierwotnym. Ludzie nawracający się do Chrystusa przekazywali apostołom pieniądze ze sprzedaży swoich majątków. Służyły one oddać całej wspólnoty. Z kolei opisywana w Dziejach Apostolskich nieuczciwość w tej dziedzinie Ananiasza i Saffiry została dla przestrogi ukarana śmiercią. Wskazuje to, że sprawy materialne mają być prowadzone w Kościele transparentnie. Święty Paweł, chociaż chlubił się, że żyje z pracy własnych rąk, to dziękował chrześcijanom z Filipi, że „raz i drugi przysyłali na jego potrzeby”. Prócz tego gorliwie zbierał datki wśród chrześcijan na utrzymanie wiernych w Jerozolimie, którzy po wyprowadzeniu posiadanych dóbr popadali w nędzę.

W podejściu do pieniędzy w Kościele trzeba odróżnić to, co dotyczy utrzymania i statusu materialnego duchownych, od tego, co odnosi się do sposobu i poziomu finansowania poszczególnych instytucji kościelnych. O jednym i drugim warto mówić z całą szczerością. Prawda o finansach księży i Kościoła nie jest wcale tak sensacyjna, jak to czasem opisują media i polityczni harcownicy.

Księża w Polsce utrzymują się głównie ze stypendiów ofiarowanych im przez wiernych przy zamawianiu intencji mszalnych. Każdy ksiądz może zatrzymać dla siebie jednego dnia tylko jedno takie stypendium. Nie jest to „zapłata” za Mszę, ale właśnie stypendium (analogicznie jak w przypadku np. doktorantów), które ma pozwolić księdzu tego dnia się utrzymać. Na szczęście księża najczęściej mieszkają na plebanii, płacąc tylko za wyżywienie i media. Dodatkowym wynagrodzeniem księdza jest część ofiar składanych przy okazji chrztów, ślubów, pogrzebów i wypominków oraz od 10 do 50 proc. (w zależności od diecezji) ofiar składanych podczas tzw. kolędy. Rozpiętość ka-

płańskich dochodów w różnych parafiach wynosi od niewiele ponad tysiąc złotych do dwukrotności średniej krajowej. To ostatnie dotyczy jednak bardzo wąskiego grona proboszczów największych parafii i budzi najczęściej kontrowersji, także wśród samych duchownych.

Kościół w Polsce nie jest w żaden sposób finansowany przez państwo! Z pew-

nością nie w taki sposób, jak finansowane są partie polityczne, stowarzyszenia czy fundacje. To raczej państwo jest finansowane przez Kościół, rozumiany nie tylko jako wspólnota katolików (ok. 90 proc. obywateli Polski), ale także jako różne instytucje Kościoła. Szkoda, że nie ma u nas na ten temat konkretnych wyliczeń. Według danych włoskich tamtejszy Kościół wpłaca do państwa w postaci rozmaitych świadczeń prawie czterokrotnie więcej, niż od państwa dostaje. W Austrii, jak ogłosił kard. Christoph Schönborn, same tylko podatki od towarów i usług płacone przez Kościół przy okazji remontów zabytkowych świątyń przewyższają państwowe dotacje na ten cel! Podobnie jest zapewne i u nas. Różne instytucje kościelne płacą podatki od towarów i usług, zatrudniają setki tysięcy ludzi, za których odprowadzają składki, prowadzą setki szkół i kilkanaście uczelni, w których kształcą tysiące obywateli, odciażając państwo. Sama Caritas Polska udziela corocznie pomocy potrzebującym o łącznej wartości ok. 200 mln zł, bez pytania o ich wiarę.

Nie jest finansowaniem Kościoła tzw. Fundusz Kościelny, który miał być rekompensatą za odebrane Kościołowi mienie. Więcej na ten temat na s. 10. Nie można nazywać finansowaniem Kościoła pensji kapelanów w wojsku, katechetów w szkołach, księży profesorów z różnych dziedzin na uczelniach czy siostr zakonnych zatrudnionych jako pielęgniarki w szpitalach. Państwo, zgodnie z zasadą pomocniczości, ma obowiązek zapewnić swoim obywatelom – w szczególności tym, którzy z różnych przyczyn nie mogą sami o siebie zadbać – te świadczenia, do których mają prawo i których potrzebują. To nie jest żadna łaska. Zapewnienie kapelana ludziom wierzącym w wojsku, więzieniu czy szpitalu jest takim samym obowiązkiem państwa, jak zapewnienie im psychologa czy lekarza. To samo dotyczy nauczycieli religii w szkole, jeśli życzy sobie tego odpowiednia liczba rodziców.

Nie jesteśmy w Polsce pasożytami. Płacimy podatki i bez kompleksów mamy dopominać się swoich praw.

henryk.zielinski@idziemy.com.pl

16.01.2022 **idziemy** w numerze:

TEMAT TYGODNIA

Kościół i pieniądze – rozmowa z ks. dr. hab. Pawłem Kaletą s. 10
Jak to robią w Europie? s. 12

NA CZASIE

Jaki ład? – rozmowa z A. Sadowskim o Polskim Ładzie s. 4

foto: PAP/EPA/Alexander Kuznetsov

Kazachstan w ogniu s. 18
Co z wielkim resetem? s. 20

NASZE SPRAWY

Wychowanie: co dobre, a co przyjemne? s. 23
Porodówki w pandemii s. 34
Między i ponad dźwiękami s. 36
Czy podawać witaminy dzieciom? s. 43
Zmiany w 500 plus s. 44

MOJA WIARA

Pamiętne kazania s. 42
O. Salij: Po ile Msza? s. 38
Kolumb misji – ks. Paweł Manna s. 54

Czytanie nie kończy się na papierze! Najnowsze wiadomości i opinie na stronie www.idziemy.pl.
E-wydanie tygodnika można zakupić na stronach: www.eprasa.pl, www.egazety.pl.

Kto zyska, a kto straci na obowiązującym od 1 stycznia Polskim Ładzie?

Rząd przekonywał, że zyska większość społeczeństwa, które w praktyce doświadcza czegoś przeciwnego. Sytuację można podsumować słynnym wyznaniem Wiktora Czernomyrdina, że „chcieliśmy jak najlepiej, a wyszło jak zawsze”.

Zatem jak Pan ocenia cele Polskiego Ładu?

Polski Ład zrywa z wprowadzoną wcześniej deklaracją przez rząd tzw. konstytucją dla biznesu. Celem zmiany nie stało się wywołanie – po miesiącach zapaści społecznej i gospodarczej – większej aktywności Polaków oraz zwiększenie do-

foto: Miroslaw Stelmach, arch. Centrum im. Adama Smitha

który powinien sprawiać, że polskie firmy w kraju będą miały lepsze warunki rozwoju, niż mają dziś w Czechach, na Słowacji czy w Estonii.

Można pogodzić dbałość o utrzymanie wysokich notowań politycznych z decyzjami służącym interesowi narodowemu?

Tak, jeżeli zamiast przemawiania w imieniu społeczeństwa realnie działałoby się w jego interesie. Program nazwany „Polskim Ładem” gwarantuje tylko międzynarodowym korporacjom niskie podatki i niezmiennosc prawa. Zamiast patriotyzmu gospodarczego mamy apartheid ekonomiczny, w którym dyskryminuje się

JAKI ŁAD?

Z **Andrzejem Sadowskim**, prezydentem Centrum im. Adama Smitha, rozmawia Patryk Lubryczyński

chodów z prowadzonej działalności gospodarczej i tym samym nadrobienie strat. Zmiana ma przede wszystkim zwiększyć ilość pieniędzy dla nieefektywnej służby zdrowia, zamiast ją naprawiać, stąd wzrost podatku od zdrowia, czyli tzw. składki, i niemożliwość jej odliczenia w rozliczeniu podatkowym.

Rządzący obarczają winą pracodawców, którzy mieli nie przygotować się do zmian. Zgadza się Pan z tym stanowiskiem?

Oświadczenia Stowarzyszenia Księgowych w Polsce czy Związkowej Alternatywy w Krajowej Administracji Skarbowej wskazują, że mamy do czynienia ze skutkami pośpiesznego wprowadzenia nieprecyzyjnych przepisów bez obowiązującej wykładni w kluczowych zmianach podatkowych. Ostatnie miesiące to wysyp uwag, oświadczeń i propozycji kierowanych do rządu przez organizacje gospodarcze, zawodowe i eksperckie, wskazujące na możliwość wywołania chaosu złymi przepisami, co właśnie ma miejsce.

Czy zapowiadane przez rząd korekty w Polskim Ładzie mogą mieć pozytywny efekt?

Zamiast kolejnych korekt i tłumaczeń partia rządząca powinna zakończyć ten program, zanim ujawnią się jego kolejne prawdziwe i negatywne konsekwencje. Bez rozgłosu zamknięto „Program Zrównoważonego Rozwoju”, który był znacznie bardziej starannie przygotowa-

ny i – gdyby był realizowany – moglibyśmy doświadczyć jego pozytywnych skutków. Polacy i Polska potrzebują programu, który da szansę na szybsze wyjście z zapaści, pogłębianej dziś rozkręcającą się inflacją. Wymaga to uznania przedsiębiorczości za podstawę dobrobytu społeczeństwa oraz pracy za źródło dochodu rodziny. Pomoc społeczna powinna mieć charakter wyłącznie interwencyjny. Jeżeli nie odblokuje się w Polsce możliwości szybszej i wydajniejszej produkcji oraz usług, to dodruk oraz rozdawanie przez rząd pieniędzy trwale nie poprawia sytuacji społecznej.

Istnieją doraźne rozwiązania, które mogą zahamować wzrost cen żywności i energii?

Jedynym efektywnym rozwiązaniem jest nadprodukcja energii, która doprowadzi do spadku jej cen. Doraźne metody nie będą miały skuteczności nawet chwilowego znieczulenia. Polski Ład byłby skuteczny wtedy, gdyby wpiery dokonał krytycznej oceny realizowanych do tej pory celów i projektów, co znalazło się w części analitycznej do Krajowego Planu Odbudowy. Rząd miał historyczną szansę na głęboką naprawę państwa i jego instytucji, których funkcjonowanie załamało się w miesiącach kryzysowego zarządzania. Polacy jak nigdy dotąd potrzebują uczciwej realizacji patriotyzmu gospodarczego,

polskie przedsiębiorstwa, a nadal uprzywilejowuje się międzynarodowe korporacje.

Jakie skutki będą miały kolejne tarcze antyinflacyjne?

Jedyną skuteczną tarczą antyinflacyjną jest przywrócenie wartości polskiego złotego. Wszystkie inne mogą doprowadzić do rozkręcenia się spirali cenowo-płacowej. Nie sposób zrozumieć, dlaczego tak długo lekceważono rozwijającą się inflację, której poziom zwiększył się w ciągu roku o 100 proc. Do niedawna

prezes NBP osłabiał wartość polskiego złotego. Jest to niewytłumaczalne w sytuacji, w której zobowiązania międzynarodowe Polski są w znacznej części w obcych walutach, a każde osłabienie złotego zwiększa wartość zadłużenia do spłaty. Więcej płacimy również za import ropy naftowej.

Jak Pan ocenia negocjacje w sprawie wypłaty należnych nam środków z UE?

Pieniądze te są nieznaczące w stosunku do tych, które polscy przedsiębiorcy i obywatele mają zgromadzone dziś na kontach. Środki unijne należy traktować przede wszystkim jako zwrot składki płaconej do Unii. Rząd zamiast stworzyć uczciwe warunki dla polskich inwestycji za pieniądze, które posiadają Polacy, traci energię na jałowy spór ze stronnictwem i nieprzychylną mu unijną biurokracją.

fot. PAP/Tomasz Czeli

Świeć przykładem

Ulicami 668 polskich miast przeszedł Orszak Trzech Króli. Największy z nich – w Warszawie – rozpoczął się modlitwą „Anioł Pański” prowadzoną przez metropolitę warszawskiego. Wcześniej kard. Kazimierz Nycz w czasie Mszy świętej w archikatedrze wzywał: – Idąc ulicami naszego miasta, będziemy wołali: powstań, Warszavo, świeć przykładem dobrego, chrześcijańskiego życia i otwarcia na wszystkich, którzy potrzebują naszej pomocy.

Tegoroczne hasło tych ulicznych jasełek – „Dzień dziś wesoly” – zostało zaczerpnięte

z kolędy „Z narodzenia Pana”. W rolę Świętej Rodziny wcielili się Aleksandra i Jakub Siekierzyński z synem. Orszak wyruszył z placu Zamkowego przy dźwiękach kolędy „Mędrcy świata” i dotarł na plac Piłsudskiego, gdzie odtąńczono poloneza w rytmie „Bóg się rodzi”. Kulminacyjnym punktem był pokłon Trzech Króli – europejskiego, afrykańskiego i azjatyckiego.

W tym roku przy okazji orszaku zbierano środki na wsparcie wychowanków katolickiego ośrodka dla ubogich chłopców w Nairobi w Kenii./bs

Modlitwa o jedność

Zobaczyliśmy Jego gwiazdę na Wschodzie i przyszliśmy oddać Mu pokłon – pod tym hasłem będzie przebiegał Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan 2022.

W tym roku rozważany będzie biblijny tekst dotyczący Mędrców ze Wschodu zaczerpnięty z Ewangelii św. Mateusza (2, 1-12). Tematy poszczególnych dni ekumenicznej oktawy są następujące: dzień 1: Podnieś nas i przyciągnij do swojego wspaniałego światła; dzień 2: Pokorne przywództwo burzy mury i buduje z miłością; dzień 3: Obecność Chrystusa przewraca świat do góry nogami; dzień 4: Choć mali i cierpiący, niczego nam nie brakuje; dzień 5: Prowadzeni przez jedynego Pana; dzień 6: Zgromadzeni w uwielbieniu wokół Jedyne Pana; dzień 7: Dary wspólnoty; dzień 8: Ponad zna-

nymi drogami podziału do Bożych nowych ścieżek.

Nabożeństwo centralne odbędzie się w niedzielę 23 stycznia o godz. 17.00 w prawosławnej katedrze metropolitalnej św. Marii Magdaleny w Warszawie.

Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan odbywa się co roku między 18 a 25 stycznia. To czas, gdy chrześcijanie różnych wyznań spotykają się na całym świecie na ekumenicznych nabożeństwach, modlitwach, konferencjach, koncertach i innych spotkaniach.

Materiały do ekumenicznych modlitw zostały przygotowane przez Radę Kościołów Bliskiego Wschodu. Broszurę zawierającą m.in. omówienie tematu przewodniego i propozycje liturgii nabożeństw ekumenicznych można pobrać ze strony www.ekumenia.pl/PRE/bs

Krzysztof Ziemiec

Niepewna przyszłość

W Francji – po zapowiedzi nowych restrykcji i wypowiedzi prezydenta Emmanuela Macrona, który stwierdził, że niezaszczepieni nie są obywatelami – znów na ulicach pojawiły się tłumy. To największe protesty nad Sekwaną od początku pandemii. Macron celowo wywołał polityczną burzę, za co ostro skrytykowali go najważniejsi kontrkandydaci w zbliżających się wyborach prezydenckich.

Cztery miesiące przed wyborami prezydenckimi Macron chciał z pandemii uczynić najważniejszy temat kampanii. Ale to dewastująca praktyka

dla całego społeczeństwa, bo jeśli prezydent pozwala sobie, jak mówi, „wkurzyć” Francuzów, to dlaczego Francuzi mieliby szanować państwo? Dlaczego mieliby szanować siebie nawzajem? Macron przeszarżował. Ale w ten sposób dziś zachowuje się większa część klasy politycznej.

I jeśli w pierwszej połowie tego roku światu nie uda się zdławić pandemii, to może nas czekać albo totalna blokada służby zdrowia, a zarazem krach zdrowotny i ekonomiczny, albo też fala protestów niezadowolonych ludzi. A co za tym idzie – zmiany na szczytach władz.

Potencjalne zmiany po kwietniowych wyborach we Francji mogą być kluczowe dla całej Europy. Podobnie jak inflacja, która może mocno zubożyć wiele grup społecznych i zmusić je do wyjścia na ulice. I wszystko, co dzieje się wokół Ukrainy, a dokładniej – Ro-

sji, która wyraźnie chce zmienić cały ukształtowany po 1989 r. w Europie układ.

Ale z punktu widzenia wieczności znacznie bardziej niepokojące powinny być dla nas dane, które w Nowy Rok opublikował CBOS, pokazujące, że w najmłodszej grupie wiekowej spadek praktyk religijnych sięga 30 proc.

Sytuacja wymaga od nas wszystkich znalezienia adekwatnej odpowiedzi i sposobu, jak głosić młodym Ewangelię. Dlaczego

jej nie chcą?

Nie potrzebują lub nie dostrzegają? Ile w tym winy kapłanów, ich zaniedbań i bulwersujących

w niektórych przypadkach zachowań? A może też katechetów, prowadzących zbyt nudne lekcje, czy wreszcie lewnych rodziców? A może winne są po prostu zmiany społeczno-cywilizacyjne?! Czy Internet zaspokaja dziś niemal wszystkie potrzeby, nawet

pseudoduchowe, niszcząc te duchowe?

Na życie religijne Polaków mocno wpłynęła też pandemia. W 2020 r. było znacząco mniej ślubów i chrztów, mniej osób przyjęło sakrament bierzmowania. Zapewne dane za 2021 r. okażą się podobne. W młodym pokoleniu następuje bardzo mocne przewartościowanie. To wymaga poznania wszystkich przyczyn tego procesu i znalezienia adekwatnej odpowiedzi. Jeśli jej szyb-

U młodych następuje mocne przewartościowanie. Trzeba odkryć przyczyny i znaleźć odpowiedź.

ko wszyscy nie znajdziemy, zjedźmy do katakumb – co w sumie było do przewidzenia i może dla wiary nie byłoby takie złe. Wymagająca sytuacja wymusi też prawdziwe postawy.

Tylko co wtedy z iskrą, która – jak mówił św. Jan Paweł II – miała właśnie z Polski wyjść na cały świat? Pochodzenie zobowiązuje!

Autor jest dziennikarzem TVP

W SKRÓCIE

■ **Nie wycofają się z Europy.** Stany Zjednoczone są gotowe do podjęcia rozmów z Rosją na temat ograniczeń dotyczących rakiet i ćwiczeń wojskowych, ale kwestia liczebności wojsk w Europie nie leży na stole negocjacyjnym, przynajmniej w rozmowach dwustronnych – powiedział w sobotę wysoki rangą przedstawiciel administracji USA.

■ **Papież do franciszkanów.** Ojciec Święty wezwał nas do odważnej pracy wśród młodzieży, zgodnie z jej językiem, i na rzecz powołań, abyśmy nie rezygnowali i potrafili patrzeć z ufnością i wiarą w naszą przyszłość – powiedział po audiencji u papieża Franciszka generał Zakonu Braci Mniejszych o. Massimo Fusarelli.

■ **Zuchwała kradzież.** Korona, naszyjnik i dwa pierścienie zostały skradzione z obrazu Matki Bożej Orędowniczki Chorych w sanktuarium maryjnym w Tarencie w południowo-wschodnich Włoszech. Arcybiskup tego miasta Filippo Santoro określił kradzież jako tchórzliwy czyn, który powoduje wielki smutek.

■ **Taizé w Rostocku.** Przyszłoroczne Europejskie Spotkanie Młodych, organizowane przez ekumeniczną Wspólnotę z Taizé, odbędzie się w Rostocku we wschodniej części Niemiec w dniach 28 grudnia 2022 – 1 stycznia 2023 r.

■ **Bez procesji na Filipinach.** Już po raz drugi z rzędu, ze względu na utrzymującą się pandemię koronawirusa, nie odbędzie się w Manili wielka procesja z figurą „Czarnego Nazarejczyka”. O jej odwołaniu zadecydowały władze stolicy Filipin w porozumieniu z przedstawicielami bazyliki „Czarnego Nazarejczyka” (zwanej też kościołem z Quiapo) i policją.

■ **Zabójca prezydenta aresztowany.** Ministerstwo sprawiedliwości USA poinformowało o aresztowaniu jednego z głównych podejrzanych o zabójstwo haitańskiego prezydenta Jovenela Moise’a. Aresztowany to Kolumbijczyk Mario Antonio Palacios, który został oskarżony o spisek w celu popełnienia morderstwa lub porwania poza Stanami Zjednoczonymi.

■ **Najstarszy weteran nie żyje.** W wieku 112 lat zmarł w Nowym Orleanie Lawrence N. Brooks, najstarszy amerykański weteran II wojny światowej i prawdopodobnie najstarszy Amerykanin. Pytany niedawno o tajemnicę swej długowieczności, odpowiadał, że należy „służyć Bogu i być miłym dla ludzi”.

fol. PAP/PA/Georgi Litovski

ŻYCZENIA DLA KOŚCIOŁÓW WSCHODNICH

6 stycznia, po modlitwie „Anioł Pański” i udzieleniu apostolskiego błogosławieństwa, Ojciec Święty złożył najserdeczniejsze życzenia chrześcijanom Kościołów wschodnich, którzy 7 stycznia obchodzą Boże Narodzenie. „Drodzy bracia i siostry! Dzisiaj moja myśl biegnie ku braciom i siostram Kościołów wschodnich, zarówno katolickich, jak i prawosławnych, którzy jutro obchodzą narodziny Pana. Kieruję do nich najserdeczniejsze życze-

nia pokoju i wszelkiego dobra. Niech Chrystus, narodzony z Maryi Dziewicy, oświeci wasze rodziny i wasze wspólnoty. Bracia i siostry, przyjmijcie najlepsze życzenia!” – mówił papież Franciszek. Święta Bożego Narodzenia według kalendarza juliańskiego przypadają 13 dni po świętach według kalendarza gregoriańskiego. Na zdjęciu zwierzchnik Macedońskiego Kościoła Prawosławnego metropolita Stefan w katedrze w Skopje.

MARSZAŁEK SENATU U PAPIEŻA

Papież Franciszek przyjął na audiencji marszałka senatu Rzeczypospolitej Polskiej prof. Tomasza Grodzkiego, który przybył do Watykanu, aby podziękować za beatyfikację kard. Stefana Wyszyńskiego, Prymasa Tysiąclecia, oraz matki Elżbiety Róży Czaczej, założycielki zakładu dla ociemniałych w Laskach. Prof. Tomasz Grodzki podarował papieżowi płyty winylowe z utworami sławnych polskich kompozytorów. Marszałek senatu wskazał na tematy, które były obecne podczas spotkania z Franciszkiem: słabnąca dzietność w Europie

fol. PAP/PA/Vatican Media Handout

i w Polsce, problemy związane z uchodźcami i agresywne zapędy Moskwy w stosunku do Ukrainy.

TRAGEDIA W PAKISTANIE

22 osoby zginęły na zasypanych śniegiem drogach dojazdowych do Murree, górskiego miasta w północnym Pakistanie. Turyści, którzy tłumnie chcieli na własne oczy zobaczyć prawdziwą zimę, zamierzali w swoich samochodach. Wśród ofiar śmiertelnych jest

ośmioosobowa rodzina. Część ludzi umierała z powodu zatrucia tlenkiem węgla, wdychanym w kabinach ich aut. Miejscowa armia została zmobilizowana do oczyszczenia dróg i ratowania tysięcy ludzi, którzy wciąż pozostają uwięzieni.

fol. PAP/PA/Inter Services Public Relations

fot. PAP/EPA/Karina Saho

KOLĘDOWANIE WE LWOWIE

W Pałacu Arcybiskupów Łacińskich we Lwowie, siedzibie kurii rzymskokatolickiej archidiecezji lwowskiej, abp Mieczysław Mokrzycki uczestniczył w dorocznym Wielkim

Kolędowaniu. W kolędowaniu wzięły udział dzieci i młodzież z różnych miejscowości archidiecezji lwowskiej. Liczba chętnych była tak duża, że śpiewy trwały trzy dni.

FAŁSZYWE PASZPORTY I SZCZEPIENIA

Francuska policja wykryła 192 483 fałszywe paszporty sanitarne. Śledczy prowadzą ponad 435 dochodzeń w kwestii fałszowania dokumentów sanitarnych. Posiadanie fałszywego paszportu sanitarnego podlegać będzie karze pięciu lat pozbawienia wolności i 75 tys. euro.

Z kolei rząd Włoch podjął decyzję o wprowadzeniu obowiązku szczepień przeciw COVID-19 dla osób powyżej 50 lat. Kary za niezaszczepienie się będą wynosić od 100 do 1500 euro. W tym kraju jest masowa fala

fot. PAP/EPA/Fehim Demir

zachorowań, do 200 tys. nowych przypadków dziennie. Natomiast w Wielkiej Brytanii dziennych zachorowań notuje się ok. 150 tys.

CHRZEST W KAPLICY SYKSTYŃSKIEJ

Wasze dzieci otrzymują dzisiaj tożsamość chrześcijańską, a wy, rodzice i rodzice chrzestni, musicie strzec tej tożsamości. Jest to dzieło na całe życie, ale będziecie to czynić z pomocą światła, które dzisiaj otrzymają – mówił papież Franciszek. W Niedzielę Chrztu Pańskiego w Kaplicy Sykstyńskiej udzielił on chrztu szesnastu noworodkom. Były to dzieci pracowników instytucji watykańskich i Stolicy Apostol-

skiej. W uroczystości uczestniczył kard. Konrad Krajewski, jałmużnik papieski. O chrzcie papież wspominał podczas modlitwy „Anioł Pański”.

Zwyczaj chrzczenia dzieci pracowników Stolicy Apostolskiej i instytucji watykańskich został ustanowiony przez św. Jana Pawła 11 stycznia 1981 r., a w 1983 r. papież Polak po raz pierwszy przewodniczył tej celebracji w murach Kaplicy Sykstyńskiej.

fot. PAP/EPA/Vatican Media Handout

■ **USA o Nord Stream.** Jeśli Rosja zdecyduje się na wznowienie agresji przeciwko Ukrainie, gazociąg Nord Stream 2 nie zostanie uruchomiony – zasugerował szef dyplomacji USA Antony Blinken podczas spotkania z szefową dyplomacji Niemiec Annaleną Baerbock.

■ **Skuteczna mediacja.** Władze Azerbejdżanu uwolniły pięciu armeńskich jeńców wojennych – uczestników ubiegłorocznej wojny o Górski Karabach. Jest to wynik delikatnej misji dyplomatycznej i humanitarnej prowadzonej w minionych tygodniach przez strony konfliktu, rząd Węgier i Stolicę Apostolską. Na bieżąco byli o niej informowani papież Franciszek i konferencja episkopatu Węgier.

■ **Festiwal Muzyki Chrześcijańskiej.** Tegorocznej edycji Festiwalu Piosenki Włoskiej w San Remo będzie towarzyszył po raz pierwszy festiwal pieśni chrześcijańskich w dniach 3–5 lutego. Jak podają organizatorzy, w Festival della Canzone cristiana Sanremo 2022 weźmie udział 24 artystów i zespołów.

■ **Śmierć hiszpańskiego kardynała.** W szpitalu w Madrycie po długiej chorobie zmarł w wieku 96 lat emerytowany arcybiskup Toledo i prymas Hiszpanii kard. Francisco Álvarez Martínez. Kierował metropolią Toledo w latach 1995–2002.

■ **Kapelan gwardistów u papieża.** Papież Franciszek przyjął na audiencji kapelana Papieskiej Gwardii Szwajcarskiej o. Kolumbana Reichlina. Benedyktyn ze szwajcarskiego opactwa Einsiedeln jest od połowy października duszpasterzem niemal 130 gwardistów w Watykanie. Zakonnik przyjął święcenia kapłańskie w 1997 r. W późniejszym czasie studiował historię i liturgikę w Bernie, Fryburgu Szwajcarskim oraz w Rzymie.

■ **Wtargnięcie w obszar kanoniczny.** Prawosławny patriarcha Aleksandrii i całej Afryki Teodor II podpisał postanowienie Rosyjskiego Kościoła Prawosławnego (RKP) o utworzeniu własnej struktury na Czarnym Lądzie. Dotychczas cała Afryka stanowiła tzw. obszar kanoniczny Patriarchatu Aleksandrii. Tymczasem Święty Synod RKP na posiedzeniu przyjął pod swoją jurysdykcję 102 księży aleksandryjskich z 8 krajów afrykańskich i utworzył własny egzarchat patriarchalny, obejmujący cały kontynent.

Serwis przygotowany na podstawie PAP, KAI i RV

Anna Meetschen

Z Bogiem przez dzieje

„2022 musi być rokiem, w którym zakończymy pandemię”, powiedział pod koniec ubiegłego roku do dziennikarzy w Genewie szef Światowej Organizacji Zdrowia Tedros Adhanom Ghebreyesus. Było to jednak priorytetem także

w 2021 r. i niestety, widzimy, jak koniec pandemii oddala się mimo podejmowania przez rządy różnych, mniej lub bardziej drastycznych środków.

A tymczasem Francja, Wielka Brytania czy Włochy wciąż odnotowują sześciocyfrowe dobowe liczby zachorowań na COVID-19.

Z całą pewnością walka z pandemią w tym roku ponownie zdominuje działania polityczno-społeczne, ale nie tylko. Inflacja i wzrost cen towarów i usług, a przede wszystkim energii, będą również spędzać sen z powiek, tyle że bardziej obywatelom niż rządzącym. Jak to zwykle bywa. Pod koniec ubiegłego roku inflacja w Unii Europejskiej w ujęciu rocznym wyniosła ponad 5 proc., podczas gdy Polska znalazła się na czwartym miejscu pod względem wysokości wskaźnika inflacji, osiągając 7,8 proc. (według danych GUS). Weszliśmy zatem w 2022 r. z najwyższą inflacją od 21 lat. I to najbardziej zaj-

muje obywateli. A nie na przykład fakt, że 1 stycznia rozpoczęła się roczna prezydencja Polski w Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE). Szef polskiego MSZ Zbigniew Rau, który będzie przez ten

czas pełnił funkcję przewodniczącego OBWE, zapowiedział, że polska prezydencja będzie się koncentrować na zapobieganiu konfliktom i sytuacjom kryzysowym oraz łagodzeniu ich. A trzeba przyznać, że tych-

Z całą pewnością walka z pandemią ponownie zdominuje w tym roku działania polityczno-społeczne.

że w ostatnim czasie nie brakowało, a ponadto dotknęły one Polskę bezpośrednio.

Dlatego trudno się zgodzić z szefem

MSZ, kiedy twierdzi, że polska prezydencja przypada na „bardzo trudny czas”. Z kolei w strukturach unijnych od 1 stycznia prezydencję w Radzie Unii Europejskiej objęła na okres sześciu miesięcy Francja. Prezydent Macron zapowiedział, że priorytetem francuskiej prezydencji jest „przejęcie od Europy współpracującej wewnątrz swych granic do Europy mocarstwa, całkowicie suwerennej i wyznaczającej swą przyszłość”. Macron zapowiedział również, że poprowadzi Unię w kierunku „kontynentu zatrudnienia i produkcji”, jako drogi do wyjścia z kryzysu. Ponadto zauważył, że chciałby demokratyzacji Wspólnoty i większego zaangażowania obywateli w życie Unii. Cóż, to dosyć okrągłe słowa,

zwłaszcza jeśli weźmie się pod uwagę dwie rzeczy: po pierwsze, unijni urzędnicy od dawna robią co chcą, nie licząc się z opinią obywateli państw członkowskich, a po drugie, w połowie francuskiej prezydencji w Radzie przypadają we Francji wybory prezydenckie. Nie wiadomo zatem, czy nie nastąpi zmiana na urzędzie szefa tego kraju, który w chwili obecnej boryka się z jedną z najwyższych dobowych liczb zakażeń koronawirusem w całej Unii.

Dla drugiego unijnego mocarstwa, czyli naszych sąsiadów zza Odry, którzy od niedawna mają nowy rząd federalny i nowego kanclerza, priorytetem będą kwestie ideologiczne, które Niemcy zamierzają forsować na unijnej arenie. A będzie to duża zmiana w ich dotychczasowej polityce. Dość powiedzieć, że podczas zaprzysiężenia nowego rządu kanclerz federalny Olaf Scholz oraz siedmiu ministrów złożyli przysięgę bez formuły „tak mi dopomóż Bóg”. Scholz jest drugim kanclerzem Niemiec, po Gerhardzie Schröderze, który zrezygnował z odniesienia do Boga. Jest też pierwszym bezwyznaniowym szefem niemieckiego rządu, po tym jak wystąpił z Kościoła protestanckiego. Sama zaś umowa koalicyjna nowego rządu federalnego jasno ukazała, że priorytetem Niemiec – także na szczeblu unijnym – będzie forsowanie ideologii gender oraz spychanie na margines wszelkich odniesień religijnych. Cóż, to nie będzie łatwy rok. I wbrew temu, co głoszą nasi zachodni sąsiedzi, przejdziemy przez ten trudny czas zwycięsko tylko wtedy, gdy wezwiemy na pomoc Tęgo, który jest Panem dziejów.

Do końca wierna

W wieku 92 lat zmarła s. Maria Kaleta – albańska zakonnica ze zgromadzenia sióstr stygmatynek, jedna z ostatnich, które przeżyły ateistyczny reżym komunistyczny w tym kraju i doczekały powrotu wolności religijnej. W czasie jednodniowego pobytu Franciszka w Albanii 21 września 2014 r. opowiedziała papieżowi o chrztach, których dokonywała w głębokim ukryciu. Jedną z osób, które w tych warunkach ochrzciła, jest obecny biskup diecezji Sapë Simon Kulli.

Gdy tuż po zakończeniu II wojny światowej w Albanii w 1944 r. rządy objęli komuniści, niemal natychmiast rozpoczęły się tam prześladowania religijne, a w 1967 r. Enver Hoxha oficjalnie ogłosił Albanie pierwszym ateistycznym państwem na świecie.

Siostra przeżyła tamten okres, mieszkając samotnie w małym domku. Nie straciła jednak ani wiary, ani nadziei na odrodzenie religii i Kościoła i na miarę swych sił i możliwości starała się podtrzymywać wiarę u innych. Chodziła do ukrywających się i uwięzionych księży i to ona przynosiła im Eucharystię, którą zanosila też chorym, oraz potajemnie chrzciła dzieci i dorosłych./ws

Szykany wobec Polaków

Portal internetowy Związków Polaków na Białorusi (ZPB) znadniemna.pl został uznany za publikujący materiały ekstremistyczne i wpisany na stosowną listę Ministerstwa Informacji Białorusi. Sąd w Grodnie podjął decyzję w tej sprawie ze skutkiem natychmiastowym. W kwietniu 2021 r. redaktor portalu znadniemna.pl Andrzej Pisalnik i jego żona wyjechali do Polski./ws

Dariusz Kowalczyk SJ

Snobizm, blaga, ogłupienie

Niedaleko Watykanu jest restauracja „Tre Puppazzi”, gdzie serwują kuchnię włoską i portugalską. Ta ostatnia słynie z dorsza przygotowywanego na różne wykwintne sposoby. Bo dorsz to bardzo dobra ryba. I – niestety – dość droga. Ale pamiętam czasy siermiężnego PRL-u, kiedy w sklepie spożywczym na moim osiedlu była jedynie kaszanka i... właśnie dorsz. Krążyło wówczas powiedzonko: Jedzcie dorsze, bo g... jeszcze gorsze. Myślenie było takie, że skoro dorsz jest dostępny i tani, to nie może być dobry. Rzeczy dobrych bowiem brakowało. Z dumą mogę powiedzieć, że nie poddałem się tego rodzaju „logice” stadnej i zarówno kaszanka, jak i dorsz bardzo mi smakowały. Ale wielu, którzy o dorszu i kaszance wypowiadali się pogardliwie, gotowych było zachwycać się pierwszą lepszą puszką z marną szynką, jeśli była z Zachodu.

Mieszkając wiele lat w Rzymie, zacząłem cenić wino. Trochę nauczyłem się je rozróżniać. I nie mam na myśli tego, że kiedyś przeczytałem książeczkę pt. „Jak blefować na temat win”. Niemniej bardzo daleko mi do prawdziwego znawstwa. Bo świat wina, jego produkcji, smaków jest naprawdę skomplikowany. Ale i fascynujący. Nic dziwnego, że wielu ulega pokusie, by udawać, że na winie się zna. Dla takich głównym wyznacznikiem wartości wina jest cena. Nie przeczę, że bardzo dobrego wina raczej nie kupi się w Rzymie za 4 euro, a z kolei wino, za które trzeba zapłacić ok. 20 euro, ra-

czej nas nie rozczaruje. Niemniej nie brakuje „znawców”, którym gdyby przelać zwyczajne wino „od chłopca” do butelki po markowym, drogim trunku, to niczego by nie wyczuli, tylko by cmokali, co za wspaniałe wino. Pewien właściciel sklepu z winami w Rzy-

mie opowiadał, że ma butelki po 200, 300 euro, które najczęściej kupują nie znawcy kolekcjonerzy, lecz bogaci Amerykanie lub Japończycy, którzy chcą zrobić wrażenie...

Tak! Udajemy, że mamy dobry gust i że się znamy... Na przykład na tzw. wysokiej kulturze. Przypomina się tutaj słynny eksperyment, który przeprowadzono 12 stycznia 2007 r. Genialny skrzypek Joshua Bell grał na zatłoczonej stacji metra w Waszyngtonie. W dodatku grał na skrzypcach Stradivarius, których wartość oszacowano na ponad 3 miliony dolarów. W ciągu 47 minut przeszło obok niego 1097 osób, ale jedynie sześć zatrzymało się na chwilę, aby posłuchać, jak gra. A trzy dni przed eksperymentem Bell dał koncert, na który najgorsze miejsca kosztowały ok. 100 dolarów. Sala koncertowa była oczywiście pełna. Można by powiedzieć, że znawcy muzyki klasycznej, którzy płacą ponad 100 dolarów, aby pójść na koncert, nie jeżdżą metrem. Z drugiej strony można z dużym prawdopodobieństwem przypuścić, że nie brakuje takich, którzy chadzają do eleganckich sal koncertowych niekoniecznie dlatego, że zachwyca ich muzyka.

Jeszcze gorzej jest w innych dziedzinach sztuki. W przypadku muzyki nawet ignorant rozpoznaje, że ktoś po prostu nie umie grać. Ale już w przypadku malarstwa albo różnego rodzaju tzw. instalacji blaga i ogłupienie mogą być całkowite. Wystarczy środowiskowa propaganda, aby wzbudzić stadne przekonanie, że oto mamy do czynienia z jakimś niezwykłym dziełem sztuki. Słynna jest mistyfikacja, jakiej w 1964 r. dokonał pewien szwedzki dziennikarz. Dał on szympansovi

farby i pędzel. Szympanś radośnie pomazał kilka płócien, które potem dziennikarz wystawił jako dzieła nieznanego francuskiego artysty Pierre'a Brassau. Jeden z krytyków napisał: „Brassau maluje silnymi pociągnięciami, ale również z wyraźną determinacją. Pociągnięcia jego pędzla zakręcają z wściekłą drobiazgowością. Pierre jest artystą, który działa z delikatnością baletnicy”. Kiedy mistyfikacja została ujawniona, krytyk nadal utrzymywał, że

obrazy „Brassau” były najlepsze na wystawie. A dlaczego nie?! Kto znanemu krytykowi sztuki zaprzeczy?!

Ciekawe, że stadne uleganie nawet najgłupszym modom można zaobserwować bardziej wśród tzw. elit niż wśród tzw. ludzi prostych. Człowiek, który nie musi nikomu udowadniać, że jest na bieżąco z europejskimi i światowymi trendami, lubi to, co lubi, i nie daje się łatwo przekonać, że powinien polubić coś innego. Przypominają się tutaj słowa Mistrza z Nazaretu: „Wysławiam Cię, Ojczy, Panie nieba i ziemi, że zakryłeś te rzeczy przed mądrymi i roztroptymi, a objawiłeś je prostaczkom” (Mt 11, 25). Prośmy zatem o ewangeliczną prostotę, abyśmy byli sobą i umieli widzieć rzeczywistość taką, jaka ona jest.

dkowalczyk@jezuici.pl

Autor jest profesorem Wydziału Teologicznego Papieskiego Uniwersytetu Gregorianum w Rzymie

Szykany wobec sióstr

Indyjskie władze nakazały eksmisję podopiecznych sirocińca prowadzonego przez misjonarki miłości w Kalkucie. Urzędnicy najpierw zablokowali zakonnicom możliwość przyjmowania zagranicznych funduszy, z których utrzymywały placówkę (w styczniu ją przywrócili), a teraz nie przedłużyli im umowy dzierżawy ziemi, na której się ona znajduje.

Tymczasem w stanie Gudżarat trwa proces przeciwko misjonarkom miłości oskarżonym o „siłowe nawracanie dziewcząt i naruszenie uczuć religijnych hinduistów”. Grozi im więzienie.

Naciski na władze, aby ograniczyły działalność duchowych córek św. Matki Teresy z Kalkuty, wypływają głównie ze środowisk fanatycznych hinduistów./wś

Głodujący na świecie

Na całym świecie produkuje się więcej żywności, niż potrzeba, by wyżywić globalną populację, ale około 850 milionów ludzi nadal głoduje lub jest poważnie niedożywionych – wynika z danych ONZ-owskiego Światowego Programu Żywnościowego. Według Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) zdrowe odżywianie jest poza zasięgiem 3 miliardów ludzi./wś

REKLAMA

Pielgrzymka do Medjugorie

28.04-05.05.2022 | 20.06-27.06.2022
31.07-11.08.2022 | 12.09-19.09.2022

Więcej informacji pod nr tel. 730 704 709
e-mail: panjestmoimschronieniem@gmail.com
www.PanJestMoimSchronieniem.pl

Niektórzy twierdzą, że rezygnacja z wydatków na Kościół przyniosłaby duże oszczędności w budżecie państwa. Czy to prawda?

Już samo stwierdzenie o „wydatkach na Kościół” brzmi przewrotnie i trudno się z nim zgodzić. Na początku trzeba ustalić, o jakiej działalności Kościoła mówimy: duszpasterskiej (religijnej), charytatywno-opiekuńczej czy też wychowawczo-edukacyjnej prowadzonej przez kościelne osoby prawne. W pierwszym przypadku wierni składają dobrowolne ofiary i darowizny, które reguluje kodeks cywilny i ordynacja podatkowa. Dzięki nim możliwe jest codzienne funkcjonowanie parafii. W świetle prawa państwo polskie współcześnie nie finansuje duszpasterskiej działalności ani Kościoła katolickiego, ani żadnej innej grupy wyznaniowej.

Co w przypadku działalności charytatywnej?

Jeśli chodzi o działalność charytatywno-opiekuńczą, środki finansowe na jej prowadzenie pochodzą z jej własnego majątku, zbiórek organizowanych przez Kościół, a także subwencji państwowych. Należy jednak mocno podkreślić, że państwo nie finansuje działalności charytatywno-opiekuńczej, ale dofinansowuje taką działalność, jeśli podmiot kościelny wystąpi do otwartego konkursu z zachowaniem uczciwej i wolnej konkurencji. Podmiot kościelny ma obowiązek spełnić te same warunki, co inni ubiegający się o takie dofinansowanie. Nie ma żadnej taryfy ulgowej.

Prowadzone przez Kościół organizacje charytatywne, takie jak Caritas,

foto. archiwum prywatne

Kościół i pieniądze

Z ks. dr. hab. **Pawłem Kaletą**, prof. KUL, rozmawia Agnieszka M. Domańska

fundacje, hospicja, inne ośrodki, inaczej mówiąc: kościelne osoby prawne, są zrównane pod względem prawnym z analogiczną działalnością prowadzoną przez instytucje państwowe. Stanowi o tym art. 22 ust. 1 konkordatu zawartego między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską. Kościelne podmioty działalności charytatywno-opiekuńczej realizują te same cele, co tego typu instytucje państwowe. Dlatego wszystkie tego rodzaju instytucje pod względem prawnym traktowane są na równi, niezależnie od tego, czy odpowiedzialność ponosi

za nie państwo, Kościół katolicki czy też inna grupa wyznaniowa.

Nie mamy więc tutaj do czynienia z finansowaniem Kościoła, ale z dofinansowaniem instytucji charytatywno-opiekuńczej prowadzonej przez kościelne jednostki organizacyjne.

A jak wygląda sprawa finansowania lekcji religii w szkołach?

Nauczanie religii jest jednym z elementów kultury europejskiej. W Polsce nauka religii w szkołach i przedszkolach wynika z ochrony prawa rodziców do religijnego

i moralnego wychowania dzieci zgodnie ze swoimi przekonaniami (art. 53 ust. 3 Konstytucji RP). Nauczyciele religii (osoby duchowne i świeckie) na podstawie umowy o pracę otrzymują wynagrodzenie zgodnie z art. 5a ust. 3 ustawy o systemie oświaty. Finansowanie działalności katechetycznej dokonuje się zatem ze środków publicznych przeznaczonych na realizację zadań oświatowych szkół i przedszkoli. Podkreślimy, że fundusze te nie trafiają do jakiejś wspólnej kasy Kościoła katolickiego czy innej grupy wyznaniowej. Wynagrodzenia za pracę stanowią dochody wyłącznie

Ks. dr hab. Paweł Kaleta, prof. KUL – adiunkt Instytutu Prawa Kanonicznego Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Autor publikacji w zakresie prawa, m.in. „Kościelne prawo majątkowe” i „Prawne aspekty zarządzania dobrami kościelnymi”.

nauczycieli religii, są oni bowiem pełnoprawnymi i równoprawnymi nauczycielami w zakresie zadań przewidzianych dla nich przez system oświaty.

W ostatnich latach wzrasta kwota tzw. Funduszu Kościelnego, w 2020 r. wyniósł on ponad 180 mln zł. Co to za środki?

Należy podkreślić, że Fundusz Kościelny we właściwym znaczeniu nadal nie powstał, mimo że art. 8 ustawy o przejęciu przez państwo dóbr martwej ręki wyraźnie o tym stanowi. Przejętych w okresie PRL dóbr kościelnych jak dotąd nie zewidencjonowano, mimo wyraźnie sformułowanego w ustawie obowiązku, i nie oszacowano, jakie przynoszą dochody, które miały zasilać Fundusz Kościelny. W rzeczywistości stanowi on wyodrębnioną część budżetu państwa i ma niewiele wspólnego z ustawą założycielską i pierwotną ideą.

Fundusz został powołany na podstawie ustawy z 1950 r. Obecnie jest nierozliczonym reliktem przeszłości, który miał być narzędziem do walki z Kościołem. Z dokumentów zachowanych w Archiwum Akt Nowych wynika, że w poprzednim ustroju środki te pokrywały m.in. koszt wydawania książek i broszur oczerniających Kościół, uposażenie naukowców wspierających antykościelną politykę PRL czy koszty podróży pracowników Urzędu ds. Wyznań i nagrody dla nich.

Na co obecnie są przeznaczane środki z Funduszu?

Obecnie z Funduszu Kościelnego, a właściwie poprzez Fundusz Kościelny z budżetu państwa, dotowane są składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne osób duchownych, wspomagana jest kościelna działalność charytatywna, oświatowo-wychowawcza i opiekuńczo-wychowawcza, a także inicjatywy związane ze zwalczaniem patologii społecznych oraz składki na odbudowę, remonty i konserwację obiektów sakralnych o wartości zabytkowej. Wzrost dotacji na Fundusz Kościelny wynika głównie ze wzrostu minimalnego wynagrodzenia, które jest

określane przez Radę Ministrów. To z kolei bezpośrednio wpływa na wzrost składek ZUS. Wzrost wydatków jest też częściowo skutkiem decyzji rządu, zgodnie z którą Fundusz Kościelny finansuje również remonty obiektów sakralnych. Jest to jednak tylko niewielki ułamek całej kwoty – na 2022 r. zaplanowano na ten cel 11 mln zł. Warto przy tym zaznaczyć, że dzisiaj Fundusz Kościelny obejmuje wszystkie Kościoły i związki wyznaniowe mające uregulowany status prawny w Rzeczypospolitej Polskiej, także te, które powstały po 1950 r., więc państwo niczego im zabrać nie mogło.

Czy inne rozwiązania, np. podatek kościelny lub dobrowolny odpis z podatku dochodowego obywatela, sprawdziłyby się w polskich realiach?

Finansowanie Kościoła i związków wyznaniowych to element szerszej problematyki stosunków między państwem a Kościołem. Każde państwo tworzy swój własny system finansowania, więc śmiało możemy stwierdzić, że w Europie nie znajdziemy dwóch identycznych modeli. Kontekst ekonomiczno-społeczny, jaki obecnie obserwujemy w Polsce, każe szukać nowych form finansowania Kościoła. Jedną z nich są postulaty tzw. podatku kościelnego czy dobrowolnego odpisu podatkowego. Szkoda, że dyskusja na tak ważki temat jest upolityczniona i nie ma żadnego przełożenia na argumenty merytoryczne i prawne.

We wszystkich koncepcjach finansowania Kościoła, czy to podatek (np. Niemcy), czy alokacja podatkowa (np. Włochy), należy zawsze brać pod uwagę kontekst historyczny i społeczny. Konieczne jest zatem dostosowanie ich do specyficznych warunków każdego kraju. W przypadku Polski alokacja podatkowa (1 proc. podatku dochodowego) jest utopijnym pomysłem ujawniającym brak wiedzy na temat mechanizmu podatkowego. Z danych Ministerstwa Finansów z rozliczenia za 2020 r. wynika, że tylko 15,3 mln uprawnionych podatników postanowiło przekazać 1 proc. podatku na organizacje pożytku publicznego, co daje 56 proc. wszystkich uprawnionych. Pozostała część podatników nie deklarowała, na co chce przekazać 1 proc. podatku, który i tak odaje do budżetu państwa. Trudno zatem twierdzić, że alokacja podatkowa zagwa-

Kościelne instytucje oraz osoby duchowne to podatnicy, którzy mają konkretny wkład w budżet państwa.

rantuje stabilność finansową Kościoła i innych związków wyznaniowych w Polsce. Szczególnie gdy weźmie się pod uwagę kryzys wizerunkowy Kościoła, który daje się zauważyć w mediach. Niemniej jednak postulat szukania dodatkowych źródeł finansowania Kościoła w Polsce jest wyzwaniem trudnym i złożonym. Wiąże się ono nie tylko z dostosowaniem Kościoła do współczesnych instrumentów ekonomiczno-gospodarczych, świadomością społeczeństwa na temat przekazywania 1 proc. podatku, ale również z określeniem nowej wizji funkcjonowania Kościoła – w demokratycznym i coraz bardziej zlaicyzowanym społeczeństwie.

Jeden z powszechnych sloganów brzmi: „opodatkować Kościół”. Czy do tej pory Kościół nie płaci podatków?

Prawda jest taka, że Kościół płaci podatki. Wystarczy spojrzeć na ustawę o stosunku państwa do Kościoła katolickiego. Art. 55 ust. 1 tej ustawy stanowi, że „Majątek i przychody kościelnych osób prawnych podlegają ogólnym przepisom podatkowym z wyjątkami określonymi w ust. 2–6”. Na tej podstawie dochody z działalności gospodarczej kościelnych osób prawnych podlegają opodatkowaniu, o ile nie są przeznaczone na działalność statutową. Zarówno kościelne instytucje, jak i same osoby duchowne to podatnicy, którzy mają konkretny wkład w budżet państwa. Księża odprowadzają ustalone przez ordynariusza składki związane z funkcjonowaniem diecezji oraz podatek w formie ryczałtu od przychodów z ofiar, które otrzymują w związku z pełnionymi funkcjami duszpasterskimi. Jego stawka zależy m.in. od liczby mieszkańców parafii, w której pracuje dany ksiądz, niezależnie od faktu, ilu mieszkańców chodzi do kościoła. W podobnej sytuacji są osoby duchowne innych uznanych prawnie wyznań. Także wynagrodzenia, które księża czy siostry zakonne otrzymują w ramach pracy na uczelniach czy w innych instytucjach, podlegają opodatkowaniu, jak w przypadku innych obywateli. Pamiętajmy też, że instytucje kościelne to konkretne miejsca pracy, nie tylko dla duchownych, ale też dla świeckich, co jest kolejną korzyścią dla budżetu państwa. W dyskusji o Kościele i finansach trzeba brać pod uwagę obie strony medalu, bo sytuacja jest znacznie bardziej złożona, niż to się może wydawać.

Piotr Kościński

największe wyznanie, luteranie – 5,95 mld). Z podatku kościelnego finansowane są pensje księży. Cytowany przez Deutsche Welle rzecznik prasowy archidiecezji w Hamburgu Manfred Nielen wyjaśnia, że wynagrodzenia duchownych zbliżone są do pensji nauczycieli. Oprócz tego z podatku finansowane jest też utrzymanie kościołów oraz przedszkoli i szkół katolickich, seminariów

za pośrednictwem funduszy zarządzanych przez banki ČSOB i Česká spořitelna. – Naszym celem jest, aby Kościół był w przyszłości samowystarczalny i był w stanie funkcjonować przynajmniej w takim stopniu, w jakim ma to miejsce dzisiaj. Całkowity koszt całej działalności Kościoła, w tym pensje tysięcy zatrudnionych osób, przekracza 7 mld koron rocznie – wyjaśnia Karel Matyska, do-

Jak to robią w Europie?

Kościół rzymskokatolicki, jak każda instytucja czy organizacja, potrzebuje pieniędzy, by móc funkcjonować. W różnych państwach pozyskuje je w różny sposób, ale podstawowym źródłem zawsze są ofiary wiernych.

W niektórych krajach płaci się ściśle określony podatek kościelny, zbierany w ramach podatku dochodowego przez państwo. W innych nie ma takiego formalnego obowiązku, ale wierni mogą deklarować odpis podatkowy na rzecz wybranego Kościoła. Tam, gdzie podatku w ogóle nie ma, organizowane są dobrowolne zbiórki – a chyba wszędzie dzieje się to podczas niedzielnych Mszy świętych.

Czasem Kościoły prowadzą działalność gospodarczą lub inwestują, np. w nieruchomości czy fundusze. W efekcie mogą liczyć na wymierne zyski. Oczywiście, to tylko uzupełnienie wpłat dokonywanych przez wiernych. Zarazem Kościoły bywają wspierane przez państwo. Z reguły dotyczy to ich aktywności społecznej, edukacyjnej i kulturalnej. Przyglądamy się, jak to wygląda, na przykładzie czterech krajów: Niemiec, Czech, Węgier i Wielkiej Brytanii.

NIEMCY: OBOWIĄZKOWY PODATEK

Zgodnie z przepisami obowiązującymi w Niemczech każdy, kto jest członkiem Kościoła, musi płacić podatek kościelny (Kirchensteuer). Wynosi on – w zależności od landu – 8 lub 9 proc., w ramach podatku dochodowego. Zwolnieni są m.in. bezrobotni i osoby o niskich zarobkach. W efekcie płaci go mniej więcej połowa wiernych.

W 2020 r. Kościół rzymskokatolicki otrzymał z tego tytułu 6,76 mld euro (drugie

duchownych, szpitali i domów opieki, a także np. działalność Caritas.

W każdej diecezji za budżet i podział dochodów z podatku kościelnego odpowiada Kirchensteuerrat (rada ds. podatku kościelnego). Plan przychodów i wydatków publikowany jest na stronach internetowych diecezji.

Oprócz podatku kościelnego funkcjonują też zbiórki „na tacę” podczas niedzielnych Mszy świętych. Pieniądze z dwóch zbiórek w miesiącu przekazywane są na działalność społeczną i misyjną – trafiają do organizacji realizujących projekty w Niemczech oraz w krajach Trzeciego Świata. Pozostałe zostają w parafii i z nich m.in. opłaca się ogrzewanie i wystrój kościoła. Niemcy dają „na tacę” (a mówiąc ściśle – wrzucają do specjalnego woreczka) średnio od 1 do 5 euro. Podczas zwykłej niedzieli wysokość zebranej kwoty w archidiecezji hamburskiej wynosi ok. 30 tys. euro. Na chrzty czy śluby nie składa się ofiary, chyba że na dodatkowy wystrój kościoła lub dla organisty.

Państwo też wspiera Kościół, a wynika to z unormowań prawnych jeszcze z XIX w. W okresie reformacji i później Kościoły musiały oddawać swe dobra władzom państwowym. Zawierano więc umowy, w których państwo zobowiązało się wypłacać Kościołom odszkodowania za poniesione straty.

CZECHY: DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Finanse czeskiego Kościoła opierają się na trzech podstawowych źródłach: dochodach z działalności gospodarczej, składkach i darach wiernych oraz wsparciu państwa. W tym ostatnim przypadku są to przede wszystkim rekompensaty za przejęty przez komunistów majątek kościelny. Z roku na rok otrzymywana kwota się zmniejsza, a ostatecznie ta forma rekompensat państwowych zostanie zlikwidowana w 2030 r. W 2020 r. było to 670 mln koron (123 mln zł).

W 2020 r. diecezje zainwestowały 846 mln koron (156 mln zł) w nieruchomości i działalność gospodarczą (rolnictwo i leśnictwo) oraz kolejny miliard koron (180 mln zł)

radca ekonomiczny Konferencji Episkopatu Czech. Warto zauważyć, że diecezje zapłaciły w 2020 r. aż 170 mln koron podatku dochodowego, czyli dwukrotnie więcej niż w 2019 r.; to świadczy o skuteczności inwestycji.

Wydatki diecezji czeskiego Kościoła katolickiego w 2020 r. wyniosły 2,3 mld koron (420 mln zł). Najdroższe są remonty zabytków, które w 2020 r. kosztowały 1,4 mld koron. 720 mln kosztowała działalność duszpasterska, a prawie ćwierć miliarda koron – opieka zdrowotna i społeczna, edukacja i działalność kulturalna. Diecezje wydały niespełna miliard koron na pensje pracowników, w tym księży, którzy w czasie pandemii często byli dostępni dla ludzi 24 godziny na dobę.

WĘGRY: MOŻLIWOŚĆ ODPISU

Na Węgrzech wierni mogą zadeklarować przekazanie na rzecz Kościoła jednego procenta swojego podatku, analogicznie jak u nas można aktualnie przekazać 1 proc. podatku na organizację pożytku publicznego. (Możliwość przekazania części swojego podatku na rzecz wybranego Kościoła czy innej religii istnieje także m.in. we Włoszech i w Hiszpanii). Zgodnie z decyzją Konferencji Episkopatu Węgier z 1994 r. zaleca się, by wszyscy pracujący i zarabiający wierni przekazywali właśnie taką część swego podatku dochodowego na rzecz Kościoła. Do 1998 r. Kościoły były finansowane przez państwo.

W pierwszym roku nowej regulacji zaledwie 10 proc. podatników wskazało beneficjenta tego podatku. Po dziesięciu latach odsetek ten wzrósł do około 20 proc. Około 65 proc. powstałego z tych wpłat funduszu deklarowane jest na rzecz Kościoła katolickiego. Od 2003 r., z powodu niskiego poziomu wpłat, państwo dopłaca do Kościołów 0,8 proc. sumarycznego wpływu z podatków dochodowych od obywateli.

Duchowni pracujący w małych miejscowościach (poniżej 5 tys. mieszkańców) od 2002 r. otrzymują wynagrodzenia z budżetu państwa. Z tego źródła pokrywane są również koszty katechizacji w szkołach publicznych. Państwo wspiera Kościół, a mówiąc ściśle – jego

działalność w sferze publicznej. Dotowane są więc kościelne instytucje oświatowe i szkoły wyższe, instytucje społeczne i kulturalne, a także remonty obiektów sakralnych stanowiących dziedzictwo kulturowe kraju. Oczywiście, pieniądze zbierane są także podczas Mszy oraz w formie rozmaitych datków.

Jak można przeczytać na stronie internetowej jednej z węgierskich parafii, jej dochody składają się ze wspomnianego podatku kościelnego oraz darowizn. Za każdą wydawaną jest pokwitowanie.

Pieniądze złożone „na tacę” pozwalają pokryć wydatki na opłaty związane z budynkiem kościelnym i parafialnym. 10 proc. rocznego budżetu parafii przeznaczane jest, jako celowa

darowizna, na konkretne przedsięwzięcia charytatywne. Co jakiś czas miejscowy biskup lub Konferencja Episkopatu ogłaszają specjalne zbiórki pieniędzy na określone cele.

WIELKA BRYTANIA: SYSTEM MIESZANY

W Wielkiej Brytanii katolicy stanowią ok. 20 proc. społeczeństwa, przy czym ich odsetek wzrasta – także z powodu przybycia do tego kraju licznych imigrantów z krajów katolickich, w tym z Polski. Na Wyspach dominuje anglikanizm – a Kościół Anglii jest bardzo bogatą instytucją; środki pozyskane przez wieki przynoszą mu miliard funtów dochodu rocznie. Także Kościół anglikański w Szkocji

dysponuje ogromnymi funduszami, mimo pewnego spadku przychodów w ostatnich latach.

Kościół rzymskokatolicki może liczyć w zasadzie wyłącznie na datki wiernych – dochody z „tacy”, z ofiar za chrzty i śluby, a także z intencji mszalnych. Dodatkowo otrzymuje bożonarodzeniowe i wielkanocne ofiary od parafian.

Ale dostaje też wsparcie ze strony państwa, zwłaszcza teraz, podczas pandemii. Katolicki Fundusz Powierniczy Anglii i Walii (The Catholic Trust for England and Wales, CaTEW) jest jedną z ponad czterystu organizacji zajmujących się dziedzictwem kulturowym w całym kraju, które otrzymały od rządu pomoc finansową dzięki wartemu 1,57 mld funtów Funduszowi Odbudowy Kultury. W pierwszej transzy CaTEW otrzymał 3 mln funtów na funkcjonowanie i remonty zabytkowych świątyń katolickich.

Na stronie internetowej jednej z angielskich parafii katolickich czytamy: „Ludzie często zakładają, że Kościół jest bardzo bogaty. Może to być prawdą w niektórych krajach katolickich, ale w Wielkiej Brytanii nasze parafie nie otrzymują funduszy państwowych i są całkowicie uzależnione od ofiar parafian. Ponadto jedna trzecia naszych dochodów trafia bezpośrednio do diecezji, aby opłacić biskupów, administrację, szkoły katolickie oraz inne organizacje. Pozostałe pieniądze są potrzebne na opłacenie duchowieństwa, rachunki za media dla kościoła i domu parafialnego, naprawy i konserwację, ubezpieczenie i wszystkie wydatki związane z Mszą świętą, katechezą i różnymi zajęciami parafialnymi”.

Parafia apeluje o darowizny, zachęca też do zapisywania Kościołowi swego spadku – podkreślając przy tym, że „należy przede wszystkim zadbać o utrzymanie rodziny”.

KU FINANSOWEJ SAMODZIELNOŚCI

Pieniądze Kościoła zależą od liczby i możliwości wiernych oraz od historycznie ukształtowanych zasad finansowania Kościołów i związków wyznaniowych w danym kraju. Dla przykładu: w Grecji Kościół prawosławny jako wyznanie państwowe i duchowni tego Kościoła są w całości na utrzymaniu państwa. W laickiej Francji zaś władze publiczne finansują w pełni utrzymanie wszystkich świątyń wybudowanych przed rokiem 1900. Generalnie rzecz biorąc, Kościół katolicki zazwyczaj dąży do finansowego usamodzielnienia się, tak, by nie polegać na dobrej woli władz państwowych. I nie traktuje tych spraw jako tabu, informacje o dochodach i wydatkach zazwyczaj są jawne. Nieodmiennie jednak budzą zainteresowanie i są przedmiotem debat politycznych, nie- rzadko bardzo burzliwych.

Finansowanie Kościoła zależy od ofiarności wiernych oraz przyjętych w danym kraju zasad.

W SKRÓCIE

■ **Pożar u cadyka.** W synagodze w Lelowie, w której w czasie jorcajtu w rocznicę śmierci cadyka Dawida Bidermana modlą się chasydzy z całego świata, doszło do pożaru.

fot. PAP/Zbigniew Meissner

■ **„Na krańce świata”** – to hasło tegorocznego 26. Spotkania Młodych na Lednicy 4 czerwca. Główną postacią tegorocznego spotkania będzie apostoł Paweł.

■ **Całoroczne dziękczynienie.** Rok 2022 na Jasnej Górze będzie nadal dziękczynieniem za beatyfikację kard. Stefana Wyszyńskiego, w uroczystość Królowej Polski 3 maja odbędzie się narodowe uwielbienie Boga za wyniesienie na ołtarze tego wielkiego pasterza i Polaka. Zaplanowane jest także uroczyste umieszczenie obok obrazu Matki Bożej jego relikwii, otrzymanych w zeszłym roku. Również pierwsze liturgiczne wspomnienie bł. kard. Stefana Wyszyńskiego ma tu być przeżywane w wyjątkowy sposób.

■ **Sto lat Rycerza.** – Bardzo ważną rzeczą jest, by powracać do genialnych inspiracji o. Maksymiliana Marii Kolbego – mówił abp Marek Jędraszewski w Niepokalanowie podczas Mszy świętej z okazji setnej rocznicy publikacji w Krakowie pierwszego numeru „Rycerza Niepokalanej”.

■ **COVID i religijność.** Pandemia i związane z nią ograniczenia w dostępie do sakramentów osłabiły religijność Polaków, co niejednokrotnie skończyło się porzuceniem praktyki uczestnictwa w niedzielnej Mszy świętej – powiedział PAP przewodniczący KEP abp Stanisław Gądecki.

■ **Przygotowania do spotkania.** W ramach przygotowań do czerwca X Światowego Spotkania Rodzin w Rzymie Krajowy Ośrodek Duszpasterstwa Rodzin przygotował materiały duszpasterskie. Są one dostępne na stronie www.kodr.pl.

■ **„Zabytek Zadbane”** – do 31 stycznia nadsyłać można propozycje do konkursu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego promującego opiekę nad zabytkami.

■ **Zatrzyma koronawirusa?** Do Polski dotarł doustny lek na COVID-19, Molnupirawir, w liczbie 5 tys. tabletek, które w pierwszej kolejności otrzymają zakażeni z chorobami współistniejącymi.

JAKIE PRAWA KOBIET?

Papieskie Stowarzyszenie Pomoc Kościołowi w Potrzebie na całym świecie dociera do cierpiących kobiet, m.in. w Nigerii, Mozambiku, Mali czy Nigrze. Wśród zniewolonych osób 75 proc. to kobiety i dzieci. – To walka o właściwie rozumiane prawa kobiet – wskazuje ks. Paweł Antosiak z PKWP.

Sekcja polska PKWP podjęła m.in. działania w Bouar w RSA, by zapewnić wsparcie młodym mamom, często zgwałconym i pozostawionym bez wykształcenia. W szkole „Wstań i stój” uczą się m.in. krawiectwa i gotowania, by po zakończeniu nauki mieć szansę na utrzymanie. Na pomoc dla nich wierni diecezji kaliskiej uzbierali 75 tys. zł – będą mogły otrzymać wyprawki po zakończeniu nauki. Te, które naukę kończyły w ubiegłym roku, dostały maszyny do szycia.

fot. PKWP

– Programy, które są realizowane przez Kościoły lokalne, bardzo często są poparte funduszami od PKWP – zwraca uwagę Tomasz Zawal z PKWP. Realizowane są programy szkoleniowe, jak unikać groźnych sytuacji, jak przetrwać, jak leczyć traumy.

Polska sekcja Papieskiego Stowarzyszenia Pomoc Kościołowi w Potrzebie podejmuje współpracę z HAART Kenya, przeciwdziałającej handlowi ludźmi, którego ofiarami w 75 proc. są kobiety i dzieci. Prowadzą schronisko, z którego skorzystało już 600 osób, a 60 tys. wzięło udział w warsztatach i terapii.

ŻYCZENIA
OD ABP. GĄDECKIEGO

Prawosławnym rodzinom w Polsce przewodniczący KEP abp Stanisław Gądecki życzył na Boże Narodzenie głębokiego światła wiary, które oświeca nawet najciemniejsze mroki naszej codzienności; pokoju, który jest owocem przebaczenia i dojrzałej miłości chrześcijańskiej oraz stanowi niezbędny warunek wzrastania i dojrzewania kolejnych pokoleń. W oddzielnym liście zwrócił się do grekokatolików do Ukraińców, którzy w ostatnich latach znaleźli w Polsce schronienie w kontekście m.in. działań zbrojnych na wschodzie swojego kraju. „Pragnę zapewnić o modlitwie za Was i za Wasze rodziny, prosząc

fot. PAP/Darek Delmanowicz

Nowonarodzonego o upragniony dar pokoju i bezpieczeństwa na Ukrainie” – napisał abp Gądecki do grekokatolików.

Na zdjęciu: Poranna liturgia w grekokatolickim soborze archikatedralnym w Przemyślu.

ŚWIĘTO JORDANU

Prawosławny ordynariusz diecezji lubelsko-chełmskiej abp Abel sprawował liturgię świętą i Wielkie Poświęcenie Wody w katedrze prawosławnej Przemienienia Pańskiego

w Lublinie. W Kościołach wschodnich, które posługują się kalendarzem gregoriańskim, a nie juliańskim, 6 stycznia obchodzone było święto Jordanu, czyli święto chrztu Jezusa.

fot. PAP/Wojtek Jargilo

fot. PAP/Łukasz Szamański

JAK PAMIĘTAĆ

Zespół Reduty Dobrego Imienia zaprezentował interaktywną mapę historii Polski – serwis „Warstwy Pamięci”. To zbiór informacji dotyczących martyrologii obywateli RP w trakcie II wojny światowej i w okresie komunizmu. W serwisie wyróżniono m.in. podkategorie: „niemieckie obozy śmierci”, „niemieckie obozy koncentracyjne” czy „katownia sowiecka, NKWD, MO, UB, SB”.

STO LAT GEDANII

W gdańskim oddziale IPN briefingiem „Historia Polaków w Wolnym Mieście Gdańsku w roku 100. rocznicy powstania Klubu Sportowego Gedania” zainaugurowano obchody stulecia najstarszego polskiego klubu Gdańska. W zniemczonym Gdańsku klub był ostoją polskości i kuźnią patriotyzmu wśród młodzieży.

fot. PAP/Adam Warzawa

PROFANACJA W SZOPCE

fot. ks. Paweł Klys

Nieznani sprawcy zniszczyli figurkę Dzieciątka Jezus, która przenoszona jest w uroczystej procesji po zakończonej pasterce do szopki betlejemskiej na placu katedralnym im. św. Jana Pawła II w Łodzi.

O zniszczeniu figurki poinformowali wierni przybywający do łódzkiej katedry na świąteczną Eucharystię. – Jak to jest, że tyle lat ta szopka przed katedrą stoi i nigdy czegoś podobnego nie było, ale przy takiej nagon-

ce na Kościół znajdzie się ktoś, kto zrobi coś podobnego – mówi łódzianin Tomasz Czarniecki. O zdarzeniu została zawiadomiona policja, która podjęła czynności wyjaśniające.

W czasie Mszy świętej noworocznej celebrowanej w łódzkiej katedrze, choć nie wprost, do tego przykrego zdarzenia odniósł się metropolita łódzki: – Widok małego Jezusa nikogo nie napawa lękiem, ale zaprasza nas do

miłości! To jest widok, który nas leczy z naszych chorych ambicji. Właśnie takich ambicji, które każą nam walczyć z ludźmi. Patrzymy na Jezusa i nasza kondycja, sytuacja, bieda, ubóstwo przestają nas zawstydzać, bo widzimy Boga, który przyjął nasz wstyd, upokorzenie i stał się możliwie najmniejszy! Kiedy patrzę na twarz Boga w żłóbku, przestaję się wstydić samego siebie – tłumaczył metropolita łódzki. **xpk**

■ **Pracodawca przetestuje.** – Podwładny nie będzie mógł odmówić wykonania testu na COVID-19, zleconego przez pracodawcę – zapowiedział w Radiu Zet minister zdrowia Adam Niedzielski. – Ale też nie uda się z tego tytułu na kwarantannę.

■ **Więcej pieniędzy za życiem.** – Zasadniczą zmianą w programie „Za życiem” jest prawie dwukrotne zwiększenie środków finansowych – do 6 mld zł – zapowiedział Paweł Wdówik, pełnomocnik rządu ds. osób niepełnosprawnych. To także nowe działania, m.in. przygotowujące niepełnosprawną młodzież do wejścia na rynek pracy.

■ **Inflacyjna osłona.** Ustawa o dodatku osłonowym przewiduje dodatek w wysokości od 500 zł do 1437,50 zł, w zależności od wielkości i dochodów gospodarstwa domowego dla wykorzystujących węgiel jako źródło ogrzewania. Dla pozostałych będzie to od 400 do 1150 zł.

■ **Prestiżowy wzrost liczby miast.**

1 stycznia na mapie Polski pojawiło się 10 kolejnych miejscowości ze statusem miasta, teraz jest ich więc 964. Uzyskanie statusu miasta to szansa na rozwój, szybszy postęp i lepszą infrastrukturę.

■ **Polska prezydencja.** Formalnie rozpoczęła się roczna prezydencja Polski w OBWE. – Priorytetem polskiej prezydencji będzie aktywne zapobieganie i łagodzenie konfliktów oraz sytuacji kryzysowych – zapowiedział jej przewodniczący, minister spraw zagranicznych Zbigniew Rau.

■ **Relatywne zasady.** Od ponad 10 lat następuje systematyczne odchodzenie od tzw. absolutyzmu moralnego w kierunku relatywizmu – stwierdza CBOS. Nierzadko dotyczy to także osób określających się jako wierzące, a nawet głęboko wierzące, oraz regularnie praktykujące. Przekonanie, że należy mieć wyraźne zasady moralne i nigdy od nich nie odstępować, wyraża obecnie niespełna jedna piąta badanych.

■ **Nieletni bohater.** 11-letni Filip Łukaszczuk, który w grudniu w Knurowie udzielił pomocy uczestnikom wypadku drogowego, spotkał się z wicewojewodą w siedzibie Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

fot. PAP/Hanna Bardo

Jacek Karnowski

Trudne czasy

W huku medialnych sporów, okraszony głośnymi wpadkami i gniewem „klasy średniej”, z początkiem roku wszedł w życie Polski Ład – program społeczny rządu Prawa i Sprawiedliwości. Jego znaczenie jest fundamentalne: oto po raz pierwszy w dziejach III Rzeczypospolitej zrobiliśmy duży krok w stronę realnie progresywnego systemu podatkowego. Do tej pory Polacy płacili podatki na dość podobnym poziomie, niezależnie od tego, ile zarabiali. Teraz biedniejsi mają płacić mniej, a bogatsi więcej – tak że na służbę zdrowia.

Polski Ład powinien być starannie przygotowany, lepiej komunikowany. Premier Mateusz Morawiecki słusznie przeprosił za wpadki. Byłoby dobrze, gdyby był także bardziej prosty i przejrzysty. Ale za wcześniej, by uznać, że rząd zmierza do klęski. Poprzednie wielkie programy społeczne Zjednoczonej Prawicy, włącznie z 500 plus, też były bardzo ostro atakowane, a jednak dały obozowi Jarosława Kaczyńskiego kolejną kadencję, zapewniając także reelekcję Andrzejowi Dudzie. Wielu komentatorów zapomina bowiem o realnym rozkładzie zarobków w Polsce, choćby o tym, że najczęściej występująca pensja to ok. 3 tys. zł na rękę. Dla milionów ludzi każde 100 zł to wielka ulga.

Grupy najlepiej zarabiające są oczywiście wpływowe i to one stawiają dziś opór. Nikt nie lubi tracić, nawet jeśli obiektywnie powodzi mu się dobrze, a do tego w III RP dorobiliśmy się społeczeństwa

niemal klasowego, w którym ci lepiej sytuowani strzegą swojej pozycji, dostrzegając w awansie biedniejszych swego rodzaju zagrożenie dla własnego statusu. Przełamywanie tych oporów to najważniejsze chyba źródło politycznych sukcesów „dobrej zmiany”. To jego po-

lityczne DNA. Jak powiedział ostatnio prezes Jarosław Kaczyński: „Większa część Polski żyjąca na terenach poza największymi miastami ma zyskać szansę rozwoju infrastruktury, jakości życia, wszystkiego, co temu służy”. To jest podstawowy interes Polski. Na Zachodzie dobrze żyją wszyscy, także zwykli pracownicy, a nie tylko właściciele firm czy menedżerowie. W Polsce powinno być podobnie.

Polski Ład – po tym, gdy zmiany wejdą w fazę stabilizacji – byłby jasną drogą do trzeciej kadencji, gdyby nie dwa, powiązane zresztą ze sobą zagrożenia: inflacja oraz ceny energii. W tej pierwszej sprawie rząd wytoczył ciężkie działa, obniżając akcyzę na paliwo i zapowiadając obniżenie także VAT na benzynę i żywność. Inflacja przekracza dziś 8 proc., ale analitycy sądzą, że w najbliższym czasie nieco spadnie. To zresztą problem globalny; w bardzo stabilnej finansowo Wielkiej Brytanii ceny wzrosły rok do roku o 6,2 proc. W sprawie cen energii trudniej o sukcesy. System opłat za emisję dwutlenku węgla – ETS – jest dla Polski, wciąż mocno uzależnionej od węgla, szczególnie zabójczy. Ceny uprawnień na giełdach gwałtownie rosną, dochodząc do 90 euro za tonę. Oznacza to gwałtowny wzrost cen energii elektrycznej; już 60 proc. opłaty to podatek uniijny. Co gorsza, podobny poziom wzrostów będzie nas czekał w najbliż-

szych latach. Koszt gwałtownej transformacji energetycznej może sięgnąć 2 bln zł.

Znaleźliśmy się w pułapce. Już niedługo może się okazać, że Polska przestaje się rozwijać i gonić Zachód. Pytanie, co robić w tej sytuacji, staje się być może najważniejszym pytaniem rozpoczętej dekady. Zdaniem Kaczyńskiego – „to dla nas sprawa gardłowa”. Czy możliwe jest wywrócenie stolika, czyli wypowieszenie systemu ETS i zastąpienie go jakimś krajowym rozwiązaniem, również proklimatycznym, ale mniej drastycznym? Prezes PiS odpowiada: „Jest możliwe, ale za wcześniej mówić, czy to nastąpi”. Na razie Warszawa chce wymusić na Unii jakieś ulgi (np. rzucenie na

Jeśli nie zatrzymamy systemu ETS, czeka nas utrata konkurencyjności, nowa fala bezrobocia i nowa fala emigracji.

rynku dodatkowych uprawnień do emisji dwutlenku węgla), ale szanse wydają się niewielkie. Polsce w Brukseli raczej podstawia się nogi niż pomaga, a poza tym „religia klimatyczna” naprawdę ma gorliwych wyznawców, gotowych na wszystko, byle tylko „ocalić planetę”. Drastyczne rozwiązania mogą być jedynym wyjściem, choć będą też miały swoją cenę. Można się spodziewać, że Unia odpowie ostrą amunicją. Polska musi jednak walczyć, bo to kwestia naszego być albo nie być. Jeśli nie zatrzymamy systemu ETS, czeka nas utrata konkurencyjności, nowa fala bezrobocia i nowa fala emigracji. A ludzie znów są we współczesnym świecie na wagę złota.

Patrząc na nadchodzące dwanaście miesięcy, o jednym warto pamiętać: czasy wielkich wstrząsów sprawiają, że również odpowiedź na pytania może być, i często musi, dużo ostrzejsza niż w czasach spokojnych. Dlatego możliwe są rzeczy czy decyzje, które jeszcze kilka lat temu uznalibyśmy za całkowicie nierealne.

Autor jest redaktorem naczelnym tygodnika „Sieci”

Zdjęcia z aborcji

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy uniewinnił wolontariusza Fundacji Życie i Rodzina, który 9 listopada 2018 r. zorganizował pikietę antyaborcyjną na warszawskiej „Patelni”. Wolontariusze trzymali banner, na którym znajdowało się zdjęcie abortowanego dziecka i posła Grzegorza Matusiaka z PiS oraz informacja, że pozwala on na mordowanie dzieci nienarodzonych przez blokowanie w sejmie projektu „Zatrzymaj aborcję”, pod którym podpisało się prawie milion Polaków.

Wśród przechodniów, którzy wyrażali poparcie dla pikiety, znalazła się kobieta, która poczuła się urażona treścią bannerów i doniosła na policję. Policja w jej imieniu oskarżyła przewodniczącą pikiety o przestępstwo z art. 141 kodeksu karnego.

3 stycznia 2021 r. sąd stwierdził jednak, że zdjęcia prezentowane na bannerach można uznać za obrazy drastyczne i poruszające, ale nie może być mowy, o nieprzyzwoitości przekazu. Aborcjonistka, która doniosła na policję, nie stawiała się na rozprawie.

Madonna znów peregrynuje

fot. PAP/Jakub Kaczmarczyk

Zakończyła się peregrynacja kopii obrazu jasnogórskiego w archidiecezji poznańskiej. Nawiedzenie Obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej trwało od maja 2019 r. pod hasłem „Z Maryją w nowe czasy”. Ze względu na pandemię było kilkakrotnie przerywane.

fot. PKWP

Zatajona przemoc

W listopadzie 2021 r. brytyjskie biuro Papieskiego Stowarzyszenia Pomoc Kościołowi w Potrzebie rozpoczęło kampanię na rzecz walki z przemocą seksualną wobec chrześcijanek w krajach muzułmańskich. Powstała petycja, a także raport „Usłysz jej płacz”, wymieniający regiony, gdzie kobiety najczęściej padają ofiarą przemocy islamskich ekstremistów.

Na całym świecie zbrodniczy proceder dotyczy rocznie kilku tysięcy kobiet. W Egipcie rocznie 800 kobiet jest na siłę wydawanych za mąż; w Nigerii Boko Haram porwało 300 uczennic, wywieziono je i wydano za mąż za muzułmanów; w Mosulu, przejętym przez „Państwo Islamskie”, na rynku sprzedawano do niewoli jazydki – na szyjach miały kartki z cenami.

W krajach muzułmańskich chrześcijanie są biedni. Nie stać ich na prawników, a policja i wojsko to w większości muzułmanie, którym nie zależy na ochronie chrześcijanek. Kampania podjęta przez brytyjskie biuro PKWP miała nagłośnić ten dramat. – Przemoc wobec nich to pogwałcenie podstawowych praw ludzkich i religijnych – alarmuje ks. prof. Waldemar Cisko, dyrektor sekcji polskiej PKWP. Na przeszkodzie stanął Facebook, który ograniczył zasięg kampanii. W mediach społecznościowych zablokowana została promocja petycji w obronie chrześcijanek. To cenzura, która wpisuje się w deprecjonowanie wartości chrześcijańskich. Mamy do czynienia ze zjawiskiem chrystianofobii, co potwierdzają badania, jakie podejmujemy w Uniwersyteckim Centrum Badań Wolności Religijnej UKSW.

Pomoc Kościołowi w Potrzebie podtrzymuje, że Facebook, blokując kampanię wsparcia dla cierpiących kobiet, nie określił, jakie wytyczne i w jaki sposób zostały naruszone. Ograniczenia nie zostały wycofane. „Facebook stał się sędzią, ławą przysięgłych i katem” – czytamy w oświadczeniu brytyjskiego biura. **I**

Kolęda w diecezjach

Ze względu na pandemię wiele parafii rezygnuje z kolędy „od drzwi do drzwi”. Gdziekolwiek termin kolędy przesuwany jest na stosowniejszy czas. Wiele diecezji wydało zalecenia, w większości przypadków decyzję pozostawiając proboszczom.

W diecezji tarnowskiej i włocławskiej oraz archidiecezji gdańskiej proboszczowie mogą wybrać między trzema formami kolędy: wizytą księży w domach na specjalne zaproszenie parafian, Mszą świętą z udziałem rodzin z poszczególnych rejonów parafii oraz połączeniem tych dwóch rozwiązań.

Dwie pierwsze propozycje sugerują kurie bydgoska i kaliska – ta dodatkowo zwraca uwagę, by księża uszanowali decyzję osób, które ze względów sanitarnych nie będą chciały uczestniczyć w spotkaniu kolędowym.

Proboszczowie diecezji płockiej wybiorą spośród pięciu form kolędy. Pierwsza to wiosenna wizyta duszpasterska przed domami lub blokami, przy figurach i kapliczkach przydrożnych. W deklaracji wierni mogą zaprosić księdza do domu po Bożym Narodzeniu. Mogą też kolędować w małych grupach w kościele, a „wieczór kolędowy” kontynuować w domach bez obecności księdza. Kolejną propozycją jest „List kolędowy”, który po 6 stycznia wierni otrzymali razem z po-

błogosławionymi kredą, kadzidłem i wodą święconą i zapewnieniem o modlitwie oraz zaproszeniem na Mszę świętą w intencji mieszkańców danej wioski, ulicy lub osiedla. Ostatnia z propozycji dotyczy kolędowania po ulicach parafii – spotkaniu i błogosławieństwu nie towarzyszyłoby wchodzenie do domów.

W archidiecezji poznańskiej oraz diecezji rzeszowskiej i kieleckiej proponuje się spotkania w kościołach dla wybranych grup wiernych. W diecezji kieleckiej jedną z praktykowanych w ubiegłym roku form było również błogosławienie przez księży domów na zewnątrz. Wierni, którym z różnych powodów zależy na spotkaniu z księdzem, mogą zaprosić go indywidualnie.

W archidiecezji częstochowskiej z kolei proponowane jest organizowanie kolędy w domach na wyraźną prośbę parafian. Podobne rozwiązanie proponuje diecezja elbląska – z zaznaczeniem, by wizyta nie przekroczyła 15 minut, ksiądz był zaszczepiony, a na życzenie wiernych okazał paszport covidowy.

W diecezji radomskiej, legnickiej i sosnowieckiej decyzję o formie przeprowadzenia kolędy pozostawiono proboszczom. Komunikat kurii sosnowieckiej zwraca też uwagę, że obecny stan prawny nie zawiera formalnego zakazu wizyt w domach. **I**

fot. xtb

REKLAMA

Poznaj wczesną historię Kościoła i biografię Świętego Pawła

w|drodze

Do niespodziewanych, dramatycznych wydarzeń doszło w Kazachstanie. Protesty przeciw podwyżkom cen gazu używanego do ogrzewania mieszkań i jako napęd samochodów przerodziły się w zamieszki; są liczni zabici, ranni i tysiące aresztowanych.

Kazimierz Dadak

Na wniosek prezydenta Kazachstanu Kasyma-Żomarta Tokajewa do kraju weszły wojska rosyjskie. Rosjanie przerzucili swych żołnierzy do Kazachstanu przy użyciu ponad siedemdziesięciu samolotów transportowych. I rozpoczęli intensywne działania propagandowe: w rosyjskich mediach pojawiły się doniesienia o zbrojnych ugrupowaniach antyrządowych, jakimś nieznanym wcześniej „Froncie Wyzwolenia Kazachstanu”, który rzekomo organizował zamieszki.

ZMIANA BEZ ZMIANY

W marcu 2019 r. doszło do niespodziewanej zmiany na szczytach władzy w Kazachstanie. Odszedł Nursułtan Nazarbajew, od 1989 r. rządzący krajem najpierw jako I sekretarz KC Komunistycznej Partii Kazachstanu, potem prezydent Kazachskiej SRR, a wreszcie niepodległego Kazachstanu. Ale pozostał „Elbasy”, czyli wodzem narodu. Odszedł, lecz nie całkiem.

Nad swoim odejściem pracował podobno dwa lata. W kraju są bardzo silni oligarchowie. Jednym z nich jest Timur Kulibajew, zięć Nazarbajewa – mąż jego córki Dinary – który wcale nie popiera swojego teścia. W sporę mierze kontroluje sektor ropy i gazu i jest miliarderem. Działają też wrodzy wobec Nazarbajewa oligarchowie z Grupy Eurazjatyckiej, zajmującej się wydobyciem cennych surowców, i to nie tylko w Kazachstanie, ale i np. w Afryce. Elbasy chciał więc „ograć” oligarchów. I nagle złożył dymisję, pozostając szefem rządzącej partii Nur Otan oraz

rady bezpieczeństwa narodowego. Potem, bardzo szybko, rozpisane zostały wybory prezydenckie.

Niewykluczone, że celem Nazarbajewa było wypromowanie jego innej córki, Dari-gi. Ale to wymaga czasu, choćby dlatego, że Kazachstan to kraj muzułmański, a żadna kobieta nie sprawowała tu nigdy bardzo wysokiego urzędu. Dlatego też kandydatem na szefa państwa został Kasym-Żomart Tokajew, przedtem przewodniczący Senatu. Co ciekawe, choć to muzułmanin, jego pierwszym językiem – tak jak połowy jego rodaków – jest rosyjski. To miało uspokoić licznych żyjących w Kazachstanie Rosjan.

Tak czy inaczej, Kazachstan pozostał państwem autorytarnym. W izbie niższej parlamentu, Madżlisie, 76 na 107 miejsc należy do rządzącej od lat partii Nur Otan. Demokratyczna Partia Ak Żoł i komunistyczna Ludowa

ście kraju, Ałma Acie (inaczej Ałmaty) – dawnej stolicy. Protestujący opanowali lotnisko, wdarli się do budynków rządowych i podpalili siedzibę miejscowego akimatu (merostwa). Pojawiły się również doniesienia o tragicznych w skutkach starciach z policją i wojskiem. Trudno o bezpośrednie informacje, bo władze odcięły Internet.

Siły bezpieczeństwa strzelały do protestujących, a w pobliżu placu Republiki w Ałma Acie słychać było eksplozje. Ale protesty objęły także inne miasta. W Taldykorganie zniszczony został pomnik Nazarbajewa i niemal całkowicie spalony akimat. Do starć doszło w położonym niedaleko Żanaozen mieście Aktau, a także znajdujących się blisko granicy z Rosją miastach Uralsk, Aktobe, Kustanaj oraz Pawłodar i położonych na południu Kyzylordzie, Szymkencie i Tarazie.

Kazachstan w ogniu

Partia Kazachstanu są jedynie koncesjonowaną opozycją, mającą nikły wpływ na wydarzenia w kraju. Tokajew zapowiedział reformy, ale postępowywały one bardzo powoli.

A rządzi krajem znajdującym się w szczególnym położeniu, między Rosją i Chinami, w którym jest znaczna mniejszość rosyjska (20 proc.) i w większości muzułmańskim, narażonym na wpływy ekstremistów z krajów leżących na południe od jego granic. Krajem, gdzie zima trwa ponad pół roku, choć ostatnio coraz mniej jest dni z temperaturą -40 st. C (w ostatnich dniach nocą było do -21 st.). I gdzie bogate są duże miasta, a na wsi żyje się biednie. Wielkie zasoby naturalne bardzo wzbogaciły elitę Kazachstanu, ale szacuje się, że około miliona ludzi spośród 19 milionów ludności kraju żyje poniżej granicy ubóstwa.

ZACZĘŁO SIĘ OD GAZU

Społeczne niepokoje wybuchły właśnie z przyczyn ekonomicznych. Nagle bardzo wzrosła cena gazu skroplonego, masowo używanego w tutejszych samochodach. W efekcie w zachodnich regionach kraju doszło do protestów, których centrum stanowiło miasto Żangaozen, gdzie już w 2011 r. doszło do strajku i zamieszek (według nieoficjalnych danych zginęło wówczas blisko sto osób).

Ale niespodziewanie do kolejnego wybuchu niepokoju doszło w największym mie-

Władzę w kraju przejął prezydent Tokajew, uznawany dotąd za tymczasowego szefa państwa.

Prezydent Tokajew najpierw wydawał się uspokajać protestujących. Nakazał obniżyć ceny gazu, zdymisjonował rząd i oświadczył, że sam stanął na czele rady bezpieczeństwa, co oznacza, że funkcję tę sprawować przestał Nazarbajew (a miał ją pełnić dożywotnio). Kazachski portal Orda twierdził, że wraz z rodziną (przede wszystkim z córką Darigą) opuścił kraj prywatnym odrzutowcem. Wiadomo, że do kirgiskiej stolicy Biszkek przyleciał samolot Bombardier Global, należący do pierwszego prezydenta Kazachstanu; potem przyleciał kolejny. W innych źródłach pojawiły się informacje, że Nazarbajew udał się za granicę „na leczenie”. Ale potem rzecznik eksprezydenta oznajmił, że wciąż przebywa on w stolicy kraju, pozostając w stałym kontakcie ze swoim następcą.

Podobno aresztowany został Samat Abisz, kuzyn eksprezydenta, zajmujący wysokie stanowisko w służbach specjalnych. Są wiadomości, że stolica kraju, przemianowana na cześć Nazarbajewa na Nur-Sułtan, znów oficjalnie nazywana jest Astaną. Ale pewności co do tego nie ma.

„Polityka Nazarbajewa była, moim zdaniem, absolutnie wyważona i rozsądna, zawsze nastawiona na budowanie relacji z Zachodem i Moskwą” – mówił w „Echu Moskwy” znany komentator Maksim Szewczenko. „Ale czasy się zmieniły. I wierzę, że ta zmiana doprowadziła do tego, że w kazachskiej elicie doszło do poważnej konfrontacji” – dodał. Według

Starcie z policją w Almaty, 7 stycznia

fol. PAP/EPA/Alexander Kuznetsov

niego w Kazachstanie doszło do zamachu stanu: rodzina Nazarabajewów została odsunięta od władzy. Jednak uważa, że nie zostaną poddani jakimkolwiek represjom. „Myślę, że zarówno Dariga Nazarabajewa, jak i Nursułtan Nazarabajew i wielu innych otrzyma od Moskwy bardzo poważne gwarancje bezpieczeństwa” – twierdzi Szewczenko.

Tak czy inaczej, władzę przejął Tokajew, uznawany dotąd za tymczasowego szefa państwa. Zaczął „czyścić” instytucje państwowe z ludzi swego dotychczasowego patrona, ale to będzie bardzo trudne, bo przez ostatnie trzydzieści lat Nazarabajew faktycznie kontrolował wszystkie urzędy.

BEZ OSTRZEŻENIA!

Ale kurs na „denazarabajewizację”, będący realizacją jednego z postulatów głoszonych przez demonstrantów, wcale nie oznaczał zgody na jakieś dalej idące zmiany polityczne. Tokajew w telewizyjnym przemówieniu oznajmił, że rozkazał siłom bezpieczeństwa „zabijać bez ostrzeżenia”. Winnym organizowania masowych zamieszek w kraju i aktów terroru grożą wyroki pozbawienia wolności od ośmiu lat do dożywocia. Niewiele więcej wiadomo; za granicę dotarły informacje o dziesiątkach zabitych i tysiącach rannych, a także ponad 3 tys. zatrzymanych.

O wzniecenie niepokojów Tokajew oskarżył nieokreślonych „zagranicznych terrorystów”, dowodząc, że Alma Ate zaatakowały ich tysiące. Poprosił też o pomoc Organizację Układu o Zbiorowym Bezpie-

czeństwie (ODKB), usiłującą być czymś w rodzaju NATO w przestrzeni postsowieckiej. Było to czymś zupełnie nie szczególnym, bo przecież Kazachstan faktycznie nie został przez nikogo napadnięty. Tokajew dowodził co prawda, że za ruchami stoją „terroryści”, ale nie ma żadnych informacji o tym, żeby rzeczywiście doszło do jakichkolwiek działań terrorystycznych.

Kierujący obecnie ODKB premier Armenii Nikol Paszynian błyskawicznie wyraził zgodę. Było oczywiste, że za tą decyzją stoi Moskwa i osobiście prezydent Władimir Putin, bo to Rosjanie mają w ramach ODKB największe siły zbrojne (przewyższają liczbę żołnierzy wszystkich pozostałych państw członkowskich razem). Ten blok obejmuje Kazachstan, Rosję, Białoruś, Armenię, Kirgistan i Tadżykistan. Podobno ma być to 2,5 tys. ludzi, choć była mowa i o 5 tys.; Rosja wysłała największy kontyngent, Białoruś zapewne od 100 do 300 żołnierzy, Tadżykistan – 200, Armenia – około 70.

W oficjalnym oświadczeniu ODKB stwierdzono, że pierwsze pododdziały wojsk rosyjskich „zaczęły już wypełniać przydzielone zadania”. – Wszystkie insynuacje, że teraz nasze jednostki będą rozpędzać demonstracje, są nieprawdziwe. Nasze siły pokojowe ODKB mają inne zadania – powiedział sekretarz generalny ODKB Stanisław

Zaś w wywiadzie dla agencji RIA Nowosti. Powiedział też, że wojsko użyje broni w przypadku, gdyby zostało zaatakowane, a głównymi jego

zadaniami będą ochrona ważnych obiektów oraz „zapewnienie ładu i porządku”.

Jak długo w Kazachstanie pozostaną? – Spodziewamy się, że okres ten będzie krótki – wyjaśnił, dodając, że wojska zostaną wycofane, gdy tylko władze Kazachsta-

nu uznają, że mogą samodzielnie kontrolować sytuację.

W pierwszym tygodniu protestów za granicę dotarły informacje o dziesiątkach zabitych i tysiącach rannych.

SKORZYSTA UKRAINA?

Kazachstan przez lata był oazą spokoju, rządzony silną ręką przez Nazarabajewa. Nie było tu ani konfliktów narodowościowych (przypomnijmy, że wciąż żyje tu ponad 30 tys. Polaków, potomków deportowanych z Ukrainy w 1936 r.), ani religijnych.

Tokajew chce utrzymać władzę – i robi to przy użyciu siły. Prosząc o pomoc Moskwę, uspokaja ją, że Kazachstan pozostanie jej sojusznikiem. Tyle że wszystko to nie rozwiązuje problemów kraju. Nazarabajew miał autorytet, a jego następcę go nie ma. Paradoksalnie, na kazachskim dramacie może skorzystać Ukraina. Zajmując się Kazachstanem i wysyłając tam wojska, Putin może nie być w stanie poświęcić sprawom ukraińskim zbyt wiele uwagi, a tym bardziej otwierać kolejny front.

Większość europejskich elit odejście od tradycyjnych źródeł energii traktuje jak nową religię. Koszty realizacji tych idei będą gigantyczne. Kto za to zapłaci?

Kazimierz Dadak

Co z wielkim resetem?

Ubiegły rok miał być rokiem „wielkiego resetu” – programu promowanego przez dr. Klausa Schwaba, szefa Światowego Forum Ekonomicznego (pisałem o tym w „Idziemy” 2/2021 i 46/2021). Według ocen tego niesłychanie wpływowego człowieka z powodu gwałtownie zmieniającego się klimatu i panującej pandemii konieczne jest dokonanie radykalnych zmian w gospodarce światowej. W szczególności trzeba odejść od energetyki opartej na kopalniskach i zastąpić je odnawialnymi źródłami energii (OZE).

Punktem zwrotnym w tym zakresie miał być ubiegłoroczny szczyt COP26 w Glasgow. Z punktu widzenia inicjatora „resetu” zjazd ten zakończył się co najwyżej połowicznym sukcesem, a przed klęską uratowała go amerykańsko-chińska deklaracja dotycząca ograniczenia spalania węgla. Niemniej ani ta deklaracja, ani wszelkie inne ustalenia podjęte na szczycie COP26 nie są wiążące.

Niekoniecznie musimy z tego powodu popadać w rozpacz, albowiem „reset” oznacza gwałtowny wzrost kosztów utrzymania, szczególnie z powodu wzrostu cen energii. OZE nie są cenowo konkurencyjne z klasyczną energetyką. Pierwsze zwiastuny nadchodzących zmian już są widoczne w budżetach Polaków, a jest to dopiero początek.

PRZYCZYNY DROŻYZNY

W ramach walki z drożyzną w ciągu ostatniego kwartału 2021 r. NBP trzykrotnie podniósł stopy procentowe. Do tego kroku prezesa Głapińskiego namawiał nawet sam prezes Kaczyński, zatroskany o stan portfeli rodaków.

Kłopot w tym, że działania NBP niczego nie zmieniają, bo przyczyny drożyzny leżą poza Polską i zmiana naszej polityki pieniężnej nie

ma na te czynniki najmniejszego wpływu. Podwyższenie stóp procentowych spowoduje jedynie dalsze pogorszenie stanu budżetów domowych, ponieważ wzrosną wydatki na obsługę zaciągniętych kredytów. Wygranymi będą banki, bo wzrosną ich zyski. Największe w Polsce banki są w rękach państwa, dlatego skorzysta na tym i władza.

Podwyżka stóp procentowych nie spowoduje spadku cen gazu i innych nośników energii. Taki obrót rzeczy jest możliwy tylko w przypadku zwiększenia ich podaży, a wyższe stopy procentowe tego nie spowodują.

Polska jest częścią globalnego systemu gospodarczego i ceny większości towarów nabywanych w kraju są ustalane na rynkach światowych. Aby powstrzymać wzrost cen, potrzebna byłaby skoordynowana akcja największych

banków centralnych świata, ale amerykański FED czy Europejski Bank Centralny nie kwapią się z podwyższaniem stóp procentowych, bo zdają sobie sprawę z tego, że pandemia i jej ujemne skutki jeszcze nie minęły. Działania NBP mają więc charakter propagandowy.

NOWA RELIGIA

„Reset” jest tylko częścią długofalowej strategii mającej na celu postawienie człowieka w miejsce Boga. Bo jeśli człowiek jest przyczyną wszystkiego, co się na tym świecie dzieje, włącznie z kataklizmami, i jest w stanie przezwyciężyć pojawiające się trudności – na przykład zmiany klimatu – to jaka jest w tym wszystkim rola Boga? Bóg zostaje zredukowany do co najwyżej Osoby, która stworzyła ten wszechświat i potem przestała się nim interesować. Nie było żadnego Zbawiciela ani nie towarzyszy nam „Duch Prawdy”, który jest nam dany na zawsze (por. J 14, 16-17).

Pierwszą wielką próbą dokonania takiej zamiany był w naszych czasach raport Klubu Rzymskiego z 1972 r., zatytułowany „Granice wzrostu”. Jego autorzy głosili m.in. konieczność ograniczenia liczby ludności, ponieważ rzekomo groziły nam katastrofy spowodowane wyczerpaniem surowców. Nic z tych przewidywań po pół wieku się nie sprawdziło. Kryzys naftowy, który miał miejsce rok po ogłoszeniu tego raportu i miał potwierdzać jego tezę, po kilkunastu latach przerodził się w „kryzys” nadmiaru ropy (w latach 90. ubiegłego wieku surowce energetyczne były bardzo tanie).

Pesymizm raportu jest ciosem w ideę nieukończenia dobrego Boga. Bo czy bezgranicz-

nie dobry Stwórca może nie wiedzieć, że w danym okresie na ziemi mieszka ileś miliardów ludzi, którzy potrzebują surowców i żywności do godnego bytowania? Oczywiście, ludzkość musi dokonywać wysiłków, żeby wydobyć dary ukryte w ziemi, ale Bóg nieustannie ma człowieka w swej opiece.

PODAREK DLA PUTINA

Gdyby nie wieloletnia kampania skierowana przeciw poszukiwaniom ropy naftowej i gazu, dziś energia byłaby nadzwyczaj tania. Rewolucja łupkowa doprowadziła do wielkiego wzrostu wydobywania surowców energetycznych w USA. Technologię tej nie zastosowano jednak w Europie, włącznie z Polską. Przez to głównym rozdającym na naszym rynku są Rosjanie. Władimir Putin byłby skoń-

czonym głupcem, gdyby nie wykorzystał takiej okazji.

Ten podarek zrobili mu właśnie takie osoby jak dr Schwab. To m.in. z jego inicjatywy przez długie lata wywierano wpływ na banki, żeby odmawiały finansowania poszukiwań kopalni. Na rządy naciskano, żeby odmawiały udzielania koncesji na tego typu przedsięwzięcia. Z tego powodu udokumentowane rezerwy ropy i gazu będące w posiadaniu wielkich koncernów naftowych spadły z równowartości 50 lat przeciętnej rocznej produkcji do 25 lat.

Wysokie ceny ropy i gazu ziemnego mają wpływ na ceny wielu innych towarów, nawet tych, w których produkcji nie są one potrzebne. Niemal każdy produkt musi być przewożony, a ceny paliwa mają wpływ na koszty transportu.

GOSPODARKA NIEDOBORU

Tak właśnie Janos Kornai określił „socjalistyczną” ekonomię. Ówczesne niedobory były wynikiem nie tylko nieefektywnego planowania centralnego, ale i przeznaczania wielkich środków na zbrojenia i aparat ucisku. Dziś

mamy do czynienia z podobnym zjawiskiem, tyle że niedobory są spowodowane właśnie hamowaniem inwestycji w wydobywanie ropy i gazu.

Każde gospodarstwo domowe i każde państwo cierpi na syndrom krótkiej

kołderki. Jeśli więcej wydaje się na nośniki energii, to mniej pozostaje na inne towary i usługi. Jedynym europejskim krajem – poza Rosją – który skutecznie opiera się naciskom „resetu”, jest Norwegia, ale to za mało, żeby zaspokoić potrzeby Unii jako trzeciej największej gospodarki świata.

Gdyby nie wieloletnia kampania skierowana przeciw poszukiwaniom ropy naftowej i gazu, dziś energia byłaby tania.

foto: American Public Power Association/Unsplash

Revolucja łupkowa uczyniła z USA mocarstwo w zakresie wydobycia nośników energii. Ale i tam Partia Demokratyczna stosuje wszelkie sposoby, żeby ukrócić łeb przemysłowi wydobywczemu. Jedną z pierwszych decyzji, jakie podjął Joe Biden po objęciu urzędu prezydenta, było cofnięcie pozwolenia na budowę wielkiego ropociągu z Kanady. Sygnał był oczywisty – stawiamy na OZE.

Decyzja ta szybko się na nim zemściła, ponieważ ceny ropy, a co za tym idzie i benzyny, skoczyły w górę. Z tego powodu Biden osobiście zaapelował do OPEC o zwiększenie produkcji. Rzecz jasna apel pozostał bez echa. To pokazuje jednak doktrynalne ograniczenia Bidena i jego partii: lepiej, żeby z produkcji ropy korzystali inni niż własny przemysł naftowy, bo inaczej trzeba by się przyznać do błędu.

KSZTAŁTOWANIE OPINII

Nacisk na stosowanie OZE jest w niemałym stopniu wynikiem działań dr. Schwaba i jego przyjaciół, na czele z George'em Sorošem i Billem Gatesem. Szef ŚFE założył kilkaset ośrodków szkoleniowych, w których „kształci” przyszłe elity. Organizacja ta, o nazwie *Global Shapers Community* (dosłownie Globalna Wspólnota Obrabiarek, chodzi tu o kształtowanie ludzi, a nie przedmiotów), skupia tysiące bardzo zdolnych młodych ludzi, którzy mają za zadanie kształtować opinię publiczną w kierunku wskazanym przez Schwabę. To właśnie ludzie młodzi są awangardą ruchu na rzecz walki ze zmianami klimatu.

Nikt nie oszacował potencjalnych korzyści wynikających z uniknięcia zmian klimatu i kosztów koniecznych do zaradzenia temu niebezpieczeństwu. Sporządzenie bilansu kosztów i korzyści to elementarna sprawa,

o której orędownicy OZE nawet nie wspominają. Oni tylko nieustannie powtarzają – podobnie jak głosił raport Klubu Rzymskiego: giniemy!

OKRES POSTĘPU

Ostatnie półtora wieku to jest czas niezwykłego postępu. Dzięki taniej energii powstały nowe gałęzie przemysłu, zaspokajające potrzeby ludzkości na niezwykłą skalę. Dzięki nawozom sztucznym produkcja żywności osiągnęła niespotykane wcześniej rozmiary i kłęska głodu powinna być całkowicie przezwyciężona. Jeśli ludzie nadal umierają z głodu, to nie z powodu niedoboru żywności, tylko z powodu braku środków na jej zakup.

Jeśli chodzi o podniesienie stopy życiowej, to dekady po ogłoszeniu raportu „Granice wzrostu” zapisały się złotymi zgłoskami – już nie miliony, ale miliardy ludzi wydobyło się z nędzy. W Chinach nędza została praktycznie wyeliminowana. Dziś podobny proces ma miejsce w Indiach i innych krajach Azji Południowo-Wschodniej. Do pewnego stopnia dotyczy to również Afryki. Na skutek „resetu” ten proces ulegnie zahamowaniu, jeśli nie odwróceniu. Z tego względu idea walki ze zmianami klimatu i przestawianie gospodarki na OZE nie cieszą się większym poparciem w tych krajach.

Jednak przeciętnemu Chińczykowi nadal daleko do stopy życiowej, jaką my się cieszymy (według parytetu siły nabywczej w 2020 r. PKB na jednego mieszkańca Chin to 17,2 tys. USD, wobec 34,4 tys. USD w Polsce), a co dopiero Amerykanie (63,4 tys. USD). Jeszcze większy dystans od najbogatszych dzieli Hindusa (zaledwie 6,5 tys. USD – dane Banku Światowego). Z tego powodu ani prezydent Xi Jinping, ani premier Narendra Modi

nie spieszą się z wcielaniem w życie idei dr. Schwaba i jego „obrabiaerek”.

WĘGIEL W MODZIE

Ponad 54 proc. światowego zużycia węgla przypada na Kraj Środka, a ponad 11 proc. – na Indie. Trzecie miejsce w zużyciu węgla zajmują USA (6,1 proc.), ale nawet tam nie ma mowy o szybkim odejściu od tego surowca.

Szacuje się, że w 2021 r. w ChRL produkcja energii elektrycznej z węgla wzrosła o 9 proc., a w Indiach o 12 proc. Najbliższe lata zapowiadają dalszy wzrost zużycia węgla. W Chinach do 2025 r. mają zostać oddane do użytku elektrownie opalane węglem o łącznej mocy 150 gigawatów (ponad trzy razy więcej niż wynosi całkowita produkcja energii elektrycznej w Polsce).

W przypadku tych azjatyckich potęg w grę wchodzi nie tylko stosunkowa taniość energii pozyskiwanej ze spalania węgla, ale i względy bezpieczeństwa. Ani ChRL, ani Indie nie mają poważnych złóż innych surowców energetycznych. Jest zaś nie do pomyślenia, żeby jakieś państwo osiągnęło pozycję mocarstwową, nie mając zabezpieczonych dostaw nośników energii. Chiny mają do wyboru albo spalać własny węgiel, albo uzależnić się od dostaw z Rosji i Bliskiego Wschodu. Z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa wybór jest oczywisty.

Zatem „resetu” w skali światowej nie będzie. Nawet w USA transformacja będzie przebiegać w żółtym tempie, bo pomysły prezydenta Bidena nie znalazły poparcia w Senacie. Jedynie w UE będzie on wcielany w życie, mimo gigantycznych kosztów, bo dla neopogańskiej większości elit europejskich „reset” i jemu podobne idee są substytutem religii.

Autor jest profesorem ekonomii, wykłada w Hollins University w stanie Wirginia w USA

Marek Jurek

Pandemia i odpowiedzialność

Sporo o reakcję na pandemię Sropalają do żywego opinię społeczną, w skrajnych przypadkach prowadząc do wzajemnych oskarżeń reprezentantów radykalnych stanowisk. Radykalnych, czyli jakich? Szczególnie tych, które szybko odwołują się do kategorii zakazów i nakazów, zwłaszcza prawnych (ale również etycznych), dając upust uprzedzeniom wobec innych umotywowanych poglądów.

Zwracałem na to uwagę politykom podczas pierwszej fali pandemii, na Wielkanoc ubiegłego roku. Z dzisiejszej perspektywy jest jasne, że reakcje na nią były nieproporcjonalne, rezygnujące z obserwacji rzeczywistości, empiryzmu, który musi być podstawą dobrej polityki. Ta przesadna reakcja stworzyła dogodny klimat dla skrajnych wypowiedzi. Szymon Hołownia, chętnie występujący jako reformator Kościoła, żądał od biskupów katolickich wydania formalnego nakazu przyjmowania Komunii świętej na rękę. Mimo mego apelu nie wyjaśnił jednak, czy żąda tego również od biskupów prawosławnych, których wierni przyjmują Komunię świętą pod dwiema postaciami. Podejrzewam jednak, że to Hołowni w ogóle nie interesowało, po prostu miał okazję, by zwyczajnym katolikom „reformować” praktykę kultu eucharystycznego, „reformować” ich irytujący pietyzm i przywiązanie. Podobnie skrajna lewica (parlamentarna czy dziennikarska) nie wyjaśniła, czy w związku z postulatami przymusowych szczepień przemysli swój dogmat „prawa do własnego ciała”.

Jeśli więc rozum ma wziąć górę nad strachem, a sumienie nad emocjami – warto słuchać poważnych głosów i poważnej debaty. W listopadowym „Correspondance européenne” możemy znaleźć sprawozdanie z rzymskiego kolokwium „Zdrowie chorych i zbawienie

dusz: Kościół i społeczeństwo w mrocznej chwili naszej historii”, z udziałem trzech kardynałów: Eijka, Saraha i Arinze. Kard. Eijk zwrócił uwagę, że choć „wierzący katolicy znają i identyfikują się z absolutnymi normami nauczania Kościoła, często nie znają kazuistyki klasycznej teologii moralnej”. Z jej punktu widzenia kardynał uznał dostępne szczepionki za sposób „kontroli pandemii dezorganizującej życie społeczne na całym świecie oraz ochrony życia własnego i cudzego, przy proporcjonalnie możliwym do przyjęcia ryzyku efektów ubocznych. (...) Z tego punktu widzenia można by również uznać, że szczepienie się przeciw COVID-19 stanowi powinność moralną, co nie znaczy, że powinno stanowić obowiązek prawny. Administracyjny przymus szczepień nie jest moralnie uzasadniony. Decyzje w tej sprawie powinny być podejmowane dobrowolnie”.

Ta ostatnia uwaga jest bardzo ważna w świetle art. 39 naszej konstytucji, z którym wiąże się bioetyczna opinia ks. prof. Piotra Kieniewicza MIC, że ciągle – niezależnie od różnej moralnej jakości proponowanych szczepionek – nie znamy nawet „skutków neurologicznych i wpływu podania tych preparatów na choroby autoimmunologiczne”. Ludzie muszą się więc kierować własną odpowiedzialnością. Do rzymskiego kolokwium (i w ogóle do debaty „pandemicznej”) warto jeszcze wrócić, ale przede wszystkim – warto rozważać argumenty, które w tej sprawie padają.

Niepewne wyniki badań

Śledztwo przeprowadzone przez dziennikarzy „New York Timesa” wykazało, że nawet 85 proc. badań prenatalnych daje fałszywe wyniki, zawyżając lub zaniżając ryzyko wystąpienia wad rozwojowych u nienarodzonych dzieci, co może oznaczać dla nich wyrok śmierci. Istnieje obawa, że rodzice, decydując się na aborcję, mogą nie mieć świadomości, że ich dziecko jest zupełnie zdrowe.

fot. pixabay

Według Amerykańskiego Stowarzyszenia Położników i Ginekologów Pro-Life kobiety w ciąży były wprowadzane w błąd. Mówiono im, że ich krew pobrana w pierwszym trymestrze pozwoli na wykrycie z niezwykłą dokładnością poważnych problemów genetycznych u ich nienarodzonych dzieci. Śledztwo dziennikarzy „New York Timesa” udowodniło, że firmy przeprowadzające badania okłamywały swoje klientki.

Dodatkowo, jak podkreśla liderka amerykańskiego Marszu dla Życia Jeanne Mancini, w wypadku złych wyników testów rodzice nie otrzymywali nie tylko koniecznego wsparcia, przygotowującego ich do radzenia sobie z problemami zdrowotnymi ich dzieci, ale nawet

żadnych informacji o możliwościach potencjalnego leczenia. Zamiast tego jako jedyne rozwiązanie oferowano im aborcję.

Badania prenatalne, mające wykrywać takie schorzenia jak zespół Downa, są przeprowadzane od dziesięcioleci. Uznawane są za pewne i miarodajne. W niektórych krajach aż 95 proc. nienarodzonych, u których zdiagnozowano tę wadę genetyczną, poddawanych

jest aborcji. „To kultura odrzucenia w praktyce” – napisał na Twitterze ks. Matthew Schneider, działacz pro-life, nawiązując do słynnego określenia papieża Franciszka.

Aborcja była w ubiegłym roku najczęstszą przyczyną zgonów na świecie. Odpowiada aż za 42 proc. wszystkich śmierci. W 2021 r. zamordowano 42,6 mln nienarodzonych dzieci.

Dla porównania, w tym samym okresie na COVID zmarło 3,5 mln ludzi. „To przerażające, że te badania wykorzystywane są jako dodatkowe usprawiedliwienie dla aborcji. Każde dziecko, niezależnie od jego stanu zdrowia, zasługuje na życie” – napisała na Twitterze działaczka pro-life Lila Rose. **wś**

Ojcowskie serce

ks. Stefan
Moszoro-Dąbrowski

„W doborowym towarzystwie” to komedia sprzed piętnastu lat. Opisuje zderzenie pokoleń w tamtych czasach. Dan jest dyrektorem działu sprzedaży dużego magazynu sportowego. Szczęśliwie żonaty, ma dwie córki. Staje w obliczu wydarzenia zmieniającego jego życie, kiedy firma zostaje wykupiona przez koncern, który promuje korporacyjną koncepcję synergii. Po tym, jak został zmuszony do zwolnienia kilku swoich wieloletnich współpracowników, staje się pomocnikiem nowego szefa, Cartera, 26-letniego cudownego ucznia szkoły biznesu. Dan i Carter równocześnie muszą stawić czoła wyzwaniom w życiu osobistym. Dla Dana jest to wspieranie córek, starsza z nich przygotowuje się do college’u. Dowiaduje się też, że jego 45-letnia żona jest w ciąży. Niesie to wyzwania finansowe: zaciągnięcie drugiego kredytu hipotecznego, aby pokryć koszty edukacji córki i utrzymania nowego dziecka.

Carter został porzucony przez narcystyczną żonę i nie wie, co ze sobą robić. Zmaga się z samotnością. Wprasza się na ko-

lację do domu Dana, gdzie poznaje jego córkę. Szybko nawiązuje się między nimi nić porozumienia. W kolejnych dniach spędzają wiele czasu razem. Ich przyjaźń bierze zakręt, gdy Dan odkrywa ich tajemnicę. Kilka dni później wpada do restauracji podczas jednego z romantycznych spotkań. Po ostrej wymianie zdań puszczają mu nerwy i wali swego młodego szefa pięścią w twarz.

Po kolejnych zmianach w korporacji magazyn sportowy zostaje ponownie sprzedany. Tym razem Carter zostaje zwolniony, a Dan wraca na swoje dawne stanowisko. Jednak od pewnego czasu Dan patrzy na młodego Cartera ojcowskim spojrzeniem. Chcąc mu pomóc, oferuje mu stanowisko swego pomocnika. Carter odmawia, mówiąc, że musi wziąć trochę wolnego i odkryć, co naprawdę chce robić w swoim życiu. Ostatnia scena filmu to rozmowa telefoniczna Dana z Carterem, z wiadomością o narodzinach trzeciej córki. Carter biega po plaży w innym mieście. Gratuluje Danowi malucha i gorąco dziękuje za wszelkie dobro, a szczególnie za to, że mocno mu dał po pysku w restauracji. Przyznaje, że była to dla niego najlepsza życiowa lekcja.

Minęło piętnaście lat od premiery tego filmu. Wydaje się, że pokolenia wchodzące w dojrzałe życie są coraz lepiej przygotowane zawodowo, ale coraz mniej dojrzałe, wręcz infantylne. Czy dzisiejsi pięćdziesięciolatkowie potrafią i zechcą pomóc tym młodym wilkom wkraczającym w dojrzałe życie? Jak im przekazać, że życie to nie miła zabawa?

i

Co dobre, a co przyjemne

Anna
Wardak

Roztropność...
ale nuda! Za-

pachniało kadzidłem w zakrystii i zakurczonym katechizmem na półce. A życie ma swoje tempo, za którym wciąż trudno nam nadążyć. Praca, dom, zakupy, ciągle sprzątanie i wieczny bałagan, teamsy, onlajny, kwarantanny – czy to szaleństwo ma gdzieś swój kres?

Często jesteśmy jak ten drwal z anegdoty, który wypruwał żyły, rąbiąc drwa tępą siekierą. Zapytany, dlaczego jej nie naostrzy, odpowiedział, że nie ma na to czasu, bo jest za dużo pracy. A czasem właśnie wystarczy na moment się zatrzymać...

„Roztropność jest cnotą, która uzdalnia rozum praktyczny do rozeznawania w każdej okoliczności naszego prawdziwego dobra i do wyboru właściwych

środków do jego pełnienia (KKK 1806)”.

Co jest „prawdziwym dobrem” dla mojej rodziny? Przecież każdy rodzic, bez wyjątku, pragnie dobra swoich dzieci. Rzecz w tym, że gdy zabraknie zdrowego rozsądku i roztropności, mylimy (albo dla wygody udajemy) to, co dla nich dobre, z tym, co przyjemne i wygodne.

Roztropność nieodłącznie wiąże się z tzw. „długomyślnością” – umiejętnością przewidywania odległych skutków swojego postępowania. W jaki sposób to, co robię (albo czego nie robię) w danej chwili zaowocuje w ich życiu za kilka czy kilkanaście lat? A więc czy dobre i roztropne (czy tylko przyjemne) jest dawanie im wszystkiego, o co poproszą, i to natychmiast? Gwałtowne hamowanie pod najbliższym sklepem, bo pięciolatek krzyczy: „pić!” – a do domu jeszcze całe dziesięć minut.

Odciążanie od obowiązków domowych, bo „on ma tyle nauki” i „jeszcze się w życiu narobi”. A jeśli już poderwiemy się do wychowawczego lotu, próbując wdrażać dzieci do obowiązków, odpuszczanie im przy pierwszych oznakach znużenia czy niezadowolenia.

Chwilowa ulga: dzieci ocalone od śmierci z pragnienia, zwolnione z wszystkiego, co nudne i męczące... Ale czy na pewno w ten sposób przybliżamy się do celu, jakim jest ich dobre i szczęśliwe życie? Czy szczęśliwi będą z nimi inni, jeśli pozwolimy, by ich wady rosły wraz z nimi? Jakimi dorosłymi będą, jeśli zabraknie nam rodzicielskiej roztropności, która pozwala w każdej okoliczności prawdziwe dobro – nieraz odległe jeszcze w czasie – odróżnić

od chwilowej przyjemności, a rzeczywistą potrzebę od zachcianki? I czy środki, które stosujemy, prowadzą nas do tego celu? Własny przykład zamiast długich kazań, wymaganie zamiast pobłażania (większego wysiłku wymaga powiedzenie „nie”

**Roztropność
nieodłącznie wiąże
się z umiejętnością
przewidywania
odległych
skutków swojego
postępowania.**

niż „tak”), wychowanie do posłuszeństwa zamiast wymuszania uległości krzykiem i szantażem...

Warto o tym rozmawiać, warto modlić się o tę cnotę,

która nie tylko sama jest niesamowicie życiowa i uczy, jak sensownie zarządzać własnym życiem, zamiast miotać się po nim jak drwal z tępą siekierą, lecz także „jest nazywana «auriga virtutum» (woźnica cnot), kieruje bowiem ona innymi cnotami, wskazując im zasadę i miarę (KKK 1806)”.

Autorka jest doradcą rodzinnym, moderatorką Akademii Familijnej, mamą dziesięciorga dzieci

Wola niewierzącego

ODPOWIADA **ks. Marek Kruszewski**

Czy mogę modlić się za mojego teścia, który uważał się za niewierzącego i przed śmiercią odmówił spotkania z księdzem? Wyraźnie zastrzegł, żeby go po śmierci nie żegnać w kościele i z księdzem i żeby się za niego nie modlić. Czy wolno mi więc łamać wolę teścia?

Biblia mówi: „Istnieje taki grzech, który sprowadza śmierć i w takim wypadku nie polecam, aby się modlono” (1 J 5, 16). Wydaje się, że tekst ten nie jest kategorycznym zakazem modlitwy za kogoś bardzo grzesznego. Chodzi bardziej o przypomnienie, że jak się ktoś uprze w grzechu, to blokuje łaskę modlitwy wstawienniczej. Świadomie odstępujący od Boga osłabia lub udaremnia skuteczność modlitw w jego intencji. Inaczej jest z duszami czyśćcowymi. Ufamy, że jeśli ktoś poszedł do czyśćca, przyjmuje sto procent łaski z naszej modlitwy zanoszonej za niego.

Teść wyraził swoją wolę i w sprawach zewnętrznych należy ją uszanować. Bóg daje człowiekowi prawo powiedzenia „nie” i szanuje to prawo. Trzeba więc uznać tę wolność. Także wolność odrzucenia tego, co dla nas najbliższe, najświętsze.

Niemniej jednak teść nie może nakazać tego, co dotyczy Pani życia osobistego. A modlitwa jest kwestią Pani życia wewnętrznego.

nego. Pan Jezus modlił się: „Ojcze, odpuść im, bo nie wiedzą, co czynią” bez pytania o zgodę swoich oprawców.

Modlitwa Pani zostanie uwzględniona na sądzie Bożym, który spotyka każdego człowieka. Dobrze jest poprosić o pomoc także Matkę Najświętszą – Wszechmoc błagającą – i patrona teścia z chrztu. Czas nie ma tu znaczenia, bo Bóg w chwili śmierci widzi wszystkie modlitwy zanoszone za umierającego w przeszłości i przyszłości. Bóg jest tym Jedynym, który może dać nawrócenie i zbawienie w ukryty dla nas sposób.

Nie znamy wartości naszej modlitwy. Może się okazać, że nasza gorąca modlitwa znaczy więcej niż myślimy. Nieraz sobie myślę, że może Msza święta w 50. rocznicę śmierci przeważy szale wagi na sądzie Bożym. Wiele grzechów jest ukrytych przed ludzkimi oczami. Może nie zapominamy o naszym zmarłym, bo on nam o tym przypomina? Skoro mamy łaskę pamiętania o kimś, łaskę modlitwy za niego, to dobrze jest w tym błaganu nie ustawać. Aż przyjdzie czas, że będziemy przekonani, że nasz bliski jest już zbawiony.

Wielką łaską Boga jest ta możliwość, że możemy okazywać miłość innym ludziom także po ich odejściu z tego świata. Bóg jest Miłością. Stworzył nas dla miłości. Modlitwa wstawiennicza jest sposobem na przemienianie całego wszechświata. Także nieprzyjaciół Boga ogarnia siła Jego miłości. Ma Pani prawo ufać w miłosierdzie dla teścia.

xmarekk@o2.pl

Autor jest proboszczem parafii św. Patryka w Warszawie

Niemiecki terror na zdjęciach

W wyniku eksterminacyjnej polityki niemieckiej w Kraju Warty zginęło 460 tys. ludzi, a trwałemu inwalidztwu uległo 15 tys. To w tym „wzorcowym okręgu Rzeszy” prowadzona była najbardziej rasistowska i bezwzględna polityka narodowościowa spośród wszystkich obszarów bezpośrednio wcielonych do Niemiec.

Dramat Polaków, który dokonywał się tu podczas okupacji niemieckiej, przypomniany został w albumie „Wartheland. Dzieje zbrodni”, wydanym przez Instytut Pamięci Narodowej. To praca przygotowana przez dr. Adama Pleskaczyńskiego, historyka związanego z Oddziałowym Biurem Badań Historycznych IPN w Poznaniu.

W książce opublikowano ponad tysiąc zdjęć (z 7 tys., które miał do dyspozycji autor) do następujących tematów: „Pod

niemieckim zarządem woj-skowym”,

„Utworzenie okupacyjnego aparatu represji”, „Terror” (tych jest najwięcej, bo 217), „Deportacja i kolonizacja”, „Życie codzienne”, „Eksterminacja Żydów”, „Cywilizacja nur für Deutsche”, „Upadek Reichsgau Wartheland”. Najbardziej wstrząsające zdjęcia dotyczą egzekucji czy znęcania się nad więźniami, nawet dziećmi. Ogromną zaletą wydawnictwa są bardzo starannie zrobione, merytoryczne podpisy pod każdym zdjęciem. Książka to ważny dokument niemieckich zbrodni./ws

Adam Pleskaczyński
„Wartheland. Dzieje zbrodni”
Instytut Pamięci Narodowej
Poznań, Warszawa 2021, 384 s.

Unici na Kresach

Skomplikowanym problemom narodowościowym i religijnym na Kresach Południowo-Wschodnich II Rzeczypospolitej poświęcona jest wydana przez IPN książka prof. Mieczysława Ryby, publicysty i historyka z KUL.

Autor przedstawia działalność Kościoła greckokatolickiego w kontekście wielu wydarzeń historycznych na Kresach (kształtowania się granic, wojny polsko-bolszewickiej, wstrząsów rewolucyjnych lat 30.). Nie pomija trudnych problemów, takich jak choćby spory między biskupami greckokatolickimi Józefatem Kocyłowskim, Grzegorzem Chomyszymem (obydwaj zginęli w sowieckich łagrach i są czczeni jako błogosławieni) i metropolitą Andrzejem Szeptyckim. Dotyczyły one np. zachowania przez księży ce-

libatu, problemów związanych z latynizacją Cerkwi, stosunku do ewangelizacji Rosji. Niektóre z konfliktów musiała rozstrzygać Stolica Apostolska. W książce pokazano także relacje na

terenie Galicji między biskupami obrządku łacińskiego z hierarchiami greckokatolickimi. Autor zwrócił również uwagę na konflikty występujące między władzami II Rzeczypospolitej a hierarchią unicką. Osobno pisze

o reakcjach prawosławnych na te wydarzenia, a ostatni rozdział poświęcił Polakom obrządków wschodnich. Cenna praca dla miłośników nie tak odległej historii./ws

Mieczysław Ryba
„Kościoł i państwo na Kresach Południowo-Wschodnich II Rzeczypospolitej”
Instytut Pamięci Narodowej
Warszawa 2021, 368 s.

Siostry felicjanki obchodzą w tym roku jubileusz stulecia prowincji warszawskiej.

Historia ich zgromadzenia była burzliwa, pełna bohaterских czynów, namiętna stratami, cierpieniem, wygnaniem, lecz najmocniej – miłością do Jezusa, Maryi i ludzi.

NIEŁATWE LOSY

Zgromadzenie Sióstr św. Feliksa z Kantalicjo zostało powołane w Warszawie 21 listopada 1855 r. przez bł. Marię Angelę Truszkowską, by nieść opiekę pokrzywdzonym przez los i potrzebującym, zaradzić ich cierpieniom i dać im poznać kochającego Boga. Siostry nie zapomniały o najbiedniejszych, bezdomnych i upadłych.

Carskie władze 17 grudnia 1864 r. zlikwidowały gałąź czynną zakonu, a klauzurową połączyły z łowickimi bernardynkami. Była to kara za masową pomoc rannym powstańcom styczniowym. Siostry, które posiadały paszporty austriackie, schroniły się w klasztorze krakowskim. Stamtąd wiele z nich wyjechało do Ameryki, by głosić Ewangelię emigrantom.

Felicjanki wróciły do Warszawy w 1907 r. w świeckich przebraniach, w konspiracji. Na Woli otworzyły ochronkę i szkołę dla dzieci robotników. Społeczność, początkowo podejrzliwa, stopniowo nabrała do nich zaufania. Kiedy przywdziały habity w 1916 r., po wkroczeniu wojsk niemieckich na teren Warszawy, liczba dzieci w szkole wzrosła. Z początkiem roku 1921 siostry kupiły w okolicach Wawra-Glinek przestronną posiadłość zwaną Rejentówką, z dwunastoma domkami letniskowymi, oddaloną od wielkomiejskiego ruchu; uznały ją za wymarzone miejsce pod klasztor. Oficjalne erygowanie centrum prowincji warszawskiej pod wezwaniem Matki Bożej Królowej Korony Polskiej na terenie Wawra-Glinek nastąpiło 4 września 1922 r. Od roku działało tam już żeńskie gimnazjum z internatem i sierociniec. Do świeżo otwartej szkoły powszechnej w ciągu kilku dni zapisało się około stu dzieci.

Dalszy rozwój klasztoru i szkoły przerwała wojna. Siostry bez wytchnienia opatrywały rannych i grzebały zmarłych, a także niosły pociechę wszystkim, którzy się u nich chronili.

15 września w klasztorze urządzili sobie kwaterę Niemcy, z kościelnej wieży mieli świetny punkt do obserwacji i kierowania bombardowaniem Warszawy. Z tej wieży korzystał nawet Adolf Hitler.

W czasie okupacji felicjanki ukrywały Żydów, otworzyły także szkołę gospodarstwa do-

fot. archiwum zgromadzenia

Felicjańskie stulecie

Barbara Wiśniowska

mowego. Uczennice podczas obierania ziemniaków i szycia na maszynie poznawały polską historię i literaturę. W podziemiach kościoła organizowały tajne uroczystości z okazji świąt narodowych. W czasie powstania można było w klasztorze schronić się i otrzymać posiłek. Przywożono tam rannych. Bombardowania zniszczyły prawie wszystkie domki letniskowe oraz uszkodziły kościół. Siostry poprosiły polskich saperów o wysadzenie górnej części wieży, która była głównym celem niemieckiej ostrzały. Odbudowa trwała wiele lat.

Prymas Stefan Wyszyński zwrócił się do sióstr o udostępnienie świątyni dla utworzonej w 1958 r. na Marysinie parafii (formalne przekazanie kościoła i terenu wokół niego dla para-

Matka Angela Truszkowska

fot. archiwum zgromadzenia

fii nastąpiło 10 listopada 2006 r., dzięki staraniom abp. Sławoja Leszka Głódzia i proboszcza ks. Bernarda Czerwińskiego). Po wojnie władze komunistyczne odebrały felicjankom w całej prowincji wszystkie instytucje wychowawczo-oświatowe, a później schroniska dla samotnych matek i dla osób starszych. Wyższe przełożone zostały wydalone z kraju. Po roku 1989 felicjankom – po prawie trzydziestu latach – udało się odzyskać budynek szkolny na terenie Marysina i przejąć prowadzone tam przez cały ten czas państwowe przedszkole. Powstały szkoły: podstawowa, gimnazjum i liceum.

FELICJANKI DZIŚ

– Obecnie prowincja warszawska liczy ponad 200 sióstr – mówi s. Maria Fidelia Janas, autorka powstającej monografii Zgromadzenia Sióstr św. Feliksa z Kantalicjo. W Polsce mamy jeszcze dwie prowincje: w Krakowie i Przemyślu, liczące po 200 sióstr, czyli w Polsce jest na ten moment około 600 felicjanek. W wiceprowincji w Kenii, wydzielonej z prowincji warszawskiej, mamy 86 sióstr. W Prowincji Północnoamerykańskiej w USA, Kanadzie i Brazylii – ponad 450 – dodaje.

Prowincja warszawska prowadzi jedną szkołę podstawową w Warszawie i cztery przedszkola: dwa w Warszawie (w Marysinie Wawerskim i na Białolece), jedno w Łodzi, jedno integracyjne w Kaliszu. Siostry stworzyły także dwa domy opieki dla starszych i chorych kobiet w Warszawie (w Śródmieściu i na Białolece), Dom Pomocy Społecznej w Jadwinowie, Ośrodek Dziennego Pobytu dla Osób Starszych w Rzgowie, Ośrodek Socjoterapeutyczny i Jadłodajnię w Marysinie Wawerskim. Trwają przygotowania do otwarcia hospicjum w Warszawie przy ul. Nowowiejskiej.

Felicjanki warszawskie mają obecnie 26 wspólnot, w tym jedną w Rzymie i jedną w Rosji. Dom prowincjalny znajduje się w Marysinie Wawerskim przy ul. Kościuszkowców 85.

– Obchody stulecia prowincji rozpoczęły się 2 stycznia w katedrze warszawsko-praskiej uroczystą Eucharystią, której przewodniczył bp Romuald Kamiński, i potrwać do końca roku – wyjaśnia s. Fidelia. – W ramach świętowania siostry wszystkich wspólnot prowincji warszawskiej podjęły wielką jubileuszową nowennę, w najbliższych miesiącach zostanie też otwarta i będzie dostępna dla wszystkich zainteresowanych wystawa na terenie domu prowincjalnego, a w ciągu roku cała wspólnota prowincjalna odbędzie w grupach rekolekcyjnych pielgrzymkę do Matki Bożej Częstochowskiej, uważanej za Matkę, Panią i Fundatorkę zgromadzenia.

W SKRÓCIE

■ **Żegnamy kapłana.** Ks. kan. Andrzej Kamiński zmarł 5 stycznia w wieku 72 lat, w 49. roku kapłaństwa. Przed emeryturą był proboszczem parafii św. Antoniego Padewskiego w Babsku w diec. łowickiej, kanonikiem Archidiecezjalnej Kapituły Łęczyckiej. Na terenie obecnej diecezji warszawsko-praskiej pracował jako wikariusz w parafiach: Narodzenia NMP w Mińsku Mazowieckim (1974–1975), Opatrzności Bożej w Warszawie-Wesołej (1978–1979), Świętej Trójcy w Kołbieli (1983–1986), MB Częstochowskiej w Wołominie (1986–1989) oraz Nawrócenia św. Pawła Apostoła na Grochowie (1989–1991). Uroczystości pogrzebowe odbyły się 8 stycznia w parafii w Babsku, ze złożeniem ciała w grobie rodzinnym na cmentarzu parafialnym w Pruszkowie przy ul. Cmentarnej.

■ **Sprawca ujęty.** Policja zatrzymała sprawcę, który w Wigilię Bożego Narodzenia zbezczeszczył ścianę zabytkowego kościoła św. Krzyża przy Krakowskim Przedmieściu w Warszawie. Sąd zdecydował o tymczasowym areszcie na 3 miesiące, na czas postępowania karnego. Sprawcy grozi do 8 lat pozbawienia wolności.

■ **Diecezjalne spotkanie synodalne.** Trzecie spotkanie w ramach konsultacji synodalnych na poziomie diecezjalnym odbędzie się 19 stycznia 2022 r. o godz. 18.00 w sali konferencyjnej Domu Arcybiskupów Warszawskich przy ul. Miodowej 17/19 w Warszawie. Temat: „Chrzest źródłem jedności chrześcijan”.

■ **Jubileusze małżeńskie.** W parafii Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Dębem Wielkim 9 stycznia odbyły się jubileusze małżeństw. Prawie 40 par małżeńskich na Mszy świętej pod przewodnictwem ks. Dariusza Szczepaniuka, kanclerza kurii diecezji warszawsko-praskiej, odnowiło przyrzeczenia małżeńskie i otrzymało pamiątkowe obrazy z wizerunkiem bł. ks. kard. Stefana Wyszyńskiego.

■ **Koncert kolęd.** W sanktuarium św. Jana Pawła II przy ul. Słowackiego 58 w Radzyminie 16 stycznia o godz. 18.00 wystąpi Zespół Pieśni i Tańca Politechniki Warszawskiej z koncertem kolęd „Wigilia w polskiej tradycji”. Wstęp wolny.

■ **Jubileusz lotników.** W archikatedrze warszawskiej 16 stycznia o godz. 11.00 odbędzie się Msza święta z okazji 93-lecia Polskich Linii Lotniczych LOT. Eucharystii będzie przewodniczył kard. Kazimierz Nycz.

■ **Zgłoś pomysł.** Tylko do 25 stycznia br. mieszkańcy Warszawy mogą zgłaszać pomysły projektów do budżetu obywatelskiego. Więcej informacji na www.bo.um.warszawa.pl.

MISYJNIE W PNIEWNIKU

Koło Caritas działające przy Szkole Podstawowej w Pniewniku we współpracy z ks. Januszem Młynikiem, proboszczem parafii św. Jana Chrzyciela, zorganizowało misję w szkole i parafii. Dzieci włączyły się w trzecią edycję akcji misyjnej „Uczniowie-uczniom”,

zbierały przybory szkolne dla uczniów z Togo. Natomiast w kościele parafialnym rozpoczęto zbiórkę pieniędzy na budowę szkoły w Bar-moi Munu w Sierra Leone, gdzie od 2011 r. księża z diecezji warszawsko-praskiej opiekują się parafią św. Augustyna./Anna Wąsowska

SATYRY KOLEJOWE

W Stacji Muzeum przy ul. Towarowej 3 w Warszawie można do 20 stycznia oglądać wystawę ks. Janusza Grygiera, proboszcza parafii Miłosierdzia Bożego w Mostówce. „Satyry kolejowe” to minisenki ukazujące różne sytuacje, które swoje źródło mają w codziennym życiu na kolei. Muzeum czynne jest codziennie w godz. 9.00–17.00, w poniedziałki wejście jest bezpłatne.

JESTEM

Sokołowski Ośrodek Kultury oraz Dobre Miejsce – Katolickie Centrum Kultury przy ul. Dewajtis 3 w Warszawie zapraszają na wystawę czasową sztuki współczesnej „Jestem”. Inspiracją wystawy jest Pismo Święte, twórcy wybrali dowolny fragment Słowa Bożego i nadali mu formę, kształt lub odnaleźli jego odzwierciedlenie w otaczającej przestrzeni. Wystawa to 62 wyjątkowe prace wykonane przez 47 znakomitych artystów, w 7 kategoriach technik artystycznych. Wstęp wolny, codziennie w godz. 8.00–20.00 w Galerii Krążganek, do 27 lutego.

OTO CZŁOWIEK

W budynku Wyższego Seminarium Duchownego przy ul. Krakowskie Przedmieście 52/54 w Warszawie można zobaczyć sztukę teatralną „Oto człowiek”, przygotowaną przez kleryków III roku. Miejsca można rezerwować pod nr. tel. 791 549 062, w poniedziałki w godz. 17.00–21.00, w środy w godz. 19.00–21.00, w piątki w godz. 16.00–18.00. Planowane spektakle: 15, 16, 22, 23, 29, 30 stycznia o godz. 15.00 i 19.00.

ŁÓDZKI ORSZAK

W uroczystość Objawienia Pańskiego główną ulicą Łodzi przeszedł Orszak Trzech Króli. Pochód rozpoczęła Msza święta celebrowana w kościele Zesłania Ducha Świętego w Łodzi przy placu Wolności, której przewodniczył abp Grzegorz Ryś. Po dotarciu pochodu do Łódzkiej

szopki dary złożyli królowie, w których wcielił się wychowanek domu dziecka, przedstawiciel Łódzkiego Hospicjum dla Dzieci „Łupkowa” i mężczyzna z zespołem Downa. Następnie uczestnicy orszaku wzięli udział w koncercie zespołu „Zakopower”. /ks. Paweł Kłys

CERKIEW W REMONCIE

Zakończył się kolejny etap prac remontowych od 2018 r. cerkwi św. Jana Klimaka na Woli. Wzmocniono spękane mury, oczyszczono i wzmocniono ceramiczną okładzinę i sztukaterie. Wszystkie prace współfinansowało m.st. Warszawa. Od 2018 r. koszt dofinansowania wyniósł 1 653 072 zł (cerkiew 1 128 481 zł, cmentarz 524 591 zł). W tym roku parafia zaplanowała zakończenie remontu elewacji, tj. renowację pozostałych dolnych partii ścian zewnętrznych wraz z krucyfikami przy wejściu.

GRECKOKATOLICKIE ŚWIĘTA

Wierni łódzkiej parafii greckokatolickiej – w tym roku wyjątkowo – rozpoczęli świętowanie od Boskiej Liturgii celebrowanej w sam dzień Narodzenia Pańskiego (7 stycznia). – Trwająca pandemia sprawiła, że chcemy umożliwić większej liczbie

wiernych uczestnictwo w liturgii, dlatego odbyły się dwa świąteczne nabożeństwa, w dwóch kaplicach znajdujących się na terenie Łodzi – mówi ks. Wasilij Berkyta, proboszcz łódzkiej parafii greckokatolickiej. /ks. Paweł Kłys

■ **Rozeznaj powołanie.** Wyższe Metropolitalne Seminarium Duchowne przy ul. Krakowskie Przedmieście 52/54 w Warszawie zaprasza na dni skupienia dla rozeznających powołanie, które potrwać od 21 do 22 stycznia. Więcej informacji: www.wmsd.waw.pl, e-mail: powolania@wmsd.waw.pl, profil na Facebooku: [wmsdwaw](https://www.facebook.com/wmsdwaw).

■ **Konwersatorium o Prymasie.** W bazylice archikatedralnej św. Jana Chrzciciela przy ul. Świętojańskiej 8 w Warszawie odbędzie się 19 stycznia o godz. 19.30 kolejne konwersatorium „Prymas Tysiąclecia mówi do nas”, zatytułowane „Miłość do Kościoła”, które poprowadzi ks. prał. Bogdan Bartoń.

■ **Wykład o Wicie Stwoszu.** Muzeum Archidiecezji Warszawskiej przy ul. Dziekania 1 w Warszawie zaprasza 18 stycznia o godz. 17.30 na wykład dr Ewy Korpysz z cyklu Varsovia. Ars et historia: „Wit Stwosz. Między Krakowem a Norymbergą”.

■ **Orszak w Komorowie.** Dzięki inicjatywie parafii Narodzenia NMP w Komorowie, a w szczególności sióstr ze Zgromadzenia Sióstr Misjonek św. Rodziny oraz Stowarzyszenia Rodziców Szkoły Sternik Pruszków „Na Fali”, trzej królowie 6 stycznia przeszli ulicami Komorowa, gromadząc i radośnie integrując mieszkańców.

■ **Podsumowania Caritas.** W 2021 r. Caritas Archidiecezji Warszawskiej pomogła m.in. 834 chorym. Stacjonarnie Caritas leczyła 341 pacjentów: 179 w zakładzie opiekuńczo-leczniczym i 155 w hospicjum.

■ **Relikwie bł. Stefana Wyszyńskiego.** Bp Romuald Kamiński 15 stycznia o godz. 18.00, podczas Mszy świętej w parafii Matki Bożej Zwycięskiej w Rembertowie, wprowadzi relikwie bł. kard. Stefana Wyszyńskiego.

■ **Nowe linie autobusowe.** 10 stycznia na warszawskie trasy wyjechały autobusy nr 263, 319 i 817. Połączą Wawę i Wilanów z Ursynowem oraz Pruszków z Warszawą Zachodnią. W styczniu pojawi się na warszawskich ulicach jeszcze jedna nowa linia autobusowa. Nr 333 będzie kursować z pętli przy ul. Ćwiklińskiej na Kępe Tarchomińską w dni powszednie od 6.00 do 20.00.

■ **Oplaty za śmieci.** W Warszawie do złożenia deklaracji w sprawie nowych opłat za śmieci zobowiązani są właściciele i zarządcy nieruchomości. Wnioski należy złożyć do 10 lutego. Nowe wzory deklaracji można pobrać na stronie www.warszawa19115.pl. Opłat należy dokonywać do 28. dnia każdego miesiąca.

Objawienie Pańskie

W uroczystość Objawienia Pańskiego Mszy świętej w praskiej katedrze przewodniczył bp Jacek Grzybowski. Biskup pomocniczy diecezji warszawsko-praskiej wskazał, że nasza życiowa droga będzie zależeć od wyboru relacji i treści, którymi się otaczamy.

Odwołując się do trwającego synodu o synodalności, przypomniał również, że na mocy sakramentów każdy jest zobowiązany do aktywnego włączania się w życie wspólnoty Kościoła. – Nie jestem obcy, nie jestem przechodniem, nie jestem tu klientem. W Kościele, na mocy chrztu, Eucharystii i bierzmowania, jestem zawsze u siebie. Niech obraz Ewangelii Mateusza będzie

fol. www.flickr.com/photos/diecezjawszawskopaska

dla nas wezwaniem do tego, że chcemy być dotknięci przez owo Dziecko, prawdziwego Boga i człowieka. Chcemy objawić się jako Jego uczniowie. Chcemy zostać dotknięci Jego łaską po to, by inną drogą – drogą prawdy, sprawiedliwości, zaangażowania, wspólnoty – podążać razem. Jest to bardzo wielkie i trudne wyzwanie, oznacza bowiem pracę, nie lenistwo, gorliwość, nie apatię, mi-

łość, nie letniość. Nie ma innej drogi Kościoła. Gdy czytamy Słowo Boże, ono zawsze mówi do każdego z nas: „Obudź się, powstań z martwych, jaśniej Ci Chrystus”. Uroczystość Objawienia Pańskiego, uroczystość światła, uroczystość ujawniania boskości Jezusa złożonego w żłobie, w sposób szczególny nas uświadamia i wzywa do przemiany.

Oazowe święto

tej w niedzielę Chrztu Pańskiego, która jest patronalnym świętem Ruchu Światło-Życie, przewodniczył bp Jacek Grzybowski.

W homilii przypomniał, że zdrowa chrześcijańska pobożność musi być oparta na cnotach rozumu. – Właściwa, zdrowa pobożność ma być zbudowana na sprawnościach i cnotach rozumu. Wydaje mi się, że dzisiaj trzeba to szczególnie przypominać, kiedy doświadczamy powszechnej ucieczki ludzkości z krainy rozumu. Wydaje mi się, że w Ruchu Światło-Życie ten element roztropno-

ści, zdrowego myślenia, jest bardzo mocno wyznaczony przez formację – mówił biskup.

Bp Jacek Grzybowski zachęcał członków Ruchu Światło-Życie do aktywnego włączania się w trwający właśnie synod. – Wydaje mi się, że „oazowicze” powinni być pierwsi w awangardzie synodu, ponieważ synodalność jest czymś, czym ten ruch żyje od wielu lat. Ciągłe debaty, dyskusje, spotkania w kręgach, grupy dzielenia i inne inicjatywy – to jest synodalność: bo ja słucham ciebie, a Ty słuchasz mnie – zaznaczył duchowny.

Bp Grzybowski zachęcał także, aby członkowie wspólnoty z gorliwością wypełniali swoją codzienną służbę Bogu i Kościołowi.

fol. Biuro Prasowe DWP/Karolina Błażejczyk

Obachody diecezjalnego Dnia Wspólnoty Ruchu Światło-Życie odbyły się 9 stycznia w praskiej katedrze. Mszy świę-

Królewskie orszaki

W kilku parafiach diecezji warszawsko-praskiej 6 stycznia zorganizowano Orszaki Trzech Króli. Po raz szósty ulicami warszawskiego Tarchomina przeszedł orszak organizowany przez parafię św. Łukasza. Współorganizowany był z Niepublicznym Przedszkolem Smerf. Mędrcy jechali karocą zaprzęgniętą w dwa konie, a orszakowi towarzyszyła orkiestra. W parafii Pniewnik orszak z trzema Mędrkami ze Wschodu wyruszył po

pięknej świątyni parafialnej. Odbyła się także premiera spektaklu „Wigilia u Pani Hrabiny” w wykonaniu rodziców uczniów Szkoły Podstawowej w Pniewniku. Sztuka opowiada o przemianie, jakiej może doświadczyć każdy człowiek podczas Bożego Narodzenia. Orszaki odbyły się też w parafiach św. Rity z Cascii w Warszawie, św. Szczepana Pierwszego Męczennika w Warszawie, św. Wawrzyńca w Gliniance.

fol. www.facebook.com/kosciolswity

fol. arch. parafii Pniewnik

fol. www.facebook.com/isszczepan

fot. ks. Dariusz Cempura

fot. ks. Dariusz Cempura

1 stycznia 2022 r. na mapie Polski pojawiło się dziesięć nowych miast. Prawa miejskie powróciły również do Cegłowa.

– Na terenach miejskich możemy szybciej przekształcać grunty rolne na budowlane lub usługowe – wyjaśnia burmistrz Marcin Uchman. – Łatwiej będzie zbudować dom i sprzedać działkę. Napływ nowych mieszkańców rozwinie miejscowość. Jako miasto będziemy mogli sięgnąć po dotacje dostępne dla ośrodków zurbanizowanych. Miejscowość liczy nieco ponad 2 tys. mieszkańców, a skoro nie przekracza progu 5 tys. mieszkańców, to oznacza, że będziemy mogli korzystać również z funduszy na rozwój wsi. Wszystkie gminy rywalizują o mieszkańców i przedsiębiorców, promocja jest ważną dziedziną działalności samorządów. Nadanie praw miejskich przyniosło nam rozgłos i reklamę wśród ludzi, którzy nigdy nie słyszeli o Cegłowie – podkreśla burmistrz.

IDYLICZNY ZAKĄTEK

Jest co reklamować. W parafialnym kościele rzymskokatolickim z XIV w. stoi ołtarz wykonany w 1510 r. przez Lazarusa, ucznia Wita Stwosza. Jest to najbardziej unikatowy zabytek w diecezji warszawsko-praskiej. W szafie głównej ołtarza znajduje się figura Madonny z Dzieciątkiem w koronie, Jan Chrzciciel – patron parafii, św. Stanisław biskup męczennik – patron Polski. Na uwagę zasługuje suknia Madonny, wyrzeźbiona tak, jakby poruszona została powiewem wiatru, co jest charakterystycznym elementem szkoły Wita Stwosza. W skrzydłach ołtarza widzimy św. Barbarę, św. Dorotę, św. Katarzynę i św. Małgorzatę. Kościół zdobią też cztery zabytkowe ołtarze z XIX w., feretrony z XIX i XVIII w., barokowe tabernaku-

Cegłów znów miastem

Barbara Wiśniowska

lum z pierwszej połowy XVIII w., ambona z XVIII w. i dwa renesansowe portale.

Cegłów jest otoczony kompleksem leśnym. Rezerwat Jedlina to wyjątkowe, dziewicze miejsce.

– Nasze hasło to „Cegłów – zielona gmina” – zachwala burmistrz. – Mamy największą lesistość ze wszystkich gmin na wschodnim Mazowszu. Zapraszam do spacerowania po naszych lasach, a także do oglądania zabytków. Nasi mieszkańcy mogą ciekawie spędzać czas na miejskich imprezach i cyklicznych zajęciach dla dzieci i dorosłych. Mamy też halę sportowo-widowską z siłownią i sauną. Możemy organizować wspiane wydarzenia kulturalne i sportowe, prężnie działa Kulturoteka, która realizuje również zadania biblioteczne. Stacja kolejowa i bliskość autostrady sprawiają, że do Warszawy Wschodniej dotrzemy w 33 minuty, a do centrum stolicy w 50 minut. W ubiegłym roku świętowaliśmy 150-lecie zatrzymania się w Cegłowie pierwszego pociągu.

Miejscowość słynie z dwóch produktów regionalnych: kozich serów twarogowych i sójek mazowieckich, czyli zapiekanych pierogów z kapustą, kaszą jaglaną i mięsem. Znana jest także z festiwalu, takich jak Cegłowski Festiwal Muzyczny o Nagrodę Złotej Sójki, Dni Sera, Festyn „Sójka Mazowiecka”.

Na terenie miasta znajdują się dwie parafie: rzymskokatolicka św. Jana Chrzciciela i św. Andrzeja Apostoła oraz starokatolicka parafia mariawicka św. Jana Chrzciciela. Gmina zajmuje powierzchnię 9563 ha, liczy 5963 mieszkańców.

– Żyjemy na co dzień duchem ekumenizmu, bo wraz z braćmi mariawitami organizujemy wspólną drogę krzyżową ulicami miasta, razem świętujemy

dożynki, a nawet odpust świętojański – opowiada ks. Dariusz Cempura, proboszcz parafii św. Jana Chrzciciela i św. Andrzeja Apostoła. – Od pół roku trwa u nas nawiedzenie rodzin przez ikonę Świętej Rodziny. Jestem dumny z moich parafian, którzy przygotowali liczne świąteczne prezenty dla rodzin gorzej sytuowanych – dodaje.

BURZLIWA HISTORIA

Miejscowość powstała już w XIV w., najpierw pod nazwą Cebrowo. W 1621 r. król Zygmunt Waza nadał Cegłowi prawa miejskie, które odebrano – jak i wielu okolicznym miasteczkom – w 1869 r. w ramach carskich represji po upadku powstania styczniowego. Intensywny rozwój osady nastąpił po uruchomieniu kolei w latach 1865–1867.

Starania o ponowne przyznanie praw miejskich podjęły władze gminy w 2020 r. po konsultacjach społecznych z mieszkańcami. Argumentem był fakt, że miejscowość niemal 250 lat pozostawała miastem. Dziś liczni mieszkańcy posiadają gospodarstwa rolne. W ubiegłym roku mieszkańcy obchodzili 400-lecie nadania praw miejskich. 1 stycznia 2022 r. rozpoczęły się huczne dwudniowe obchody odzyskania tychże praw. Na targowisku miejskim wystąpił zespół Najlepszy Przekaz w Mieście z gwiazdą Adamo Rudnikiem. Dzieci cieszyły się z wizyty Mikołaja i pokazami sztucznych ogni. W hali widowiskowej świętowano w bardziej podniosłej atmosferze, odbyła się prapremiera hymnu Cegłowa oraz utworu „A Cegłowi serce”, do którego słowa napisał ks. Chyła, były proboszcz katolickiej parafii św. Jana Chrzciciela.

foto: Oleg Nyschota

Ile kosztuje parafia?

Z ks. **Piotrem Waleńdzikiem**, proboszczem parafii Wszystkich Świętych w Warszawie, rozmawia Marta Dybińska

Jest Ksiądz proboszczem największego kościoła zabytkowego w Warszawie. Koszty utrzymania świątyni są zapewne ogromne, warto o nich mówić?

Myślę, że trzeba mówić, uświadamiać ludziom, w jakich realiach żyjemy, dlatego że wielu naszych parafian nie zdaje sobie sprawy z kosztów utrzymania parafii. Patrzą przez pryzmat własnych rachunków, które wydają im się duże, ale są nieporównywalnie mniejsze w stosunku do utrzymania budynku kościoła. Mogę powiedzieć, że rachunek za energię elektryczną w sezonie zimowym wynosił ponad 6 tys. zł (nie wiem, jak to będzie po nowych cenach), natomiast w sezonie letnim – ponad 4 tys. zł.

Korzystamy z miejskiej sieci ogrzewania, wobec tego przez cały rok płacimy ponad 2 tys. zł za tzw. „przydział mocy”. Rachunki za ogrzewanie w ubiegłym roku wynosiły między 5 a 20 tys. zł. Za styczeń i luty roku 2021 płaciliśmy po 20 tys. zł miesięcznie.

Najtrudniejsze są miesiące zimowe?

Oprócz zimowych najtrudniejsze w utrzymaniu parafii są też miesiące wakacyjne. Momenty krótkiego oddechu mamy między marcem a majem i między październikiem a listopadem. W wakacje nie płacimy

rachunków za ogrzewanie, więc koszty utrzymania świątyni spadają, niemniej jednak ubytek wiernych w miesiącach letnich jest na tyle znaczący, że trzeba dobrze zabiegać o to, aby utrzymać parafię.

Parafia położona jest w samym centrum miasta. Wiele parafian to ludzie, którzy wynajmują mieszkania?

Dosiegają nas zmiany, które dotyczą centrów większych miast. Centra pustoszeją, jeśli chodzi o zamieszkanie. Na terenie naszej parafii są bloki z lat sześćdziesiątych, gdzie metraż mieszkań w porównaniu z obecnymi oczekiwaniami jest niewielki. Nawet jeśli mamy młode rodziny, to mieszkają bardzo krótko. Kiedy idziemy z wizytą duszpasterską, nieraz słyszymy: „Proszę księdza, my tu jeszcze do kwietnia, więc za rok już się nie zobaczymy”.

Jak to się przekłada na ich zaangażowanie w życie parafii?

Oni nie żyją życiem tej wspólnoty parafialnej. Strona materialna parafii najczęściej niewiele ich obchodzi. Nie mają poczucia, że to jest nasze. Coś przeciwnego dostrzegamy u parafian, którzy żyją tu od wielu lat, osiedlili się wraz z wybudowaniem bloków i od początku mieli poczucie więzi z parafią. To im

pozostało do dziś: kościół Wszystkich Świętych to jest ich kościół. Natomiast ci, którzy przychodzą w tej chwili – stają się „biorcami-konsumentami”: przychodzą, uczestniczą we Mszy i wychodzą. Nic ich specjalnie z parafią nie wiąże. To jest problem.

Ile osób należy do tej parafii?

Urząd Skarbowy na podstawie PIT-ów składanych z danego rejonu liczy nam ok. 10 tys. parafian. W mojej ocenie zamieszkujących jest więcej. Myślę, że nawet ok. 15 tys. Przed pandemią mieliśmy ok. 1900–2100, w tej chwili jest to 1300–1400 osób, które uczestniczą we Mszy świętej w niedzielę.

Z czego opłacani są pracownicy zatrudnieni przy kościele?

Pracownicy opłacani są z pieniędzy, które są zbierane na tacę. Choć widać większą ofiarność wiernych, to z powodu spadku liczby uczestniczących we Mszy świętej tace mamy na poziomie sprzed pandemii. Musimy przy tym pamiętać, że wszystko przez ten czas podrożało. Mimo że finansowo mniej więcej udaje nam się utrzymać poziom przychodu, który był, to jednak realnie jest to spadek. Musimy utrzymać między innymi organistę, kościelnego, osoby dbające o czystość świątyni.

Organista gra kilka godzin dziennie...

No właśnie, często wierni nie rozumieją, że osobom pracującym w kościele płaci się nie tylko „za godziny”. Za co płacimy organistom? Oprócz wiedzy i umiejętności – za dyspozycyjność. Organista nie może podjąć innej pracy, bo jest na każde nasze zawołanie. Poza tym – kto chce w każde święta przyjść do pracy? Często koliduje to z życiem rodzinnym. On gra od rana do południa, potem ma przerwę na obiad i wieczorem znowu. W święta mamy sześć Mszy dziennie.

Z czego utrzymuje się ksiądz?

Z ofiar wiernych, które składane są przy okazji ślubów, chrztów, pogrzebów oraz zamawiania intencji mszalnych. To jest podstawowe źródło utrzymania księdza. Ofiary, które są składane na tacę, nie są ofiarami na utrzymywanie księży w parafii, ale są ofiarami, które służą wspólnocie parafialnej czy działalności charytatywnej.

Jaka jest taca z niedzielnych Mszy świątecznych?

W naszej parafii obecnie między 5 a 6 tys. zł.

A ile księża zebrali podczas kolędy w latach ubiegłych?

Przed pandemią przychód z kolędy dla parafii wynosił 80 tys. zł. I to był bardzo potrzebny zastrzyk pieniędzy, do tego, co jest wkładem własnym na remont kościoła czy

w bieżące utrzymanie świątyni. Jeśli rachunki za ogrzewanie w styczniu i lutym 2021 r. sięgnęły 20 tys. zł miesięcznie, to nie mam takich pieniędzy na bieżąco. Muszę sięgnąć po te, które udało się wcześniej odłożyć.

Ofiary, które są składane na tacę, nie są ofiarami na utrzymywanie księży w parafii, służą wspólnocie parafialnej czy działalności charytatywnej.

Można wyłączyć ogrzewanie...

No tak, ale jak przychodzimy do kościoła, to chcemy się skupić na modlitwie, a nie myśleć o tym, kiedy Msza się skończy, bo jest zimno. W kościele dolnym mają swoje spotkania różne wspólnoty, więc tam ogrzewamy do 19–20 stopni. Natomiast w górnym kościele jest 10 stopni i jest to wystarczające. W roku 2021 koszt ogrzewania kościoła wyniósł 100 tys. zł.

Wiele mówi się o tym, że księża nie płacą podatków. Ile w tym prawdy?

Księża płacą podatek ryczałtowy, w zależności od liczby wiernych i tego, czy jest to parafia miejska czy wiejska, ale księża oczywiście podatek płacą.

A dodatkowe formy wsparcia utrzymania świątyni?

Różne parafie próbują sobie różnie radzić. Jeśli nadarzy się okazja do wynajęcia jakiegś przestrzeni, to wtedy te pieniądze pomagają w utrzymaniu parafii. Bez tych pieniędzy nie wyobrażam sobie, żebyśmy byli w stanie utrzymać parafię w sezonie letnim czy zimowym. Również gdyby nie to, że na kościele mamy

antenę telefonii komórkowej, to nie byłibyśmy w stanie utrzymać parafii.

Co z podatkiem dla kurii?

Parafie w zależności od diecezji w różnej formie odprowadzają podatek na kurie i na utrzymanie instytucji diecezjalnych.

Są takie parafie, w których ciągle są na coś zbiórki. To normalne?

U nas są zbiórki okolicznościowe, ale jako proboszcz bronie się przed inicjatywami z zewnątrz. Nawet gdy ktoś ma szlachetną ideę, często odmawiam, bo staję w obrobie parafian. Nie można każdej niedzieli na coś zbierać.

Na stronie parafii był podawany numer konta parafii. Jaki był odzew?

W czasie pandemii więcej osób – mając świadomość, że nie uczestniczą w Mszach Świątecznych, nie dają na tacę – szukało możliwości wsparcia, i było to widoczne.

A terminal płatniczy?

Przez pewien czas mieliśmy terminal, natomiast po ukończeniu projektu #PolskaBezgotówkowa, kiedy trzeba było zacząć normalnie płacić za jego funkcjonowanie, zrezygnowaliśmy, bo koszty utrzymania czasami przekraczały wpływy.

Jak się Ksiądz zapatruje na dość popularne ostatnio „ofiaromaty”?

Nie do końca jestem do nich przekonany. Może muszę dojrzeć do tej formy, by ją zaakceptować...

REKLAMA

"Tu była Warszawa"

Piotr Otrębski,
środa, godz. 20.00

"Niedaleko od domu"

Dominik Wendołowski,
wtorek i czwartek, godz. 15.40

Radio Warszawa 106,2 FM i www.radiowarszawa.com.pl

Zabytkowa leśniczówka

Drewniana leśniczówka przy ulicy Rydzowej w Lesie Kabackim odzyska swój blask. Inwestycję sfinansują warszawskie Lasy Miejskie. Renowacja i modernizacja drewnianej leśniczówki potrwa półtora roku. O zachowanie specyfiki i zabytkowego charakteru, a także uwzględnienie lokalnej tradycji architektonicznej zadba stołeczny konserwator zabytków. Jak podaje ratusz, na odnowionej elewacji budynku przywrócone zostaną detale, rozebrana zostanie natomiast istniejąca murowana dobudówka. Zakres inwestycji obejmie również roboty izolacyjne, murarskie, ciesielskie i konstrukcyjne. Powstaną też nowe instalacje: sanitarna, elektryczna i teletechniczna.

Po remoncie leśniczówka będzie przygotowana na potrzeby zlokalizowanego tuż obok Centrum Edukacji Przyrodni-

czo-Leśnej, w tym na prowadzenie działań wystawienniczych. Zmieni się też otoczenie leśniczówki. Na terenie o powierzchni 2500 mkw. powstaną ścieżki, nowe ogrodzenie i zieleń.

Budynek powstał w drugiej połowie XIX w. Przez blisko 130 lat mieszkali w nim leśnicy, którzy sprawowali opiekę nad drzewostanem Lasu Kabackiego. W 1987 r. obiekt został wpisany do rejestru zabytków. Wzniesiono go w konstrukcji zrębowej i przykryto odmianą dachu dwuspadowego z dodatkowymi trójkątnymi połaciami, tzw. naczółkami, umieszczonymi w górnej części ścian szczytowych. Historycznie dach kryty był gontem, który w latach 60. wymieniono na eternit.

Ściany zewnętrzne budynku oszalowane są poziomymi deskami, z dekoracyjnym opracowaniem węglów. Ściany

fol. UM Warszawa

wewnętrzne, drewniane i murowane, zostały otynkowane. W budynku zachowało się m.in. oryginalne wyposażenie, takie jak drzwi z kutymi zawiasami, klamkami i oryginalnymi mechanizmami, okna, piec grzewczy i piec kuchenny oraz drewniane podłogi. W budynku znajdują się także oryginalne tynki wapienne kładzione na trzcinie. Powierzchnia użytkowa parteru to ok. 130 mkw., dostępna powierzchnia poddasza to kolejne 75 mkw./**PAP/dg**

fol. Wikipedia

Odbudowa Notre Dame

Fundacja zbierająca datki na odbudowę katedry Notre Dame zebrała do tej pory ponad 853 mln euro od darczyńców z całego świata. Odbudowę zewnętrznej katedry zgodnie z oryginałem: dachu i iglicy Viollet-le-Duc zajmuje się instytucja publiczna odpowiedzialna za konserwację i restaurację katedry Notre-Dame de Paris. Z kolei za rekonstrukcję wnętrza katedry odpowiada Diecezja Paryża. Pożar w katedrze wybuchł 15 kwietnia 2019 r. Płomienie objęły dach świątyni i znajdującą się na nim sygnaturkę. Później rozprzestrzeniły się na jedną z wież budowli. Przyczyna pożaru do dziś nie została ustalona./**dg**

Spacery po Warszawie

Muzeum Warszawy zaprasza do wspólnego spacerowania po stolicy śladem cykli: przyrodniczego, historycznego, rodzinnego z aktywnościami dla dzieci. Mikrowyprawy umożliwią oderwanie się od codzienności i doświadczenie czegoś nowego, ale bez potrzeby organizowania dalekich podróży. Są okazją do aktywnego spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu i świetnej zabawy.

Spacery warszawskie Muzeum Warszawy obejmują wyznaczoną trasę, podczas której możemy i coś poczytać, i posłuchać

ciekawostek o zwiedzanym miejscu. Warto zatem zabrać na spacer i telefon, i słuchawki. Wybrane spacery przygotowane

przez muzeum to m.in.: spacer „Śladami mieszkańców Starówki sprzed 400 lat”, spacer „Tajemnice Barbakanu i warszawskich murów miejskich”, spacer „Praga zmysłów”. Wszystkie trasy opisane są na stronie www.muzeumwarszawy.pl/dg

fol. Wikipedia

Mirosław
Winiarczyk

Żydowskie frustracje w San Sebastian

fot. materiały dystrybutora

Nowy film Woody'ego Allena obejrzałem z zainteresowaniem i przyjemnością. Poprzednie utwory popularnego reżysera, aktora i pisarza nie wzbudziły mojego zachwytu, dlatego że były do siebie bardzo podobne ze względu na podejmowane tematy oraz sypiące się jak z karabinu maszynowego nudnawe dowcipy. Artyście wyraźnie od lat brakowało oryginalnych pomysłów.

W „Hiszpańskim romansie”, zabawnej satyrze na środowisko filmowe, autor ponownie wybrał się do ulubionej Hiszpanii, tym razem na mityczny festiwal filmowy w San Sebastian. Tam właśnie toczy się akcja tej komedii. Tak się złożyło, że byłem na tym festiwalu w 1989 r. jako wysłannik tygodnika, w którym wówczas pracowałem. Do dziś mam z tej imprezy miłe wspomnienia. Obsługa była bardzo życzliwa, konkursowe utwory – interesujące (polski film zdobył wtedy Srebrną Muszlę), konferencje – ciekawe, a tamtejsza kuchnia – wyśmienita. Oglądając „Hiszpański romans”, kręcony oczywiście w San Sebastian, rozpoznawałem niektóre uliczki i plaże nad oceanem. Allen dobrze więc oddał klimat pięknego miasta w Kraju Basków. Może także dlatego, niezależnie od wartości artystycznych, film wzbudził we mnie pozytywne emocje.

Bohater utworu, emerytowany wykładowca filmologii z Nowego Jorku (tzw. „allenowski” intelektualista żydowskiego pochodzenia), przyjeżdża na festiwal, towarzysząc młodej żonie, asystentce prasowej debiutującego przystojnego reżysera.

Mort Rifkin jest oczywiście, jak zwykle u Allena, mocno sfrustrowany swoją sytuacją jako mąż swojej żony. Dlatego zasypuje wszystkich zabawnymi żydowskimi dow-

cipami, megalomańskimi przemyśleniami na temat sensu życia i tajemnic egzystencji, osobistymi wspomnieniami oraz refleksjami o ulubionych filmach z klasyki kina. W końcu nawiązuje znajomość z piękną miejscową lekarką, którą zamęcza swymi domniemanymi chorobami.

Marzy mu się na starość nawet romans przed wylotem do domu... Wszystkie splecione wątki i obserwacje z życia festiwalowego reżyser spłótł tu zrezygnie, unikając tym razem nadmiernej złośliwości. Widać, że na starość stał się bardziej wyrozumiały dla swoich bohaterów, toleruje ich wszystkie słabości. A może powody tego stanu rzeczy były innej natury.

Przypomnijmy, że Allen, w życiu prywatnym od kilku lat bohater rodzinnej afery pedofilskiej, rozpaczliwie broni się publicznie, zaprzeczając wszystkim zarzutom. Wydał nawet książkę na ten temat. Jednak mimo ataków medialnych i bojkotu filmowego środowiska hollywoodzkiego wciąż udaje mu się gromadzić pieniądze na kolejne filmy. Do tego celu wykorzystuje zapewne swoje wieloletnie kontakty z kulturalnymi i medialnymi elitami Nowego Jorku, przede wszystkim pochodzenia żydowskiego, jak wiemy bardzo wpływowymi. Może właśnie dlatego mógł zrealizować „Hiszpański romans”. Spróbujmy zatem oddzielić osobistą (a)moralność artysty od oceny jego ostatniego filmu.

„Hiszpański romans” („Rifkin's Festival”);
USA – Hiszpania – Włochy; scenariusz
i reżyseria: Woody Allen; aktorzy: Wallace
Shawn, Gina Gershon, Louis Garrel, Elena
Anaya, Sergi Lopez, Christoph Waltz i inni;
dystrybucja: Kino Świat

Trzy kolory w KinoGramie

Fotografie autorstwa Piotra Jaxy ukazujące Krzysztofa Kieślowskiego i jego ekipę w trakcie pracy nad trylogią „Trzy kolory” będzie można oglądać w stołecznym KinoGramie w Fabryce Norblina. Wystawa pt. „Remembering Krzysztof” potrwa do 1 marca.

Jak poinformowało biuro prasowe KinoGramu, „zdjęcia pokazujące polskiego reżysera światowej sławy przy pracy nad «Trzema kolorami» powstały na planie filmowym – Piotr Jaxa fotografował Kieślowskiego i jego ekipę codziennie, przez dziewięć miesięcy”. „Miałem unikalną okazję obserwowania

fot. Piotr Jaxa/www.kinogram.pl

z bliska Krzysztofa, jego współpracowników i aktorów w trakcie fascynującego procesu powstania fantastycznego filmowego tryptyku” – powiedział fotograf, operator filmowy i autor wystawy, cytowany w komunikacie.

Krzysztof Kieślowski (ur. 27 czerwca 1941 r., zm. 13 marca 1996 r.) był reżyserem filmów dokumentalnych i fabularnych, jednym ze współtwórców kina moralnego niepokoju. Swoje późniejsze ważne filmy, takie jak „Krótki film o zabijaniu”, „Krótki film o miłości”, „Podwójne życie Weroniki” i trylogia „Trzy kolory”, zrealizował we współpracy ze scenarzystą Krzysztofem Piesiewiczem. Kieślowski był laureatem prestiżowych nagród, m.in. Złotego Lwa na festiwalu w Wenecji za „Trzy kolory: Niebieski” oraz Srebrnego Niedźwiedzia w Berlinie za „Trzy kolory: Białe”.

Więcej informacji o ekspozycji pod adresem: www.kinogram.pl/PAP/dg

KONKURS

Już wiele lat temu Joseph Ratzinger mówił o pogaństwie, które zagościło w Kościele. W książce „Kościół w kryzysie” (AA) Ralph Martin analizuje ów kryzys w sposób otrzeźwiający, ale nie zniechęcający. Diagnozy autora – notabene wyznaczonego przez Benedykta XVI na konsultora w Papieskiej Radzie Nowej Ewangelizacji – są bezkompromisowe, ale i pełne miłości do współwiernych. Na pocieszenie mamy jeszcze jedną myśl Ratzingera: gdyby Kościół zależał tylko od ludzi, dawno leżałby w gruzach. Ale my wciąż dużo możemy, a nawet powinniśmy – przede wszystkim żyć w kontrze do kultury, która utraciła orientację chrześcijańską.

Wśród czytelników, którzy 17 stycznia między godz. 13 a 13.15 zadzwonią pod nr (22) 512 00 95 i odpowiedzą na pytanie: **Czym według jednej z adhortacji apostołskich jest Eucharystia, jeśli nie „nagrodą dla doskonałych?”** – rozdajemy 3 egzemplarze książki „Kościół w kryzysie”. Odpowiedź na pytanie konkursowe nr 2: Zakazu nocnej pracy kobiet Liga Kobiet Polskich domagała się podczas zjazdu zjednoczeniowego w 1918 r. Zwycięzcom gratulujemy!

Agnieszka M. Domańska

Jak wygląda sytuacja na oddziałach ginekologiczno-położniczych w czasie epidemii? O doświadczeniach mam i personelu medycznego informuje raport Fundacji „Rodzić po Ludzku”.

logiczno-położniczych ze względu na kwarantannę, jak również przekształcania placówek w szpitale jednoimienne. Nierzadko dotyczyło to szpitali powiatowych, które jako jedyne zapewniały opiekę położniczą w danym rejonie. Z tego powodu kobiety, czasem tuż przed porodem, zmuszone były dotrzeć do szpitala oddalonego nawet o kilkadziesiąt kilometrów.

Jak wynika z raportu, najczęściej ograniczane było prawo do porodów rodzinnych. W ostatnim roku ojciec dziecka towarzyszył tylko jednej trzeciej ankietowanych, podczas gdy w latach 2017 i 2018 przy ponad 80 proc. porodów obecny był ktoś z bliskich. Możliwość uczestniczenia bliskiej osoby w porodzie była do czasu pandemii jednym z najlepiej wdrożonych zapisów standardu opieki okołoporodowej, wprowadzonym właściwie we wszystkich szpitalach. Tymczasem w pandemii porody z bliską osobą albo były uniemożliwio-

Porodówki w pandemii

Ostatnie chwile przed porodem to moment wyjątkowy, a jednocześnie stresujący dla kobiety oczekującej narodzin dziecka, a także dla jej bliskich. Szczególnie gdy do obaw związanych z samym porodem dołączają niewiadome wynikające z pandemii COVID-19. Tych z kolei, z powodu dynamicznej sytuacji w szpitalach, nie brakowało i nadal nie brakuje.

Badanie przeprowadzone przez Fundację „Rodzić po Ludzku” objęło 10 257 kobiet, które urodziły dziecko od marca 2020 r. do lutego 2021 r. To pierwszy rok pandemii COVID-19, a jednocześnie dziesiąty rok funkcjonowania na polskich porodówkach Standardu Organizacyjnego Opieki Okołoporodowej regulowanego Rozporządzeniem Ministra Zdrowia. Analizy z poprzednich lat wyraźnie wskazywały, że z roku na rok sytuacja na oddziałach położniczych poprawiała się, a standard był coraz lepiej respektowany. Tymczasem kryzys wywołany pandemią spowodował przyzwolenie na ignorowanie tych zapisów prawa, choć oczywiście zdarzały się też placówki, gdzie skutecznie je respektowano.

WEJŚCIE Z DOWODEM... OPLATY

Jedną z największych trudności był sam fakt zamykania oddziałów gineko-

ne, albo łączyły się z koniecznością wykonania płatnego testu na obecność wirusa SARS-CoV-2, zakupu specjalnego ubrania ochronnego (nie zawsze dostępnego w szpitalnym automacie) czy uiszczenia opłaty za pojedynczą salę umożliwiającą poród. Co więcej, zdarzało się, że przyszli ojcowie musieli także zadbać o możliwość wydrukowania potwierdzenia opłaty za test w pobliżu szpitala, ponieważ w niektórych placówkach tylko okazanie papierowego dowodu wpłaty otwierało drzwi porodówki.

Część badanych kobiet zadeklarowała, że w związku z ograniczeniami doświadczyła trudności w kontakcie z lekarzem już na etapie ciąży. Do najczęściej spotykanych należały: proponowanie teleporady zamiast wizyty w przychodni (17,7 proc.), odwołanie zaplanowanej wizyty (15,3 proc.), utrudniony kontakt z przychodnią (9,5 proc.) czy brak możliwości odbycia wizyty u konkretnego lekarza (8,2 proc.). To powodowało, że co czwarta ankietowana zrezygnowała z części wizyt u osoby prowadzącej ciążę, a co dziesiąta – z części badań laboratoryjnych czy badania KTG. Optymistycznym znakiem jest fakt, że 53,3 proc. pacjentek nie odczuło ograniczeń do-

stępności świadczeń zdrowotnych podczas ciąży mimo trwającej sytuacji.

NA SALI PORODOWEJ

Niepokoii, że dla blisko 15 proc. ankietowanych mam obecność na sali porodowej łączyła się z koniecznością zasłaniania nosa i ust maseczką, co było nie tylko niedogodnością, ale wręcz dużym utrudnieniem podczas rozwiązania. Mimo że Ministerstwo Zdrowia poin-

formowało ordynatorów oddziałów ginekologiczno-położniczych o braku obowiązku noszenia maski w trakcie porodu, wielu z nich wymuszało na rodzących noszenie maski w każdej jego fazie.

Zgodnie ze Standardem Organizacyjnym w czasie porodu drogami natury kobieta powinna mieć możliwość picia i jedzenia. W porównaniu z latami poprzednimi badane kobiety częściej deklarowały, że mogą pić (85 proc.) i jeść (28 proc.). Warto zwrócić uwagę, że na tę możliwość częściej wskazywały pacjentki, które rodziły z kimś bliskim, niż te, które rodziły same.

Z raportu dowiadujemy się również, że porody częściej przyspieszano za pomocą kroplówki z oksytocyną, a połowa z nich w drugiej fazie prowadzona była –

Z powodu pandemii najczęściej ograniczane było prawo do porodów rodzinnych.

fol. Barbara Wiśniewska

podobnie do lat poprzednich – w sposób zmedykalizowany. Blisko jedna trzecia badanych mam nie miała możliwości wyboru pozycji, w której chce rodzić. Decydował o tym personel medyczny. Co ważne, ponad 50 proc. badanych zadeklarowało, że wykonano u nich episiotomię, którą według zaleceń powinno się ograniczać jedynie do uzasadnionych medycznie przypadków, a częściej niż co dziesiąta kobieta nie była zapytana o zgodę.

W pierwszych chwilach po narodzinach dziecka nieocenioną rolę odgrywa kontakt skóra do skóry z noworodkiem. Zdecydowana większość respondentek (93 proc.) miała taki kontakt zapewniony, a u prawie połowy (48 proc.) trwał on dwie godziny lub dłużej. Także ponad 90 proc. mam mogło na oddziale położniczym przebywać z dzieckiem bez ograniczeń. Doświadczenie pokazuje jednak, że choć wszystkie czynności wykonywane przy noworodku powinny odbywać się w obecności mamy, znacznie częściej działo się tak w przypadku zabiegów pielęgnacyjnych (39 proc.) niż badań lub szczepień (18 proc.). Na przestrzeni ostatnich lat poprawiła się jednak pomoc w zakresie doradztwa laktacyjnego. Ponad połowa badanych oceniła wsparcie w zakresie karmienia piersią jako dobre lub bardzo dobre.

Obszarem, który według autorów raportu nadal wymaga wielu zmian, jest komunikacja personelu medycznego z mamami. Średnia ocena badanych kobiet dotycząca informacji o stanie zdrowia noworodka czy pacjentki wynosiła odpowiednio 4,23 i 4,01 (w skali od 1 do 5), a przecież to kwestie podstawowe. Zakres informowania o przebiegu samego porodu czy zabiegach wykonywanych przy dziecku ankietowane oceniły poniżej 4. Wciąż niepokoi też odsetek kobiet, które doświadczyły przemocy werbalnej ze strony personelu medycznego: niestosownych komentarzy (21 proc.), podnoszenia głosu (10 proc.), wyśmiewania (9 proc.) czy zwracania się w trzeciej osobie (6 proc.).

DRUGA STRONA MEDALU

Na sytuację kobiet rodzących niewątpliwie mają wpływ warunki pracy personelu medycznego, a te w czasie pandemii uległy pogorszeniu. Dlatego autorzy raportu skierowali ankiety również do lekarzy i położnych. Z odpowiedzi wynika, że większe obciążenie pracą niż przed pandemią odczuwało 66,4 proc. respondentów. Podobny odsetek ankietowanych przychylił się do stwierdzenia, że wykonywanie zadań zajmuje więcej czasu w związku ze zwiększeniem liczby procedur zabezpieczających przed

zakażeniem wirusem (65,3 proc.). Nie wiele mniejsza grupa miała poczucie, że system ochrony zdrowia jako taki ich zawiódł (60,8 proc.). Ok. 40 proc. badanych od początku pandemii miało zwiększoną liczbę dyżurów lub nie mogło wykorzystać urlopu. Znaczącym czynnikiem utrudniającym pracę, ale też życie prywatne, szczególnie wśród położnych, był stres i brak możliwości jego odreagowania. Co ważne, 36,4 proc. ankietowanych zadeklarowało, że wystąpiły u nich odparzenia i zmiany skórne spowodowane stosowaniem środków ochrony osobistej.

Ponadto badania wśród personelu potwierdzają wyniki, które przyniosły ankiety przeprowadzone wśród pacjentek – ponad jedna trzecia badanych zgodziła się ze stwierdzeniem, że w czasie pandemii częściej oddzielała się dzieci od matek wbrew zaleceniom. Z kolei w opinii 27,5 proc. badanych podejmowano działania mające na celu przyspieszenie porodu, a więc medykalizującą całą procedurę, po to, by ograniczyć kontakt personelu z rodzącą. Respondenci wśród personelu medycznego przyznali także, że z jednej strony do poprawy relacji z rodzającymi kobietami przyczynił się brak odwiedzin ze strony bliskich (57,1 proc.), ale z drugiej strony relacje te uległy pogorszeniu z powodu dużego obciążenia pracą (57,8 proc.) i procedur ograniczających do minimum czas spędzany z kobietą (49,9 proc.).

Niewątpliwie sytuacja oddziałów ginekologiczno-położniczych – jak i całego systemu ochrony zdrowia – podczas pandemii COVID-19 była wyjątkowa, szczególnie gdy lawinowo rosła liczba chorych w szpitalach. Nie zmienia to jednak faktu, że pewnych standardów, które dotąd zostały wypracowane, obniżyć po prostu nie można, szczególnie jeśli chodzi o kwestię tak wrażliwą i intymną, jak narodziny dziecka. Nadzieję budzi fakt, że realizacja wskazań Standardu Organizacyjnego Opieki Okołoporodowej w niektórych aspektach systematycznie się poprawia, na co wskazują wyniki badań. Jednak od jego wprowadzenia minęła już dekada, co powinno stanowić wystarczającą przestrzeń czasową, by dobre zmiany prawne były wyraźnie zauważalne w rzeczywistości. Tymczasem w zakresie opieki okołoporodowej wciąż pozostają obszary, które wymagają dużej uwagi i pracy, a pandemia COVID-19 dodatkowo spowolniła tempo zmian.

fol. C. Kuraskiewicz / Mustcon

Między i ponad dźwiękami

Patryk Lubrzyński

Inicjator pierwszego w Polsce kierunku muzyka kościelna, honorowy obywatel pięciu miast, ale przede wszystkim – wirtuoz organów.

– Gra na organach była moim marzeniem, stała się moją misją i jest moim dydaktycznym powołaniem. Stanowi dla mnie również formę duchowego misterium. Zdaje się, że podczas gry dostrzegam słońce

przenikające przez witraże w kościele. Ktoś mógłby powiedzieć, że to zwykłe zjawisko fizyczne, ale dla mnie ta chwila ma wymiar mistyczny – mówi prof. Andrzej Chorościński.

OD TRZECH POKOLEŃ

Urodził się 24 maja 1949 r. w Otwocku koło Warszawy jako syn Jana i Marianny. Wobec zagrożenia życia po podaniu szczepionki przeciwgruźliczej mały Andrzej został pośpiesznie ochrzczony. – Zostałem ofiarowany przez rodziców Matce Bożej Częstochowskiej. Uważam, że zarówno sakramentowi chrztu, jak i oddaniu Maryi zawdzięczam to, że żyję. Potwierdzeniem tej nieustannej matczynej opieki nade mną i prowadzenia mnie przez Matkę Bożą był dla mnie wyjątkowy moment, kiedy to cztery lata temu zostałem zaproszony do wstąpienia do zaszczytnego grona Rycerzy Jasno-górskiej Bogarodzicy – wspomina.

Pochodzi z rodziny o długich tradycjach muzycznych. Jego ojciec ukończył Konserwatorium Warszawskie (obecnie Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w War-

szawie). W latach 1958–1971 wykładał na Wydziale Wychowania Muzycznego metody kształcenia słuchu i folklor muzyczny. – Z informacji taty wiem, że mój dziadek również był muzykiem, grał na skrzypcach w zespole ludowym. Zmarł w 1914 r., a jego postać znam tylko ze wspomnień rodzinnych. Zatem w trzecim pokoleniu kontynuuję tradycje muzyczne. Moi bracia mieszkający za granicą również są muzykami: Wiesław jest altowiolistą orkiestry w Antwerpii, a Łukasz zajmuje stanowisko dyrektora muzycznego w katedrze St. Catharines w Ontario w Kanadzie – podkreśla organista.

Ojciec szybko dostrzegł jego muzykalność: mając trzy lub cztery lata czysto śpiewał i odgadywał podobieństwa interwałów. Pierwszy rok nauki szkoły muzycznej zrealizował pod kierunkiem taty w domu, a dalszą naukę kontynuował w Szkole Muzycznej I i II stopnia im. K. Szymanowskiego w Warszawie.

Na rozbudzenie jego muzycznych zainteresowań duży wpływ miały także dwa

wyświetlane w latach 50. na ekranach warszawskich kin filmy: „Młodość Chopina” i „Preludium sławy” przedstawiający dzieciństwo dyrygenta Roberto Benziego. Już jako sześciolatek wiedział, że chce zostać muzykiem.

ORGANISTA

Fascynację organami artysta zawdzięcza prof. Feliksowi Rączkowskiemu, organistcie kościoła Świętego Krzyża w Warszawie. W kościele tym szczególnym wydarzeniem muzyczno-liturgicznym były Msze święte o godz. 12.30 odprawiane przez ks. prof. Hieronima Feichta – wielką postać polskiej muzykologii. W każdą niedzielę podczas liturgii występowali znakomici polscy artyści, głównie śpiewacy. Jako chłopiec miał możliwość korzystać z przywileju, jakim było przebywanie na chórze podczas tych Mszy.

– Gra prof. Rączkowskiego była dla mnie inspiracją. Kiedy po ukończeniu podstawowej szkoły muzycznej musiałem zdecydować, na jakim instrumencie chcę kontynuować naukę w liceum muzycznym, decyzja była jedna i nieodwołalna, że będą to organy – komentuje. Studia muzyczne odbył w latach 1967–1974 na dwóch kierunkach: organy w klasie prof. Feliksa Rączkowskiego oraz kompozycja w klasie prof. Tadeusza Paciorkiewicza.

– Za początek kariery koncertowej uważam występ na festiwalu międzynarodowym organizowanym przez Jeunesse Musicale; mój recital odbył się w kościele ewangelickim św. Mateusza w Łodzi w maju 1969 r. – opowiada. Po ukończeniu studiów został zatrudniony na stanowisku asystenta prof. Rączkowskiego w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej. – Od tego momentu rozpocząłem trwającą nieprzerwanie 50 lat pracę pedagogiczną, kształcąc organistów, zarówno w kierunku wirtuozowskim, jak również pod kątem pracy liturgicznej. Ze względów ideologicznych w okresie PRL przedmioty o charakterze liturgicznym realizowane były w ramach zajęć z improwizacji i harmonii praktycznej – opisuje. W 1972 r. otrzymał pierwszą nagrodę w konkursie improwizacji organowej w Kilonii.

Zmiany zaszły także w jego życiu osobistym. – We wrześniu 1972 r. poznałem Hannę; od pierwszej chwili miałem takie wewnętrzne światło, że zostanie moją małżonką. Ślub wzięliśmy w kościele Wniebowzięcia NMP w Polanicy Zdroju w Wielkonoce 1973 r. Po urodzeniu dzieci, Michała i Anny, żona zrezygnowała z kariery prawniczej, aby poświęcić się rodzinie i domowi. Moje tournée koncertowe trwały niekiedy kilka tygodni, często nie było mnie w domu. To, że dzieci wyniosły z domu wła-

ściwe postawy życiowe, zawdzięczamy mojej małżonce. Z małżeństwa naszych dzieci: Michała z Dominiką i Anny ze Stefano (Włochem) mamy dziewięcioro wnucząt. Syn i synowa są aktorami, córka ukończyła filologię klasyczną i studia wokalne w Bergamo. Od niedawna mieszka z mężem i dziećmi w Małopolsce, gdzie zakupili małe gospodarstwo, aby poświęcić się produkcji naturalnej żywności – mówi muzyk.

DALEJ W ŚWIAT

Ważnym wydarzeniem dla Andrzeja Chorośińskiego był cykl koncertów w 1978 r. w Dortmundzie, które zostały zarejestrowane przez jedną z wytwórni płytowych. – Marzeniem każdego młodego wykonawcy było nagrać płytę, a tym bardziej za granicą. W tym czasie ukazały się trzy moje płyty, które stanowiły zapis live sześciu koncertów w RFN. Zaproponowano mi także nagranie krążka prezentującego organy w Musikhalle w Wuppertalu, tej samej, gdzie Ryszard Strauss dyrygował wykonaniem poematu symfonicznego „Also sprach Zarathustra”. Płyta zrealizowana w Wuppertalu osiągnęła wyjątkową popularność oraz została uznana w 1996 r. przez niemieckich krytyków muzycznych za jedną z dziesięciu najwyższej ocenionych CD muzyki organowej – mówi. Od tej pory Andrzej Chorośiński był w niektórych programach koncertowych opisywany jako „mistrz transkrypcji organowych”. W dotychczasowej karierze muzycznej nagrał ponad dwadzieścia płyt LP i CD. W 2004 r. Związek Producentów Audio-Video przyznał płycie nagrałej w bazylice w Licheniu tytuł Podwójnej Platynowej Płyty.

Koncertował niemal we wszystkich krajach Europy, a także w Izraelu, USA, Kanadzie, Australii, Korei Południowej i Japonii. Wraz z organistą bazyliki św. Piotra Juanem Paradellem Solé uczestniczył w oprawie muzycznej uroczystości kanonizacji papieża Jana XXIII i Jana Pawła II. W 2008 r. otrzymał też tytuł doktora honoris causa Keimyung University w Korei Południowej. Za zasługi w popularyzowaniu kultury muzycznej został honorowym obywatelem miast: Bardo, Frombork, Jelenia Góra, Kłodzko i Polanica Zdrój. Prof. Chorośiński zainicjował liczne festiwale muzyki organowej i kameralnej, m.in. w Warszawie, Wrocławiu, Bardzie, Legnicy, Świętej Lipce i Kaliszu. Jest także konsultantem i autorem projektów w zakresie budownictwa organowego w Polsce, m.in. w bazylice w Licheniu, w kościele Wszystkich Świętych w Warszawie, sali Opery i Filharmonii Podlaskiej.

Rok 2019 był jubileuszem pięćdziesięciolecia jego działalności artystycznej.

BEZ SZABLONÓW

Dla prof. Chorośińskiego ważna jest praca pedagogiczna. W 1992 r. otrzymał tytuł profesora sztuk muzycznych, a w latach 1993–1999 był rektorem Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie. – Na początku lat 90. utworzyłem na uczelni pierwszy w Polsce kierunek studiów muzyka kościelna. Do współpracy zostali zaproszeni profesorowie i księża zajmujący się chorałem gregoriańskim i śpiewem liturgicznym. Za naszym przykładem w następnych latach kierunek powstał na wszystkich polskich uczelniach muzycznych – mówi muzyk. Obecnie jest profesorem klas organów UMFC i Akademii Katolickiej w Warszawie. Podkreśla, że pedagogiem się nie jest, ale

stale się nim staje. – To, co wydawało mi się, że wiedziałem do wczoraj, w kontakcie z osobowością każdego kolejnego studenta trzeba weryfikować, uaktualniać i często zdarza się, że jestem konfrontowany z jakimś nowym zadaniem. Moją dewizą, której konsekwentnie przestrzegam, jest: starać się, aby nie popaść w szablon pedagogiczny, by podejść do każdego studenta indywidualnie – zaznacza.

Wyjaśnia, że stara się zawsze rozpoznać duchowość i osobowość człowieka. Rozmowa, spotkanie przy kawie stwarza klimat zaufania i partnerstwa. – Jednocześnie jest to możliwość poznania osobowości studenta w wymiarze pozamuzycznym. Najtrudniejsze są sytuacje, w których wielka subtelność w grze nie znajduje potwierdzenia w subtelności bycia. Powoli zaczynam rozumieć, że są dwa różne światy, które bywają absolutnie niespójne czy wręcz skrajnie różne – spostrzega profesor.

PO GODZINACH

Mieszkający w Konstancinie prof. Chorośiński każdą możliwość spaceru do lasu czy do parku zdrojowego traktuje jako chwilę relaksu i odprężenia. – Moim hobby jest literatura faktu i historia sztuki. Fascynuje mnie odczytywanie ponadestetycznych treści dzieła w malarstwie, zwłaszcza w obrazach o tematyce biblijnej. Podobnie w muzyce kluczem do pogłębionej interpretacji dzieła muzycznego jest czytanie między i ponad dźwiękami zapisanego tekstu nutowego – podkreśla.

– Jestem szczęśliwy, że poprzez muzykę mogę ofiarować ludziom to, co otrzymałem od Boga – wyznaje profesor.

o. Jacek Salij

Temat jest drażliwy i nie da się o nim pisać bez ryzykowania, że niektórych czytelników poniższy tekst zdenerwuje. Spróbuję go podjąć z całą rzetelnością, na jaką mnie stać.

Bezpośrednim bodźcem do podjęcia tego tematu był niedawno otrzymany list: „Zamawiałem Mszę świętą za bliską mi osobę. Ksiądz jako konieczny warunek jej odprawienia zażądał odpowiedniej sumy pieniędzy”. Domyślałem się, że w odczuciu mojego korespondenta była to suma zbyt wygórowana.

Problem staje się bez porównania bardziej gorący, kiedy wygórowane żądanie księdza związane jest z posługami, o które prosimy bardzo rzadko, a które dotyczą najbardziej przełomowych momentów życia, a więc kiedy prosimy o chrzest, ślub czy pogrzeb. Ale zacznijmy od początku.

POTRZEBY MATERIALNE KOŚCIOŁA

Prawo kanoniczne wymienia cztery dziedziny życia i działalności Kościoła, które wymagają środków materialnych: 1) organizowanie kultu Bożego, 2) zapewnienie godziwego utrzymania duchowieństwa oraz innych pracowników kościelnych, 3) prowadzenie dzieł apostolatu, 4) troska o biednych oraz inne dzieła miłości (por. kan. 1254 § 2).

Dla uproszczenia pominiemy wydatki nadzwyczajne – takie jak różnego rodzaju remonty (dachu, wieży, organów, muru cmentarnego, instalacji elektrycznych itp.) oraz zakupy przedmiotów stosunkowo trwałych (szaty, księgi oraz naczynia liturgiczne, dywany, nagłośnienie, urządzenia grzewcze itd.).

Spróbujmy wyliczyć różne wydatki zwyczajne związane z funkcjonowaniem parafii. Oprócz utrzymania proboszcza i wikariuszy jest to prawie zawsze pensja lub jakiś ryczałt dla organisty, opłaty za elektryczność, a w wielu kościołach za ogrzewanie, opłaty na ubezpieczenie kościoła, na zakup wina mszalnego i komunikantów, świec i kwiatów. Do wydat-

ków zwyczajnych należy również podatek, jaki trzeba odprowadzić do urzędu skarbowego, oraz przewidziany przez prawo kanoniczne (kan. 1263) podatek na cele diecezjalne. Nie byłem nigdy proboszczem, więc wszystkiego i tak nie wyliczę.

Dlaczego więc taką popularnością cieszą się u nas absurdałne opinie, że taca i wszystkie ofiary składane przy okazji posług liturgicznych idą w całości do kieszeni księdza? Jakąś częstkę odpowiedzi na to pytanie znalazłem kiedyś podczas podróży do Stanów Zjednoczonych.

W parafii, do której zostałem wtedy zaproszony, niedzielnej tacy proboszcz nawet nie dotykał. Zebrali ją starsi ludzie, którzy nazajutrz komisyjnie obliczyli zebrane pieniądze i od razu zanieśli do banku. W drukowanych co niedzielę ogłoszeniach parafialnych podaje się

sumę, jaka została zebrana w ostatnią niedzielę. Natomiast od czasu do czasu – pod koniec roku oraz w momentach, kiedy rada parafialna postanawia zwrócić się do wiernych o zwiększenie ofiarności (np. w związku z planowanym remontem) – publikuje się budżet parafii.

Z całą pewnością system ten ma również jakieś swoje złe strony, choć patrząc z daleka, nie zauważyłem ich. Zauważyłem przede wszystkim strony dobre: że troska o sprawy materialne parafii naprawdę leży na sercu całej wspólnoty, natomiast księża, w znacznej mierze z tej troski zwolnieni, w jeszcze większej mierze mogą się oddać posłudze duszpasterskiej.

Co najmniej trzy sprawy w Polsce musiałyby się zmienić w skali społeczeństwa, ażeby możliwe było jakieś naśladowanie – rzecz jasna, z uwzględnieniem naszej polskiej specyfiki – tych rozwiązań amerykańskich. Po pierwsze, generalnie musiałaby wzrosnąć u nas gotowość zwyczajnych ludzi do bezinteresownego zaangażowania społeczne-

go. Po wtóre, musielibyśmy wykorzystać z siebie nałóg podejrzenia i oskarżania o korupcję dosłownie wszystkich, i to również bez żadnych po temu podstaw. Po trzecie, niezależnie od tego, jak z tym jest w jakichś sferach nam niedostępnych, korupcja wśród zwyczajnych uczciwych ludzi musiałaby stać się naprawdę nie do pomyślenia.

Wprowadzenie również u nas zasady przejrzystości dochodów i wydatków kościelnych na pewno przyczyniłoby się do ostudzenia obecnej atmosfery plotek i pomówień. Trzeba się jednak dobrze zastanowić, ażeby poprzez

zbyt szybkie i nie do końca przemyślane reformy w tym zakresie nie narobić Kościołowi niepotrzebnych kłopotów.

SAKRAMENTÓW SIĘ NIE KUPUJE

Odnotujemy z satysfakcją, że żadnemu księdzu w Polsce nie przyjdzie do głowy żądać pieniędzy przy okazji udzielania sakramentu pokuty, rozmowy duszpasterskiej czy odwiedzin chorego. Natomiast ustaliła się u nas tradycja składania takich ofiar przy okazji posług jednorazowych, takich jak chrzest, ślub oraz pogrzeb. Trzeba jasno powiedzieć, że w Polsce, gdzie nie ma podatku kościelnego, jest to dla Kościoła ważne źródło utrzymania, w pełni uznane przez prawo kościelne.

Przypomnijmy, jak problem ten był ustawiony na samym początku. Otóż Chrystus

Po ile Msza?

Pan zostawił swoim uczniom jasną wytyczną: „Darmoście wzięli, darmo dawajcie” (Mt 10, 8), zaraz jednak dodał: „Wart jest robotnik swej strawy” (Mt 10, 10). I zapewne do tych słów nawiązywał apostoł Paweł: „Pan postanowił, ażeby z Ewangelii żyli ci, którzy głoszą Ewangelię” (1 Kor 9, 14).

W każdym pokoleniu Kościoła byli pastarze wypełniający swoją posługę z najwyższym oddaniem i nie szukający osobistych korzyści. Tylko tytułem przykładu przywołam świadectwo arcybiskupa Gawliny z czasów, kiedy był proboszczem w Hucie Królewskiej (dziś Chorzów): „Często nie mieliśmy intencji mszalnej nawet w niedzielę, gdyż gniołła parafian klęska bezrobocia. Tylko związek różańcowy ratował nas. Rachunkowość oddałem starszemu wikaremu, który mnie, wikarych i służbę wypłacał. Tak unikałem podejrzenia co do rzekomych wysokich poborów. (...) Jak użyli poprzednicy moi pieniędzy w czasach bogatych? Jeden, śp. ks. Deloch, założył szpital parafialny (około 100 łóżek), drugi, śp. ks. Łukaszczyk, założył sierociniec dla 180 dzieci. Majątku nie robił nikt z nich”.

Zarazem nie było pokolenia, w którym Kościołowi nie zadawaliby ran księża mało gorliwi. Już apostołowie musieli przestrzegać podległych sobie duchownych, ażeby nie byli „chciwi brudnego zysku” (1 Tm 3, 8; Tt 1, 7) i żeby paśli stado Boże „nie ze względu na niegodziwe zyski, ale z oddaniem” (1 P 5, 2). „Pasterz” Hermasa, dokument datowany na połowę II w., świadczy o tym, że chciwość niektórych duchownych już wtedy stanowiła dla Kościoła poważny problem.

Serdeczne upomnienia pod adresem księży, ażeby ich posługa była naznaczona prawdziwą bezinteresownością i naśladowaniem

Nikt z wiernych nie może mieć utrudnień w dostępie do sakramentów z powodu swojego ubóstwa.

Chrystusa, sformułował Sobór Watykański II (Dekret o kapłanach, 17): „Niech zatem [kapłani] nie traktują urzędu kościelnego jako źródła zarobku ani używają dochodów z niego pochodzących na powiększenie swego majątku rodzinnego. Dlatego też kapłani, nie przywiązując się wcale do bogactw, niech unikają zawsze wszelkiej chciwości i pilnie powstrzymują się od wszelkiego rodzaju handlu”.

Wielokrotnie temat ten podejmował Jan Paweł II. 11 czerwca 1987 r. zwrócił się do kleryków w Szczecinie: „Nie można autentycznie głosić Ewangelii ubogim, nie zachowując właściwego dla swego powołania ubóstwa. Dzisiaj się wiele mówi o kategoriach «być» i «mieć». Od nas wszystkich, kapłanów Jezusa Chrystusa, oczekuje się, abyśmy «byli» wierni wobec wzoru, jaki nam zostawił”.

Jednak gorliwi i bezinteresowni kapłani też muszą jeść, a prowadzone przez nich parafie oraz inne dzieła kościelne wymagają różnorodnego wsparcia materialnego. Otóż w Kościele bardzo starannie zwraca się uwagę na to, że chociaż przy okazji niektórych posług duchowych ksiądz ma prawo oczekiwać od wiernych ofiary materialnej, to jednak sakrament ani żadna inna posługa duchowa nie jest towarem, który można by kupić. Praktycznie wynika stąd m.in. to, że nikt z wiernych nie może mieć utrudnień w dostępie do sakramentów z powodu swojego ubóstwa.

INTENCJE MSZALNE

Wspomniany na początku list, który zainspirował mnie do napisania niniejszego tekstu, dotyczył ofiary składanej księdzu, kiedy

prosi się go o odprawienie Mszy świętej w jakiejś własnej intencji. Zwyczaj zamawiania Mszy świętych dostarcza księdzu oraz prowadzonym przez niego dziełom zarazem ważnego wsparcia finansowego, istotnego zwłaszcza tam, gdzie – tak jak u nas w Polsce – ofiarność wiernych stanowi praktycznie jedyne źródło utrzymania Kościoła. Ponieważ zaś tam, gdzie ma się do czynienia z pieniędzmi, łatwo o nadużycia, Kodeks prawa kanonicznego poświęca temu zwyczajowi aż kilkanaście kanonów – żeby chronić jego religijną istotę. Przytoczę te z nich, które wydają mi się szczególnie ważne:

Kan. 945 § 1. Zgodnie z uznanym zwyczajem Kościoła, każdy kapłan celebrujący lub koncelebrujący Mszę św. może przyjąć ofiarę złożoną, aby odprawił Mszę św. w określonej intencji.

§ 2. Usilnie zaleca się kapłanom, aby też nie otrzymawszy ofiary odprawiali Mszę św. w intencji wiernych, zwłaszcza ubogich.

Kan. 948. Należy odprawić oddzielnie Msze św. w intencji tych, za których została złożona i przyjęta ofiara, nawet niewielka.

Zastanawiam się, o co mogło chodzić w przedstawionej we wspomnianym liście sytuacji, że „ksiądz jako konieczny warunek odprawienia Mszy świętej zażądał odpowiedniej sumy pieniędzy”. Prawie na pewno nie był ów ksiądz dostatecznie delikatny. Bo nawet gdyby mu dano przy okazji tej prośby tylko pięć złotych, mógłby przecież grzecznie i z pokorą wyjaśnić, jaką ofiarę zazwyczaj składają wierni, prosząc o Mszę świętą, a zarazem zaznaczyć, że gdyby taka suma przekraczała możliwości tego pana, to oczywiście nie ma problemu i Msza będzie odprawiona.

Gdyby jednak ów ksiądz wymienił sumę znacznie przekraczającą sumy przeciętnie składane przez wiernych (obecnie, o ile mi wiadomo, wierni, prosząc o odprawienie Mszy, zazwyczaj składają w ofierze od 50 do 100 złotych), na miejscu tego pana bym się nie zastanawiał, tylko natychmiast bym się na to poskarżył w wydziale sakramentalnym kurii albo biskupowi owego księdza. Zbyt wiele zła wyrządza Kościołowi księży chciwość, żeby na takie jej przejawy nie reagować.

Co jednak mają robić wierni, których aktualnie naprawdę nie stać na złożenie zwykłej, nawet stosunkowo niewielkiej ofiary, a prosić o odprawienie Mszy świętej bez pieniędzy byłoby dla nich zbyt upokarzające? Otóż Bóg widzi ich obecną biedę. Wystarczy, że swoje własne lub rodzinne intencje będą Mu powierzali podczas jakiegokolwiek Mszy świętej i w ten sposób włączali je w jedyną ofiarę Chrystusa Pana, jaką On złożył za nas wszystkich i za każdego z nas.

Św. Mateusz depczący worek z pieniędzmi, bazylika laterańska

24 x 101

Paolo Veronese, „Wesele w Kanie” (fragment obrazu)

UFAJMY JEZUSOWI

Liturgia Mszy świętej obecnej niedzieli przypomina nam opis przekazany przez św. Jana, dotyczący pierwszego znaku dokonanego przez Jezusa na początku publicznej działalności. Podczas przyjęcia weselnego w Kanie, kiedy okazało się, że zabrakło wina, Chrystus Pan dokonał przemiany wody w wino – dzięki czemu „objawił swoją chwałę i uwierzyli w Niego Jego uczniowie” (J 2, 11b), jak relacjonuje nam ewangelista.

W naszej refleksji nad tym opisem zatrzymajmy się przy postępowaniu odpowiedzialnych za obsługę przyjęcia. Otrzymali oni wskazanie od Maryi, która również była obecna na tym weselu. Zwróciła się do Syna, mówiąc Mu o trudnej sytuacji, w jakiej znaleźli się organizatorzy przyjęcia. Następnie w krótkich słowach powiedziała sługom: „Zróbcie wszystko, cokolwiek wam powie” (J 2, 5b).

Trzeba zauważyć, że słudzy okazali wyjątkowe posłuszeństwo owym słowom. Jezus polecił im napełnić znajdujące się tam stągwie wodą. Mimo tego, że byli świadomi braku wina i nie widzieli sensu przynoszenia i nalewania wody do stojących naczyń – spełnili polecenie Zbawiciela. Podkreśla to św. Jan, kiedy mówi, że stągwie zostały napełnione „aż po brzegi”. Kolejne polecenie Chrystusa – aby zanieść gospodarzowi wesela (odpowiedzialnemu za organizację przyjęcia) zaczerpniętego z tych naczyń płynu – także nie było zrozumiałe, a ponadto mogło narazić obsługę weselną na skarcenie... Również i to polecenie Jezusa zostało przez sługi spełnione. Okazało się wtedy, że woda stała się wybornym winem i że warto było zaufać Jezusowi, spełniając Jego polecenia – nawet trudne i niezrozumiałe w świetle ludzkiej logiki.

Tę sytuację opisaną przez św. Jana spróbujmy przyjąć jako wskazanie i odpowiedź dla nas w odniesieniu do różnych sytuacji naszej codzienności, a nawet do całości naszego życia. Wskazanie dane przez Maryję posługującym podczas godów weselnych jest również nauką przekazaną nam przez naszą Matkę. Ona także do nas mówi, byśmy w codziennym życiu starali się realizować słowo Jej Syna, Jezusa. Maryja podpowiada nam, że trzeba zaufać Jego słowom i starać się według tej nauki kształtować nasze postępowanie w konkretnych sytuacjach życia. Patrząc po ludzku, może się nam nieraz to słowo Jezusa wydać trudne do zrozumienia czy wykonania. Prośmy wtedy Zbawiciela o pomoc w zgłębianiu Jego nauki oraz o odwagę jej re-alizacji – by było to także świadectwem naszej wiary i przynależności do grona Jego uczniów.

Zaufajmy Chrystusowi Panu i podążajmy po drogach życia ścieżkami Jego Dobrej Nowiny tak, jak nas uczy Maryja, nasza Matka i Królowa.

ks. Jan Krupka

Kapelan Opactwa Mnisek Benedyktynek w Łomży

II NIEDZIELA ZWYKŁA

16 stycznia 2022

Czytanie z Księgi Proroka Izajasza

62, 1-5

Przez wzgląd na Syjon nie umilknę, przez wzgląd na Jerozolimę nie spocznę, dopóki jej sprawiedliwość nie błysnie jak zorza i zbawienie jej nie zapłonie jak pochodnia. Wówczas narody ujrzą twą sprawiedliwość i chwałę twoją wszyscy królowie. I nazwają cię nowym imieniem, które usta Pana określą.

Będziesz prześliczną koroną w rękach Pana, królewskim diademem w dłoni twego Boga. Nie będą więcej mówić o tobie „Porzucona”, o krainie twej już nie powiedzą „Spustoszona”. Raczej cię nazwą „Moje w niej upodobanie”, a krainę twoją – „Poślubiona”. Albowiem spodobałaś się Panu i twoja kraina otrzyma męża.

Bo jak młodzieniec poślubia dziewczę, tak twój Budowniczy ciebie poślubi, i jak oblubieniec weseli się z oblubienicą, tak Bóg twój tobą się rozraduje.

Psalm responsoryjny

96, 1-3. 7-10

Refren: Pośród narodów głoście chwałę Pana.

Śpiewajcie Panu pieśń nową,

śpiewaj Panu, ziemio cała.

Śpiewajcie Panu,

ślawcie Jego imię.

Każdego dnia głoście Jego zbawienie.

Głoście Jego chwałę wśród wszystkich narodów, rozgłaszajcie Jego cuda pośród wszystkich ludów.

Oddajcie Panu, rodziny narodów,

oddajcie Panu chwałę i uznajcie Jego potęgę.

Oddajcie Panu chwałę należną Jego imieniu, przynieście dary i wejdźcie na Jego dziedzińce.

Uwielbiajcie Pana w świętym przybytku,

zadrżj, ziemio cała, przed Jego obliczem.

Głoście wśród ludów, że Pan jest królem, będzie sprawiedliwie sądził ludy.

Czytanie z Pierwszego Listu Świętego Pawła Apostoła do Koryntian

12, 4-11

Bracia:

Różne są dary łaski, lecz ten sam Duch; różne też są rodzaje posługiwania, ale jeden Pan; różne są wreszcie działania, lecz ten sam Bóg, sprawca wszystkiego we wszystkich.

Wszystkim zaś objawia się Duch dla wspólnego dobra. Jednemu dany jest przez Ducha dar mądrości słowa, drugiemu umiejętność poznawania według tego samego Ducha, innemu jeszcze dar wiary w tymże Duchu, innemu łaska uzdrawiania przez tego samego Ducha, innemu dar czynienia cudów, innemu pro-roctwo, innemu rozpoznawanie duchów, innemu dar języków i wreszcie innemu łaska tłumaczenia języków. Wszystko zaś sprawia jeden i ten sam Duch, udzielając każdemu tak, jak chce.

Aklamacja przed Ewangelią: Alleluja, alleluja, alleluja.

Bóg wezwał nas przez Ewangelię,

abyśmy dostąpili chwały Pana naszego, Jezusa Chrystusa.

Słowa Ewangelii według Świętego Jana

2, 1-11

W Kanie Galilejskiej odbywało się wesele i była tam Matka Jezusa. Zaproszono na to wesele także Jezusa i Jego uczniów. A kiedy zabrakło wina, Matka Jezusa rzekła do Niego: „Nie mają wina”. Jezus Jej odpowiedział: „Czyż to moja lub Twoja sprawa, Niewiasto? Czy jeszcze nie nadeszła godzina moja?”. Wtedy Matka Jego powiedziała do sług: „Zróbcie wszystko, cokolwiek wam powie”.

Stało zaś tam sześć stągwi kamiennych przeznaczonych do żydowskich oczyszczeń, z których każda mogła pomieścić dwie lub trzy miary. Jezus rzekł do sług: „Napełnijcie stągwie wodą”. I napełnili je aż po brzegi. Potem powiedział do nich: „Zaczerpnijcie teraz i zanieście staroście weselnemu”. Ci więc zanieśli. Gdy zaś starosta weselny skosztował wody, która stała się winem – a nie wiedział, skąd ono pochodzi, ale słudzy, którzy czerpali wodę, wiedzieli – przywołał pana młodego i powiedział do niego: „Každy człowiek stawia najpierw dobre wino, a gdy się napiją, wówczas gorsze. Ty zachowałeś dobre wino aż do tej pory”. Taki to początek znaków uczynił Jezus w Kanie Galilejskiej. Objawił swoją chwałę i uwierzyli w Niego Jego uczniowie.

KALENDARIUM LITURGICZNE

Poniedziałek, 17 stycznia

Wspomnienie św. Antoniego, opata

Czytania mszalne: 1 Sm 15, 16-23; Ps 50, 8-9. 16b-17. 21. 23; Mk 2, 18-22

Wtorek, 18 stycznia

Dzień powszedni albo wspomnienie bł. Reginy Protmann, dziewicy

Czytania mszalne: 1 Sm 16, 1-13; Ps 89, 20-22. 27-28; Mk 2, 23-28

Środa, 19 stycznia

Wspomnienie św. Józefa Sebastiana Pelczara, biskupa

Czytania mszalne: 1 Sm 17, 32-33. 37. 40-51; Ps 144, 1b-2. 9-10; Mk 3, 1-6

Czwartek, 20 stycznia

Dzień powszedni albo wspomnienie św. Fabiana, papieża i męczennika, albo wspomnienie św. Sebastiana, męczennika

Czytania mszalne: 1 Sm 18, 6-9; 19, 1-7; Ps 56, 2-3. 9-10. 12-13; Mk 3, 7-12

Piątek, 21 stycznia

Wspomnienie św. Agnieszki, dziewicy i męczennicy

Czytania mszalne: 1 Sm 24, 3-21; Ps 57, 2-4. 6-11; Mk 3, 13-19

Sobota, 22 stycznia

Dzień powszedni albo wspomnienie św. Wincentego, diakona i męczennika, albo wspomnienie św. Wincentego Pallottiego, prezbitera

Czytania mszalne: 2 Sm 1, 1-4. 11-12. 19. 23-27; Ps 80, 2-3b. 5-7; Mk 3, 20-21

fot. PAP/EPA/Vatican Media Handout

Z NAUCZANIA PAPIEŻA FRANCISZKA

JAK JEST Z MOJĄ POKORĄ?

Drodzy bracia i siostry, jeśli w centrum wszystkiego zawsze będziemy my sami z naszymi ideami i będziemy sądzili, że możemy czymś chwalić się przed Bogiem, nigdy Go w pełni nie spotkamy, nigdy nie będziemy potrafili Go uwielbić. Jeśli nie porzucimy naszych roszczeń, naszych próżności, naszej zawziętości, naszego dążenia do bycia pierwszymi, może przydarzy nam się czcić kogoś lub coś w życiu, ale nie będzie to Pan! Jeśli natomiast porzucimy nasze roszczenia do samowystarczalności, jeśli uczynimy siebie małymi wewnątrz, wtedy na nowo odkryjemy cud adoracji Jezusa. Ponieważ adoracja wymaga pokory serca: ci, którzy mają obsesję na tle prymatu nad innymi, nie uświadamiają sobie obecności Pana. Jezus przechodzi obok i jest nieznany, jak to się dzieje w przypadku wielu ludzi w tamtym czasie, ale nie Magów.

Bracia i siostry, patrząc na nich, zadajmy sobie dzisiaj pytanie: jak to jest z moją pokorą? Czy jestem przekonany, że pycha uniemożliwia mój rozwój duchowy? Ta pycha, jawna lub ukryta, która zawsze przykrywa pęd ku Bogu. Czy pracuję nad moją pojętnością, by być dyspozycyjnym dla Boga i dla innych, czy też jestem zawsze skupiony na sobie i na moich własnych żądaniach, z tym ukrytym egoizmem, jakim jest pycha? Czy potrafię odłożyć na bok swój własny punkt widzenia, aby przyjąć punkt widzenia Boga i innych? I wreszcie: czy modłę się i adoruję tylko wtedy, gdy czegoś potrzebuję, czy też czynię to stale, bo wierzę, że zawsze potrzebuję Jezusa?

Podczas rozważania przed modlitwą „Anioł Pański” 6 stycznia

ADOPCJA PIĘKNĄ FORMĄ MIŁOŚCI

Ewangelisci św. Mateusz i św. Łukasz przybliżają nam postać św. Józefa nie jako biologicznego, lecz domniemanego ojca Pana Jezusa. Świadczą o tym sformułowania określające status prawny małżeństwa Józefa i Maryi oraz przedstawiona genealogia przodków. Ojcostwo to należy rozpatrywać w kontekście ówczesnych norm prawnych i powszechnie znanej w starożytności instytucji adopcji. Prawnym ojcem był ten, kto przekazywał nowo narodzonemu dziecku wszystkie prawa dziedziczne. Św. Józef, jako prawny ojciec Pana Jezusa, korzysta z prawa do nadania Mu imienia i uznaje Go za syna. Postawa Opiekuna Świętej Rodziny zachęca nas do zastanowienia się nad ojcostwem, macierzyństwem i kwestią adopcji.

Należy podkreślić, że małżonkom, którzy otwierają się na przyjęcie dziecka poprzez adopcję, należy się szczególnie szacunek. Przykład św. Józefa wskazuje, że więź rodzinna tworzona w taki sposób nie jest czymś drugorzędnym. Jest piękną formą miłości, szlachetnym wyrazem ojcostwa i macierzyństwa. Jakże wiele dzieci w świecie potrzebuje dzisiaj rodziny, oczekując, że ktoś się o nie zatroszczy. Jakże wielu jest również małżonków, którzy pragną dać siebie w miłości. Prośmy św. Józefa o wstawiennictwo, by Bóg obdarzył tych małżonków i te dzieci radością życia w pełni rodzinnego.

Streszczenie katechezy podczas audiencji ogólnej 5 stycznia

„Kazania świętokrzyskie” bł. kard. Stefana Wyszyńskiego zapisały się na trwałe w historii polskiego kaznodziejstwa. Były głoszone w latach 1974–1976.

Prymas Wyszyński czuł szczególnie sentyment do kościoła św. Krzyża na Krakowskim Przedmieściu w Warszawie. Po latach wspominał, że po raz pierwszy widział ten kościół w wieku pięciu lat, gdy z mamą przyjechał do stolicy. Później jako uczeń gimnazjum Wojciecha Górskiego uczęszczał tu na Msze szkolne. Jako metropolita warszawski wielokrotnie przebywał w tej świątyni, a w homiliach często nawiązywał do powołanej przez Niemców podczas powstania warszawskie-

Wierni Warszawy i okolic nie zawiedli prymasa. Przychodzili go słuchać zarówno ludzie prości, jak i profesorowie, zasłużeni prałaci oraz klerycy.

Kazania w styczniu 1974 r. poruszały tematy: „Homo Dei – człowiek Boży, brat dzieci Bożych”, „Homo oeconomicus” oraz „Homo politicus. Człowiek Boży pod władzą ludzi postawiony”. „Wydawało mi się, że te trzy konferencje muszą być wygłoszone dla wielu powodów. Najważniejszy

fol. Biblioteka Narodowa

Pamiętne kazania

Wojciech Świątkiewicz

go figury Chrystusa dzwigającego krzyż z napisem „Sursum corda”. W 1980 r. dożył czasu, gdy z tej świątyni rozpoczęto transmisje Mszy niedzielnych o godz. 9.00 w programie I Polskiego Radia.

TRZY CYKLE

Głoszone w latach 1974–1976 kazania miały w zamierzeniu przybliżyć kolejnemu pokoleniu Polaków katolicką naukę społeczną. Prymas Tysiąclecia był specjalistą w tej dziedzinie. Jeszcze przed II wojną światową opublikował ponad sto tekstów poświęconych katolickiej nauce społecznej oraz problemom społeczno-gospodarczym. Prowadził też wykłady na te tematy w Wyższym Seminarium Duchownym we Włocławku.

Pierwsze z dziewięciu kazań świętokrzyskich Prymas Wyszyński wygłosił 13 stycznia 1974 r. To i następne kazanie zaczynało się od słów tak charakterystycznych dla kaznodziejstwa błogosławionego: „Umiłowane Dzieci Boże, Dzieci moje”. Jak zapisał później w „Pro memoria”: „Moje kazanie trwa 50 min. Kościół «trzeszczy» od mnóstwa ludzi, którzy wypełniają wszystkie zakamarki kościoła”.

ten, że społeczeństwo zda się zagubić zrozumienie sytuacji, w jaką wpędzony jest Człowiek – Pracownik – Obywatel, wśród tej potwornej gadaniny ignorantów, rządzących Polską” – zapisał 27 stycznia 1974 r. w „Pro memoria”.

Drugi cykl kazań kard. Stefan Wyszyński wygłosił w styczniowe niedziele 1975 r. Tym razem odniósł się do znaczenia i zadań Synodu Biskupów w Rzymie, który poświęcony był ewangelizacji w świecie współczesnym. Pierwsza konferencja była relacją z obrad synodu, prymas relacjonował głosy biskupów z całego świata. W drugiej konferencji mówił o obecności Kościoła w świecie współczesnym i ważniejszych problemach współczesnej ewangelizacji świata, a tydzień później zwracał uwagę na dokumenty synodu, wskazując na takie zagrożenia, jak sekularyzm, laicyzacja, konsumpcjonizm, polityczna ateizacja i wyalienowanie społeczne.

Kazania w 1976 r. głoszone były w cyklu „U podstaw ładu życia i współżycia”. Tematy poszczególnych konferencji obejmowały zagadnienia: „Matka – Syn – Rodzina”, „Rodzina –

Naród – Społeczeństwo” i „Naród – Kościół – Państwo”. Już w kazaniu wygłoszonym 11 stycznia prymas odniósł się do proponowanych zmian w konstytucji PRL. „Niepokoi pośpiech, a także ujawnione tendencje do wpisania w konstytucję kierowniczej roli partii w narodzie, sojuszu z ZSRR oraz przynależności Polski do bloku państw socjalistycznych. Niepokoi to społeczeństwo polskie, musi niepokoić Episkopat, gdyż te tendencje prowadzą niedwuznacznie do wyniesienia ideologii partii do ideologii państwa”.

Żadne z „Kazań świętokrzyskich” nie mogły ukazać się w Polsce drukiem, i to zarówno w prasie, którą Kościół posiadał w stanie szczątkowym, jak i w wydawnictwach książkowych, choćby w Pallottinum czy Księgarni św. Wojciecha. Cenzura nie dopuszczała takiej sytuacji.

FALSZERSTWO WŁADZ

Druku podjęli się franciszkanie konwentualni w wydawnictwie Santa Severa pod

Rzymem, gdzie ukazywały się kilka miesięcy po ich wygłoszeniu. Drukowała je także prasa polonijna, m.in. dwutygodnik „Myśl Polska” i tygodnik „Gazeta Niedzielną” wydawane w Londynie. Władze PRL w czasach Edwarda Gierka po wygłoszeniu przez prymasa Wyszyńskiego pierwszego cyklu w 1974 r. postanowiły wykorzystać kazania na własny użytek.

Kazania przybliżały rodakom katolicką naukę społeczną, w której prymas był specjalistą.

Dopuszczono się fałszerstwa. W szacie graficznej podobnej do wydania rzymskiego opublikowały zmienioną treść konferencji, dopisując na przykład zdanie: „Ja tylko rozumiem komunistów i przyznaję im słuszość”. Albo dodając, że postulat zawarty w Liście św. Jakuba odnośnie do zapłaty za wykonaną pracę „doczekał się swej praktycznej realizacji w ustroju socjalistycznym!”.

W Polsce popularyzując „Kazania świętokrzyskich” zajął się Instytut Prymasowski Ślubów Narodu, co wywoływało gniewne reakcje władz.

W roku beatyfikacji kard. Stefana Wyszyńskiego „Kazania świętokrzyskie” ukazały się ponownie nakładem Instytutu Pamięci Narodowej oraz Wydawnictwa Soli Deo.

WYBÓR Z „KAZAŃ ŚWIĘTOKRZYSKICH”

Bóg się nie zniechęci ani się nie załamie, aż utrwali Prawo na ziemi. Mogą nas drogo kosztować eksperymenty, aby z człowieka Bożego stworzyć człowieka wrogiego Bogu albo obojętnego na Boga. Człowiek musi być wychowany po Bożemu! Wzorem jest nam Jezus Chrystus, o którym mówi Pan: „Ustanowiłem Cię (...) światłością dla narodów, abyś otworzył oczy niewidomy” (Iz 42, 6-7).

13 stycznia 1974

Najważniejszą wartością w Ojczyźnie naszej jest człowiek. Ten pod sercem matki i ten na urzędzie; ten na roli i ten w warsztacie pracy, na katedrze profesora, rzemieślnik, murarz, architekt, inżynier i naukowiec. Oni są największą wartością Narodu. To Naród ma służyć obywatelowi! Całe życie gospodarze ma służyć człowiekowi, aby nie było zniewolniczenia człowieka, bo z niewolników nie ma pracowników. To mówi wam prymas Polski, uważając za swój moralny obowiązek powiedzieć całą prawdę.

20 stycznia 1974

Jeśli władza pochodzi od Boga, to władzy nie można używać przeciwko Bogu, gdyż podcinać się będzie gałąź, na której się siedzi, naruszając fundament, na którym opiera się społeczność. W rzeczywistości tak bywa, że ilekroć władza jest sprawowana przeciwko Bogu, traci ona podstawę i tytuł do rozkazywania obywatelom, do zobowiązywania ich.

27 stycznia 1974

Znowu napływa do naszej stolicy fala różnych reprezentacji filmowych, telewizyjnych i teatralnych, które są nie tylko przeciwnie duchowi Ewangelii, ale są obrazą człowieka. Jeżeli w teatrach naszej stolicy, z takim trudem odbudowanych, na które poświęcono tyle pieniędzy społecznych, scena staje się miejscem publicznego zgorszenia i trzeba niekiedy bronić się zawzięcie, aby nie być zmuszonym – jak to niestety się dzieje – przez organizatorów widowisk do publicznego znieważania kobiety, to coś jest tu nie w porządku. Bodaj za mało odwagi jest w świecie artystów i w świecie widzów, jeśli nie umieją oni zaprotestować przeciwko zniewadze człowieka, jeśli zezwalają, aby sztukę sceniczną zamieniono na cyniczną.

19 stycznia 1975

Kościół jest optymistyczny, bo ma gwarancję, że słowo Boże trwa na wieki i rodzina ludzka, wprawdzie czy później, powróci do Ewangelii, która jest przecież Dobrą Nowiną.

26 stycznia 1975

Wszelkie działanie przeciwko rozpoczętemu życiu jest zwykłą zbrodnią przeciwko prawom natury! Powstające pod sercem matki nowe życie nie należy do niej. Jest ono własnością nowego człowieka.

11 stycznia 1976

Kościół nigdy Polski nie opuścił. Mogli biskupi być wywożeni z Polski, ale dobrowolnie nie opuszczali jej. Nawet w okresie podziałów państwowych czy później, rozbiorów i okupacji, Kościół pozostawał i płacił obficie krwią swoich synów, biskupów i kapłanów, aż do ostatniej chwili.

25 stycznia 1976

Grażyna Rybak

Czy podawać witaminy dzieciom?

Pokusą podawania dzieciom witamin jest ogromna, choć z badań wiemy, że niemowlęta wraz z pokarmem matki otrzymują wszystkie niezbędne składniki odżywcze, mineralne i witaminy. Potrzebują jedynie witaminy D3, którą należy suplementować przez cały pierwszy rok życia, bo w mleku mamy jest jej za mało. W kolejnych latach życia dziecka D3 wytwarzana jest w skórze pod wpływem promieniowania słonecznego, dlatego w Polsce podajemy ją tylko jesienią i zimą – od września do kwietnia.

O witaminach, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania organizmu, wiemy coraz więcej, od kiedy polski biochemik Kazimierz Funk w 1913 r. odkrył witaminę B1, konieczną do pracy układu nerwowego, przewodu pokarmowego i układu krążenia. Dzieci spożywające płatki owsiane, orzechy, świeże jarzyny, fasolę, sałatę nie mają jej niedoboru. Nie potrzeba jej podawać w tabletkach; lepiej zadbać o właściwą dietę, a bakterie jelitowe wyprodukują witaminę B1 w odpowiedniej ilości. Warto jednak wiedzieć, że nikotyna (palący rodzice!), nadmiar słodczy, stres oraz alkohol (leki w kroplach) doprowadzą do rozpadu B1.

Witamina B2 stymuluje wzrost i odporność organizmu, pomaga w syntezie hemoglobiny, wspiera regenerację skóry. Dlatego dzieci spożywające nabiał, jajka, ryby, mięso, wątroby, drożdże, pełne ziarna zbóż, zielone warzywa prawidłowo rosną i rozwijają się umysłowo, rzadko chorują, nie cierpią

na problemy skórne, zajady, wypadanie włosów. Nie ma potrzeby podawania przedszkolakom żelek witaminowych, zwłaszcza że to suplementy i nie wiadomo, ile witamin się z nich wchłonie.

Najczęściej zimą rodzice podają przewlekłe witaminę C,

która m.in. wzmacnia odporność organizmu na infekcje. Podawajmy ją w czasie choroby, gorączki, nadmiernego wysiłku sportowego, ale nie przez całą zimę. Po co przyjmować tabletki, skoro codzienna polska dieta obfituje w witaminę C, obecną w ziemniakach, natce pietruszki, kapuście kiszonej, pomidorach, papryce, cytrusach, kiwi, porzeczkach i truskawkach oraz wątrobie wieprzowej? Jej nadmiar wydalana jest przez nerki i pociąga za sobą wapń. Częste nadmierne wydalanie wapnia z moczem może wywołać częstomocz, moczenie nocne, zapalenie sromu, bóle brzucha, niespokojny sen, a u podatnych – kamień nerek w przyszłości. Każdy nadmiar jest szkodliwy dla zdrowia. A łączenie witamin C i D3, którą rodzice chętnie dają w dawkach większych niż zalecana, zwiększa ryzyko kamicy nerek.

Na koniec o witaminie A, niezbędnej w odporności i procesie widzenia, gojenia ran i produkcji krwinek czerwonych. Jej dobrym źródłem są masło, jajka, mleko, tłuste ryby i wątroba. Podawana w nadmiarze, gromadzi się w wątrobie i staje się substancją toksyczną. Zatrucie objawia się nadpobudliwością, drażliwością, nudnościami, wymiotami, bólami głowy, stawów i mięśni, powiększeniem wątroby.

Witaminy są ważne – dlatego zadajmy o zdrową dietę, obfitującą w warzywa, owoce, kasze, jajka, orzechy, oleje, ziarna zbóż i ryby, dostarczające dzieciom witamin. Suplementacji wymaga jedynie D3.

Autorka jest lekarzem pediatrą

Jeszcze o Roku Norwida

dr hab. Tomasz Korpysz

Zainspirowany tekstem pt. „Po Roku Norwida”, opublikowanym w pierwszym tegorocznym numerze tygodnika „Idziemy”, przerywam minicykl felietonów poświęconych paronomimom, by także nawiązać do niedawno zakończonego Roku Norwida.

We wspomnianym artykule mowa była o uroczystości zakończenia obchodów Roku Norwida na Mazowszu, która odbyła się 19 grudnia w katedrze Matki Bożej Zwycięskiej na warszawskim Kamionku. Trzy dni wcześniej w pałacu w Chrzęśnem zorganizowano spotkanie merytoryczne podsumowujące całoroczne działania. W rozmowie, którą miałem okazję prowadzić z p. Jacentym Matysiakiem, założycielem i pierwszym prezesem Fundacji „Museion Norwid”, a od niedawna – dyrektorem nowo utworzonego Muzeum Cypriana Norwida w Dębinkach, wyliczyliśmy naprawdę wiele różnorodnych przedsięwzięć. Od powołania wspomnianego muzeum i odsłonięcia trzech pomników poety (chronologicznie rzecz ujmując: w Chrzęśnem, Łochowie i Opinogórze), przez konferencje naukowe, dyskusje panelowe, cykl dwunastu comiesięcznych spotkań otwartych pod wspólnym tytułem „Moja droga do Norwida” (większość z nich można znaleźć w internecie), liczne konkursy dla dzieci, młodzieży i dorosłych („wiedzowe”, recytatorskie, literackie, plastyczne, fotograficzne, na komiks, na logo...), koncerty, spektakle, wieczory poetyckie, aż po filmy, audycje radiowe i telewizyjne oraz publikacje książkowe. W czasie tego podsumowującego spotkania i późniejszych kulaarowych rozmów wielokrotnie wybrzmiało to, że tak wiele różnorodnych działań było możliwych tylko dzięki współpracy. Trzeba to raz jeszcze podkreślić, że tak bogaty program obchodów Roku Norwida na Mazowszu był możliwy dlatego, że porozumienie w tej sprawie podpisało kilka samorządów (powiaty: wołomiński, węgrowski i wyszkowski, gminy: Dąbrówka, Łochów, Wyszków, Strachówka, Zabrodzie) oraz Fundacja „Museion Norwid”.

Mazowsze niewątpliwie było centrum obchodów Roku Norwida, ale wiele działało się w całej Polsce, a także poza jej granicami (przede wszystkim w Londynie, Rzymie i Paryżu). Większość takich przedsięwzięć organizowały władze lokalne oraz różnorakie środowiska, jednak także władze centralne – zwłaszcza w drugiej połowie roku – włączyły się w te obchody. I tak, przykładowo: Senat RP był organizatorem konkursu na fotografię lub kolaż będące interpretacją wiersza Norwida oraz wystawy (wspólnie z Muzeum Literatury), a Sejm RP przez cały rok prezentował w holu głównym cytaty oraz rysunki poety. Narodowe Centrum Kultury opublikowało skierowany przede wszystkim do szkół obszerny tom „Norwid – interpretacje”, przygotowało wystawę rysunków artysty w warszawskiej Kordegardzie i wydało katalog do niej, zorganizowało konkurs na etiudę filmową oraz (wraz z Polskim Radiem) koncert „Norwid od-nowa”, a Instytut De Republica przeprowadził konkurs na najlepszą książkę norwidologiczną z ostatnich pięciu lat.

Na koniec chciałbym przywołać Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, która współorganizowała i objęła patronatem kilka konkursów: „Bo piękno jest, żeby zachwycalo... wszystko o życiu i twórczości Cypriana Kamila Norwida” (dla uczniów szkół ponadpodstawowych), „Pudełko zwane wyobraźnią – Cyprian Kamil Norwid” (dla uczniów szkół plastycznych) oraz „Projekt: Norwid” dla Polonii (przygotowanie scenariuszy lekcji o poecie i szkolenie online dla nauczycieli, quiz wiedzy o Norwidzie oraz konkurs na projekt graficzny koszulki promującej życie i twórczość Norwida, skierowane do dzieci i młodzieży).

Niespodziewanie dla całego środowiska norwidologicznego nagrody w tych konkursach zostały wręczone 29 grudnia w Kancelarii Premiera na uroczystej gali, podczas której premier Mateusz Morawiecki wręczył też Medale Stulecia Odzyskania Niepodległości za promowanie idei, dziedzictwa i pamięci oraz interpretacji dzieł Norwida. Otrzymało je dwanaście osób szczególnie zasłużonych dla norwidologii oraz szczególnie aktywnych w Roku Norwida. Ta uroczystość była mocnym akcentem na zakończenie całego roku, którego Cyprian Norwid był patronem i bohaterem.

Zmiany w 500 plus

Edyta
Pisarczyk-Kulon

Od 1 lutego można będzie składać wnioski o świadczenie 500 plus. Nowy okres

zasiłkowy rozpocznie się w czerwcu 2022 r. i będzie trwał do maja 2023 r. Od tego roku wnioski o 500 plus można składać wyłącznie drogą elektroniczną. Dodatkowo zmieniła się instytucja, która będzie ustalać i wypłacać świadczenia – ZUS.

Zasady przyznawania świadczenia nie uległy zmianie, tzn. przysługuje ono na każde dziecko w wieku do ukończenia 18 lat, niezależnie od kryterium dochodowego rodziny. Otrzyma je matka albo ojciec, albo opiekun faktyczny dziecka, jeżeli dziecko mieszka wspólnie

z tymi osobami oraz jest na ich utrzymaniu.

Wnioski o świadczenie wychowawcze można składać tylko elektronicznie. Wniosek można złożyć przez platformę PUE ZUS. Matka lub ojciec dziecka wniosek może złożyć również przez portal Emp@tia albo w wybranym banku. Osoby, które nie mają dostępu do internetu, wniosek mogą złożyć w wybranych placówkach pocztowych.

Data złożenia wniosku ma znaczenie przy ustaleniu prawa i terminu wypłaty świadczenia. I tak, złożenie wniosku w okresie od lutego do kwietnia gwarantuje wypłatę świadczenia w czerwcu. Złożenie w maju z kolei oznacza wypłatę nie później niż w lipcu, w czerwcu – nie później niż do końca sierpnia, w lipcu – do końca września, a w sierpniu – do końca paź-

dziernika. Na wydanie decyzji w sprawie 500 plus ZUS ma dwa miesiące.

Od 2022 r. świadczenie będzie wypłacane wyłącznie w formie bezgotówkowej, tzn. na wskazany we wniosku numer rachunku w Polsce albo na rachunek bankowy w państwie członkowskim UE/EFTA, jeżeli tam mieszka wnioskodawca. ZUS nie będzie wypłacał środków w formie przekazów pieniężnych.

Wniosek o 500 plus na nowo narodzone dziecko, złożony w ciągu trzech miesięcy od dnia urodzenia dziecka, oznacza, że rodzic otrzyma świadczenie od dnia urodzenia dziecka. Tak samo jest w przypadku dzieci objętych opieką, przysposobionych lub faktycznie umieszczonych w domu pomocy społecznej lub w pieczy zastępczej. Wniosek można złożyć w terminie trzech miesięcy od tej daty. Datą graniczną otrzymywania świadczenia jest dzień

ukończenia 18 lat. Po tym terminie 500 plus nie przysługuje, niezależnie od sytuacji dziecka i rodziny.

W każdym miesiącu wysokość świadczenia jest jednokrotna. Wynosi 500 zł na każde dziecko. Tylko w dwóch przypadkach ZUS przekaże niższe świadczenie, tj. za miesiąc urodzin dziecka (jeżeli urodziło się w innym niż pierwszy dzień miesiąca) oraz miesiąc ukończenia 18 lat (jeżeli urodziny przypadają na inny niż ostatni dzień miesiąca).

Gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obojga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu, sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach, kwotę świadczenia ZUS ustali dla każdego z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującej za dany miesiąc.

Autorka jest radcą prawnym

fol. PAP/Piotr Nowak

CZYSTA KARTA

Mariusz Jankowski

Nowy rok zawsze niesie nadzieję. Dzięki niemu można zastosować zasadę grubej kreski i zapomnieć o tym, co było złe. Ewentualnie pamiętać, ale wyciągnąć wnioski, a potem wdrożyć w życie działania, które mogą pomóc.

Nowy rok to czysta karta, oznaczająca szansę na odmianę losu. Dlatego nie mam żadnych wątpliwości, że wielu kibiców Legii czekało na 2022 r. z utęsknieniem. Bo on może – nie: on musi przynieść poprawę. Nie ma innej opcji. Bo to, co wydarzyło się w pierwszej części nowego sezonu Ekstraklasy, było jak najgorszy koszmar. Takiego czarnego scenariusza klubowi z Warszawy życzyło pewnie z pół Polski, ale nawet ta część kibiców nie wyśniłaby takich perypetii, jakie przydarzyły się Legii.

Przecież na Łazienkowską w pewnym momencie każdy zespół przyjeżdżał jak po swoje. Czy to była Stal Mielec, Pogoń Szczecin czy Radomiak. Bez znaczenia. Przyjeżdżali, wygrywali i zabierali punkty do domu. A w Warszawie narastała frustracja. Skończyło się to wszystko źle. Pęknięcia na linii kibice – działacze – piłkarze stały się ogromne. I mam wrażenie, że łatwo nie da się ich skleić. Można próbować, ale bez gwarancji sukcesu.

Jedyną szansą na poprawę klimatu wokół klubu są wyniki. Nie ma innej drogi. Żeby jednak one się pojawiły, wszyscy muszą zastosować zasadę czystej karty. I każdy powinien zacząć pisać na niej nową historię. Trudną, bo Legia wciąż jest w tarapatkach. Kłopoty były, są i na pewno w najbliższych miesiącach nie znikną. Można jednak minimalizować straty. Głowę podnieść muszą piłkarze, o co ma zadbać Aleksandar Vuković. Czoło problemom musi stawić zarząd klubu. Swoje muszą zrobić także kibice. Bo chociaż ich cierpliwość została wystawiona na – być może – najcięższą próbę w historii, to są potrzebni drużynie. Po prostu wszyscy, jak jeden mąż, powinni zacząć ciągnąć ten wózek w jedną stronę. Sezon prawie jest stracony. I jeśli nie uda się wywalczyć Pucharu Polski, pojawiają się kolejne problemy, związane z brakiem udziału w europejskich rozgrywkach.

Legia musi jednak działać w myśl zasady „Co nas nie zabije, to nas wzmocni”. Nie ma innej drogi. Jest tylko czysta karta. Ona ma tę zaletę, że można na niej napisać naprawdę ciekawą historię. Taką, która choć trochę pozwoli zapomnieć o upokorzeniach z końcówki 2021 r. Legia jest na zakręcie. A w takim momencie gwałtowne ruchy na pewno nie są wskazane, mogą bowiem skończyć się poważnym wypadkiem. Tutaj potrzeba rozwagi, spokoju i ciężkiej pracy. To wszystko razem wzięte może sprawić, że na czystej karcie zostaną zapisane nowe, pozytywne historie.

Autor jest dziennikarzem TVP

Lewandowski wyróżniony

Tytuł najlepszego sportowca roku przyznano Robertowi Lewandowskiemu, który sięgnął po statuetkę już po raz trzeci. Drugie miejsce zajęła Anita Włodarczyk, a trzecie – Bartosz Zmarzlik. Przyznano również nagrody specjalne. W kategorii Sport Bez Barier zwyciężyła Róża Kozakowska, a trenerem roku został Aleksander Matusiński.

Japoński Orzeł

Japończyk Ryoyu Kobayashi triumfował w Turnieju Czterech Skoczni, a do pełni satysfakcji zabrakło jedynie kompletu zwycięstw. Na turniejowym podium stanęli też Marius Lindvik oraz Halvor Egner Graneir. Najlepszy wśród Polaków Piotr Żyła został sklasyfikowany na 15. pozycji.

fol. PAP/EPA/Christian Bruna

Sukces Kanadyjczyków

fol. PAP/EPA/Dean Levin

Tenisściści z Kanady odnieśli największy sukces w historii rozgrywek drużynowych, wygrywając ATP Cup 2022. W rozgrywkach grupowych Kanadyjczycy prawie odpadli z turnieju, ale w fazie pucharowej byli już nie do zatrzymania. Zwycięstwo w meczu finałowym z reprezentacją Hiszpanii przypieczętował Felix Augner-Aliassime, pokonując Roberta Bautistę.

wym z reprezentacją Hiszpanii przypieczętował Felix Augner-Aliassime, pokonując Roberta Bautistę.

Jakie losy Djokovića?

fol. PAP/EPA/Andriy Cukic

Podczas rozgrywek Australian Open 2022 może zabraknąć Novaka Djokovića. Serbski tenisista nie przyjął szczepionki przeciw COVID-19, ale otrzymał specjalne pozwolenie, by wziąć udział w turnieju. Jednak po przylocie do Australii jego wizę anulowano. Mimo sądowego wyroku na korzyść Serba minister ds. imigracji może zdecydować o deportacji sportowca, co wiąże się z trzyletnim zakazem wjazdu do kraju.

O setną sekundy

Szczęśliwy dla polskich łyżwiarzy szybkich okazał się ostatni dzień mistrzostw Europy w Heerenveen. Piotr Michalski zdobył złoty medal w biegu na 500 m, wyprzedzając Holendra Merija Scheperkampa o 0,01 s. Wcześniej w sprincie drużynowym Andżelika Wójcik, Kaja Ziomek i Karolina Bosiek wywalczyły złoto, a Damian Żurek, Marek Kania i Piotr Michalski – brąz.

fol. PAP/EPA/Vincent Jamnik

ZABAWA

Barbara Wiśniowska

Rodzicielstwem trzeba się bawić.

Łatwo powiedzieć, trudno wykonać, ale lepiej wziąć sobie tę radę do serca, bo inaczej w ogóle nie będziemy się cieszyć z posiadania dzieci.

Znam już wszystkie modele matkowania-pracowania. Z pierwszym maluchem zostałam w domu, zachwyciałam się córką i wszystko jej poświęciłam, a później zwariowałam z nudów. Przyjaciółki robiły karierę, mąż poświęcił się zarabianiu, nie miałam się do kogo odezwać, ale nie przyszło mi do głowy, żeby pospacerować z tym wózekkiem po muzeum czy po sklepach albo wyrwać się gdzieś wieczorem. Synem zachwyciałam się tylko rok, w pracy odżyłam, ale on tęsknił, a ja byłam wyczerpana. Przy trzecim dziecku troszkę pracuję, a troszkę się bawię. W przedszkolu wywalczyłam, że będę córkę przyprowadzać w południe, bo nie po to mam dziecko, żeby go nie widzieć przez osiem godzin.

Przypominałam sobie, jak bardzo lubiłam jeździć na sankach i łyżwach. Sama nie poszłabym na sanki. Kocham filmy kinowe dla dzieci; są zrobione z pomysłem, dynamiką i przeznaczone chyba bardziej dla mam niż dla dzieci. Wstyd by mi było iść samej do kina na bajkę, a z dziećmi – chętnie. Przeczytałam im znów „Anię z Zielonego Wzgórza” i z chęcią słucham z nimi lektur – audiobooków. Mogę z nimi zwiedzać muzea zabawek i lalek oraz skakać po parkach linowych, a sama pewnie bym tam nie poszła. Lubię wiele gier planszowych, a z dziecięcych te, w których się układa labirynty. Jeszcze puzzle, wspólne rysowanie, lepienie z plasteliny, lepienie z masy czekoladowej, lepienie pierogów, lepienie ciasteczek. Każdy ma jakąś ulubioną zabawę, trzeba tylko ją sobie przypomnieć. W dzieciństwie lubiłam piec orzeszki, a jeszcze bardziej je jeść. Zachęcam do zabawy.

foto: Barbara Wiśniowska

ORZESZKI

Konieczna jest specjalna patelnia do orzeszków lub silikonowe foremki.

Składniki: 500 g mąki ■ 200 g cukru pudru ■ 4 żółtka ■ 3 łyżki kwaśnej śmietany ■ kostka masła ■ łyżeczka proszku

Sposób przygotowania: Zagniatamy ciasto ze wszystkich składników i chłodzimy w lodówce godzinę. Patelnię do orzeszków lekko, ale dokładnie smarujemy tłuszczem, mocno rozgrzewamy na ogniu. Formujemy kuleczki wielkości orzecha laskowego i wkładamy jedną w środek zagłębienia patelni. Składamy patelnię i pieczemy testową łupinę z każdej strony 2–5 min. Powinna nie być spalona i sama odpaść od patelni.

Krem: szklanka orzechów mielonych ■ 2 kostki masła ■ pół szklanki mleka ■ szklanka cukru

Masło ucieramy, pozostałe składniki doprowadzamy do wrzenia i zdejmujemy z gazu, dodajemy małymi porcjami do masła, cały czas ucierając. Nadziewamy łupinki i skleamy po dwie.

KRZYŻÓWKA Z HASŁEM Siostry Honoraty

POZIOMO

- 1 A – znak muzyczny
- 1 G – antonim hałasu
- 2 E – postać biblijna
- 3 A – wnęka w murze
- 3 G – ojciec Edypa
- 6 A – bożyszcze fanów
- 6 H – część pułku
- 8 C – klątwa kościelna
- 9 A – brat Metodego
- 9 G – polny szarak
- 10 E – wąż dusiciel
- 11 A – patronka Sycylii
- 11 G – dopływ Odry

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

PIONOWO

- A 1 – uznanie za świętego
- C 1 – uczelnia warszawska
- C 8 – biblijny statek
- D 3 – kolor nadziei
- E 1 – stop odlewniczy
- E 8 – szata liturgiczna
- F 4 – strój zakonny
- G 1 – pokoje klasztorne
- G 8 – syn Izaaka
- H 3 – stan w USA
- I 1 – izba parlamentu
- I 8 – tatarak zwyczajny
- K 1 – wstrzemięźliwość

**Hasło do odczytania
w zaznaczonym wierszu**

--	--	--	--	--	--	--	--

Rozwiązania prosimy nadsyłać
do 28 stycznia na adres redakcji „Idziemy”.
Wylosowanych autorów poprawnych odpowiedzi
nagrodzimy książkami.

TVP 1

05.10 Klan (3919); **05.30** Klan (3920); **06.00** Słownik polsko@polski; **06.25** wojko-polskie.pl; **06.55** Słowo na niedzielę; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach; **08.00** Tydzień; **08.30** Zakochaj się w Polsce (246); **09.05** Weterynarze z sercem; **09.35** Las bliżej nas (44); **10.00** Dziewczyny ze Lwowa (28); **10.55** Słowo na niedzielę; **11.00** Transmisja Mszy Świętej z Jasnej Góry; **11.50** Między ziemią a niebem; **12.00** Anioł Pański; **12.15** Między ziemią a niebem; **12.50** Życie według świętego Jana Pawła II; **13.15** BBC w Jedyńce: Serengeti, cz. 3; **14.15** Z pamięci – Maria Czapka; **14.25** Przyrodnik na tropie: Gniewosz plamisty; **14.55** Ojciec Mateusz (292); **15.45** Skoki narciarskie: PS, Zakopane – konkurs indywidualny (studio); **15.55** Skoki narciarskie: PS, Zakopane – konkurs indywidualny (1 seria); **17.00** Teleexpress; **17.05** Skoki narciarskie: Puchar Świata, Zakopane – konkurs indywidualny (2 seria); **18.20** Marusarz – serial; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.15 Zniwolona (57) – serial kostiumowy, Ukraina 2021
21.15 Zniwolona (58)
22.20 Zakochana Jedyńka: Lekarka z rajskiej wyspy. Nagły wypadek – film obyczajowy, Niemcy 2017, reż.: Peter Stauch, wyk.: Anja Knauer, Dennesch Zoud, Helmut Zierl

24.00 Dorwać Gringo – film fabularny, USA 2012, reż.: Adrian Grunberg, wyk.: Dolores Heredia, Mel Gibson, Kevin Hernandez

01.45 Zasady nie obowiązują – USA 2016, reż.: Warren Beatty, wyk.: Lily Collins, Annette Bening, Warren Beatty, Matthew Broderick, Martin Sheen, Alec Baldwin

04.00 Jaka to melodia?
04.50 Z pamięci – Maria Czapka
04.55 Zakończenie dnia

TVP 2

05.20 Barwy szczęścia (2549) – serial obyczajowy TVP, reż.: Jakub Skoczeń, wyk.: Marta Juras, Patryk Pniewski, Łukasz Wójcik, Michał Rolnicki, Paweł Wolsztyński, Hanna Klepacka; **05.50** Barwy szczęścia (2550); **06.25** Barwy szczęścia (2551); **07.00** M jak miłość (1628) – serial TVP; **07.55** Pytanie na śniadanie; **11.05** Zaczynj Od Nowa (1) – magazyn; **11.40** The Voice Senior III (5) Przesłuchania w ciemno; **12.50** The Voice Senior III (6) Przesłuchania w ciemno; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Koło fortuny – teleturniej; **15.10** Szansa na sukces. Opole 2022 (8) Lombard – widowisko muzyczne; **16.10** Koncert Specjalny Filharmoników Wiedeńskich w Sagra da Família; **17.40** Lajki; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Na sygnale (350) – serial fabularyzowany TVP, reż.: Katarzyna Łęcka; **18.50** Na sygnale (351) – serial fabularyzowany TVP, reż.: Milena Dutkowska

19.25 Rodzinka.pl (238) – serial komediowy TVP, reż.: Patrick Yoka, wyk.: Olga Kalicka, Małgorzata Kożuchowska, Tomasz Karolak, Maciej Musiał, Adam Zdrójkowski, Mateusz Pawłowski, Jacek Braciak, Julia Wieniawa-Narkiewicz, Emilia Dankwa

20.00 Postaw na milion – teleturniej
21.00 Niepokój – thriller, USA 2007, reż.: D. J. Caruso

22.55 Kino bez granic: Nie jesteś sobą – dramat obyczajowy, USA 2014, reż.: George C. Wolfe

00.50 Sprawiedliwi – dramat, reż.: Michał Szczerbic, wyk.: Jacek Braciak, Aleksandra Hamkało, Urszula Grabowska

02.40 Ciemna strona Wenus – dramat obyczajowy, reż.: Radosław Piwowarski

04.25 Rodzinka.pl – serial TVP
04.55 Zakończenie dnia

TVP INFO

06.00 Serwis Info Poranek; **06.24** Pogoda Info; **06.31** Serwis Info Poranek; **06.53** Pogoda Info; **07.01** Serwis Info Poranek; **07.23** Pogoda Info; **07.31** Serwis Info Poranek; **07.51** Pogoda Info; **07.59** Serwis Info Poranek; **08.22** Pogoda Info; **08.30** W Kontrze; **09.15** Serwis Info Poranek; **09.41** Pogoda Info; **09.50** Weronica 17; **10.59** Serwis Info Dzień weekend; **11.22** Pogoda Info; **11.29** Serwis Info Dzień weekend; **11.50** Salon dziennikarski; **12.30** Serwis Info Dzień weekend; **12.49** Pogoda Info; **12.59** Serwis Info Dzień weekend; **13.29** Serwis Info Dzień weekend; **13.52** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień weekend; **14.29** Serwis Info Dzień weekend; **14.53** Pogoda Info; **15.00** Debaty Senior; **15.29** Serwis Info Dzień weekend; **15.54** Pogoda Info; **16.00** Okiem Wlary; **16.29** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.04** Teleexpress Extra; **17.19** Teleexpress na deser; **17.34** Serwis Info Dzień weekend; **18.00** Panorama; **18.18** Studio Zachód; **18.40** INFO V4+; **18.55** Głębia ostrości

19.19 Raport z granicy
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 W pełnym świetle
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis Info Wieczór weekend
21.43 Pogoda Info
21.50 Strefa starcia
23.00 INFO Wieczór
23.55 Serwis Info Wieczór weekend

00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.52 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
03.04 Pogoda Info
03.20 Weronica 17
04.24 Teleexpress Extra
04.45 INFO V4+
05.13 Agrobiznes – podsumowanie
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

05.00 Głos serca; **05.40** Święta Barbara; **06.40** Muzyczne chwile; **06.45** Święty na każdy dzień; **07.55** Poczet Wielkich Polaków – program historyczny; **08.00** Słowo życia; **08.05** Polski Punkt Widzenia; **08.25** Święty na każdy dzień; **08.30** Z Parlamentu Europejskiego; **09.00** Prymas Stefan Wyszyński; **09.10** Spotkanie z Magdą Buczek; **09.15** Manna z Nieba; **09.30** Msza święta z Jasnej Góry; **10.35** Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela”; **10.40** Cuda Jezusa; **11.25** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.35** Poznajemy Polskę; **11.50** Muzyczne chwile; **12.00** Anioł Pański z Ojcem Świętym Franciszkiem; **12.20** Wieś – to też Polska; **13.30** Papież Polak do Rodaków; **14.15** Sobowót; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Koncert życzeń; **17.00** 7 Kościołów Apokalipsy; **17.30** Nowa Ewangelizacja – program religijny; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański

18.05 Informacja dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Opowieści z Księgi Cnót
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Święty na każdy dzień
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja

21.20 Informacje dnia
21.40 Retrospekcja
21.45 W kolorze płomienia
22.30 Galilejczyk – prezentuje Keith Garner
23.00 Jak my to widzimy – z daleka widać lepiej
23.30 Tam, gdzie Bóg płacze
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.40 Był taki dzień – 16 stycznia; **06.50** Droga od Chrystusa do Konstantyna (4) – serial dok.; **08.00** Msza greckokatolicka; **09.00** Janosik (2) – serial TVP; **09.55** Okrasa łamie przepisy; **10.25** Przestrzeń pamięci – Rezerwat Archeologiczny Genius Loci na Ostrowie Tumskim; **10.55** Przystanek slow food (3); **11.30** Peru: krajina skrajności – Wybrzeża Pacyfiku – cykl dok.; **12.30** Jak powstawały kontynenty – Australia (2); **13.35** Człowiek z nut – film dok.; **14.00** W kotłach historii; **14.35** Blisko, coraz bliżej (4) – serial TVP; **15.55** Nie taka prosta historia; **16.30** Giganci historii; **17.15** Był taki dzień; **17.25** Żywy sarmacki – magazyn; **17.45** Panny i wdowy (4) – serial TVP; **18.45** Tak-sówkarz – cichy bohater grudnia – film dok.; **19.50** W poszukiwaniu Wikinöga (2) – serial dok.; **20.45** Pianista – dramat, reż.: Roman Polański, wyk.: Adrien Brody, Thomas Kretschmann; **23.15** Dynastia Tudorów IV (10) – serial; **00.15** Orłem być; **00.45** Kim był Jerzy Giedroyc? – film dok.; **01.50** Szerokie tory. Bajkał; **02.25** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.05 Ewa Demarczyk – film dok.; **08.00** Nabożeństwo ewangelickie w Skoczowie; **09.05** Pod jednym dachem (2) – serial komediowy; **10.00** Trzeci punkt widzenia; **10.40** Peggy Sue wyszła za mąż – film fabularny, USA 1986, reż.: Francis Ford Coppola; **12.30** Sekret księgi z Kells – film anim.; **14.00** Do zakochania jeden krok – film obyczajowy, Wielka Brytania 2017, reż.: Richard Locraine; **16.00** Festiwal Eufo nie 2021 cz. 2 – koncert; **17.15** Niedziela z... Krystyną Prońko; **18.05** Niedziela z... Krystyną Prońko – 15 KFP Opole; **19.10** Niedziela z... Krystyną Prońko – Muzyka łączy pokolenia – Krystyna Prońko i Novika; **20.00** Odyseja – dramat; **22.15** Scena muzyczna: Orkiestra Ludwika Sarskiego; **23.15** Trzeci punkt widzenia; **23.50** Morderstwo na zlecenie – dramat, reż.: Bob Clark; **02.05** Bloeistraat 11 – film anim.; **02.15** Marchewkowe pole – film anim.; **02.45** Kino nocne: Plac Zbawiciela – dramat, reż.: Joanna Kos-Krauze, Krzysztof Krauze; **04.40** Legendy Rocka: Chicago; **05.20** Legendy Rocka: Diana Ross & The Supremes; **05.51** Zakończenie dnia

TVN

05.35 Uwaga!; **05.55** Kuchenne rewolucje 9 (3); **06.55** Nowa Maja w ogrodzie 5 (11); **07.25** Akademia ogrodnika (11); **07.30** Budując marzenia (6); **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.30** Klinika naturalnego piękna 2 (4); **12.05** Co za tydzień (1027); **12.30** Kolekcja smaków 2 (3); **13.05** Na Tropie Dzikich Zwierząt (3); **13.40** Córka prezydenta – komedia, USA/Wielka Brytania 2004, reż.: Andy Cadiff; **15.55** Kopciuszek: Bucik na miarę – komedia, USA 2016, reż.: Michelle Johnston; **17.55** Kuchenne rewolucje 22 (3); **19.00** Fakty; **19.25** Sport; **19.30** Kroniki Pucharu Świata w skokach narciarskich (18); **19.40** Pogoda; **19.50** Uwaga!; **20.05** Ultimatum Bourne'a – film sensacyjny, USA/Niemcy 2007, reż.: Paul Greengrass, wyk.: Matt Damon, Julia Stiles, David Strathairn, Scott Glenn, Albert Finney, Joan Allen; **22.25** Firewall – film sensacyjny, USA/Australia 2006, reż.: Richard Loncraine; **00.35** MasterChef 10 (8); **02.10** Noc Magii; **03.25** Kto was tak urządził; **03.50** Kto was tak urządził; **04.15** Kto was tak urządził; **04.40** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.10** Smerfy: Opowieść wigilijna – USA 2012, reż.: Troy Quane; **08.40** Bella i Sebastian 2 – Francja 2015, reż.: Christian Duguay; **10.45** Opowieści z Narnii: Podróż Wędrowca do Świt; **13.20** Epoka lodowcowa – USA 2000, reż.: Chris Wedge, Carlos Saldanha; **14.55** Aladyn – Wielka Brytania/USA/Australia, 2019, reż.: Guy Ritchie, wyk.: Marwan Kenzari, Billy Magnussen, Mena Massoud, Navid Negahban, Nasim Pedrad, Naomi Scott, Will Smith; **17.40** Nasz Nowy Dom (222); **18.50** Wydarzenia; **19.20** Sport; **19.25** Pogoda; **19.30** Państwo w Państwie (427); **20.00** Kabaret na żywo(84); **22.05** X-Men: Ostatni bastion – film s.f., USA 2006, reż.: Brett Ratner, wyk.: Hugh Jackman, Halle Berry, Ian McKellen, Ben Foster; **00.35** Peacemaker – film akcji, USA 1997, reż.: Mimi Leder, wyk.: George Clooney, Aleksandr Baluev, Marcel Iures, Nicole Kidman; **03.10** Kabaretowa Ekstraklasa; **03.35** Love Island. Wyspa miłości (137); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Teleszkapy TV Okazje

TVP 1

05.20 Przysięga (561); **06.05** Elif (1132); **07.00** **Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze**; **07.30** Okiem Wiary; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ranczo (11) – serial obyczajowy TVP; **10.40** Ojciec Mateusz (268) – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.50** Natura w Jedyńce: Ośmiornica w moim domu – film dok.; **14.00** Elif (1133) – serial, Turcja 2018, reż.: Fulya Yavuzoglu; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (562) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **17.55** Klan (3921) – telenowela TVP; **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.30 Leśniczówka (473)
21.00 Teatr Telewizji: Ich czworo – reż.: Marcin Wrona, wyk.: Małgorzata Kożuchowska, Artur Zmijewski, Agata Buzek, Mariusz Ostrowski, Maja Ostaszewska
22.50 Świat bez fikcji: Powiedzieć światu – film dok., Australia 2019, reż.: Sophie Mcneill
23.50 Dawno temu w Ameryce, cz. 1 – dramat, USA/Włochy 1984, reż.: Sergio Leone, wyk.: Robert De Niro, James Woods, Elizabeth McGovern
01.55 Drogi wolności (6) – serial TVP, reż.: Maciej Migas
03.05 Oficerowie (5) – serial TVP
04.00 Nowy pogromca raka – film dok.
05.00 Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 M jak miłość (1491); **06.20** O. Andrzej Zalewski – między wschodem a zachodem...; **06.55** Familiada (2250); **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.40** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.20** Rodzinka.pl (199) – serial komediowy TVP, reż.: Patric Yoka; **11.50** Barwy szczęścia (2551) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (263) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (88) – serial fabularyzowany TVP, reż.: Grzegorz Waller; **15.10** Uśmiech losu (24) – serial obyczajowy, Portugalia 2019; **16.00** Koło fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Miłość i przeznaczenie (29) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Kozacka miłość (264) – serial kostiumowy, Rosja 2013
19.35 Barwy szczęścia (2551) – serial obyczajowy TVP, reż.: Jarosław Banaszek
20.10 Barwy szczęścia (2552) – serial obyczajowy TVP
20.40 Kulisy serialu „M jak miłość”
20.55 M jak miłość (1629) – serial TVP
21.55 Anna German (8) – serial biograficzny, Rosja 2012
23.00 Enklawa strachu (4) – serial, Kanada 2019, reż.: Patrice Sauve
24.00 Córka trenera – film obyczajowy, Polska 2018, reż.: Łukasz Grzegorek
01.45 O mnie się nie martw (12) – serial komediowy TVP
02.45 Nie jesteś sobą – dramat obyczajowy, USA 2014, reż.: George C. Wolfe, wyk.: Emmy Rossum, Hilary Swank
04.40 Rodzinka.pl – serial TVP
05.05 Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i ze świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda Info; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda Info; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes – poranek; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda Info; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi; **19.20** Raport z granicy
19.30 Wiadomości
19.58 Gość
Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis Info
Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość
Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
05.00 Pogoda Info
05.18 Agrobiznes
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

05.10 Sanktuaria polskie; **05.30** Serce bohatera; **07.20** Nieoczekiwana podróż; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia – magazyn informacyjny; **08.15** Wieś – to też Polska; **09.25** Słowo życia; **09.30** Opowieści z Księgi Cnot; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.30** Przyroda w Obiektywie; **11.50** Święty na każdy dzień; **12.00** **Anioł Pański**; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Mojżesz – 10 przykazań; **13.10** Muzyczne chwile; **13.30** **Msza święta z Jasnej Góry**; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Święty nie rodzi się po śmierci; **15.35** Niezwykłości przyrody Nowej Zelandii; **15.45** Święty na każdy dzień; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Sanktuaria polskie; **16.30** Aktywna zima; **16.55** Świadkowie; **17.30** Na łowy; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** **Anioł Pański**
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Król Chwały
19.50 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 **Różaniec**
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 **Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja**
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt
Widzenia
22.00 Mojżesz – 10 przykazań
22.50 Sanktuarium Betharram
22.45 Muzyczne chwile
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 17 stycznia; **07.00** Czas honoru (74) – serial TVP; **08.00** Ex Libris; **08.25** Idealne miasto Auschwitz – film dok.; **09.10** Film dok.; **09.50** Przeczytaj mi tę historię; **10.00** Sensacje XX wieku: Czerwona orkiestra – widowisko; **11.00** Dzika Kanada, cz. 2 – serial dok., Austria 2014; **12.00** Archiwum zimnej wojny – magazyn; **12.40** Królowa Bona (4) – serial TVP; **13.50** Akcja pod Arsenałem – dramat, Polska 1977; **15.40** Jak powstawały kontynenty – Australia (2) – esej dok.; **16.50** Przelot nad zdobytym miastem – film dok., reż.: Andrzej Kałusko; **17.25** Flesz historii; **17.45** Było, nie minęło; **18.15** Spór o historię; **18.50** Prasa donosi; **19.00** Czas honoru (75) – serial TVP; **20.00** Historia w postaciach zapisana – cykl dok.; **22.00** Wojna o trony. Prawdziwa historia Europy (5) – serial dok.; **23.05** Rok 1863 – film dok., reż.: Przemysław Bednarczyk; **00.10** Szerokie tory. Dagestan rosyjska republika na Kaukazie; **00.40** Było, nie minęło; **01.10** Sensacje XX wieku; **02.05** Encyklopedia II wojny światowej; **02.30** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Muzyczne poranki; **07.50** Wędrujące książki. Indie – serial dok.; **08.30** Vanille – film anim.; **09.10** Lato 1993 – film fabularny; **11.00** Blisko, coraz bliżej (6) – serial TVP; **12.40** Na kredy – film obyczajowy; **13.30** Przygody Gapiszona (5) – serial anim.; **13.35** Przygody Gapiszona (6); **13.45** Przygody Gapiszona (7); **14.10** Reżyserzy: George Stevens – cykl dok.; **15.10** Mój Nikifor – dramat; **17.00** Skutki noszenia kapełusza w maju – film obyczajowy; **18.30** Informacje kulturalne; **18.50** Czarna żmija (5) – serial; **19.20** Czarna żmija (6) – serial; **20.00** Kino Mocnych Wrażeń: Operacja Piorun – film sensacyjny, reż.: Terence Young; **22.20** Powidoki; **22.40** Demon – dramat, reż.: Marcin Wrona; **00.20** Scena muzyczna: Orkiestra Ludwika Sarskiego – koncert; **01.25** Odyseja – dramat, Francja 2016, reż.: Jerome Salle, wyk.: Lambert Wilson, Pierre Niney, Audrey Tautou; **03.40** Informacje kulturalne; **04.15** Samowolka – dramat obyczajowy; **05.35** Afisz kulturalny ekstra; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

05.10 Uwaga!; **05.25** Nowa Maja w ogrodzie 5 (12); **05.50** Akademia ogrodnika (12); **06.00** Ukryta prawda (1126); **07.00** Kuchenne rewolucje 9 (4); **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.40** Ukryta prawda (1013); **12.50** Tajemnice miłości (27); **13.55** Ukryta prawda (1127); **14.55** Ukryta prawda (923); **15.55** Kuchenne rewolucje 3 (4); **17.00** Tajemnice miłości (28); **18.00** Ukryta prawda (1014); **19.00** Fakty; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku 15 – Kłuski szpinakowe z burrata (1); **20.15** Na Wspólnej 20 (3358); **20.55** Milionerzy; **21.36** Był sobie chłopiec – komedia, Wielka Brytania/USA/Francja/Niemcy 2001, reż.: Chris Weitz, Paul Weitz, wyk.: Hugh Grant, Nicholas Hoult, Toni Collette, Rachel Weisz, Isabel Brook; **23.40** Ultimatum Bourne'a – film sensacyjny, USA/Niemcy 2007, reż.: Paul Greengrass, wyk.: Matt Damon, Julia Stiles, David Strathairn, Scott Glenn, Albert Finney, Joan Allen; **02.10** Co za tydzień; **02.35** Uprawdzona (14) – serial, USA; **03.25** Uwaga!; **03.40** Noc Magii; **04.55** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (588); **09.10** Malanowski i Partnerzy (589); **09.40** Sekrety rodziny (126); **10.40** Dlaczego ja? (628); **11.40** Gliniarze (149); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (975); **14.40** Dlaczego ja? (694); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112 (517); **17.00** Gliniarze (327); **18.00** Pierwsza miłość (3345); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Farma – reality show; **21.00** MEGA HIT: Terminator: Mroczne przeznaczenie – film akcji, USA/Hiszpania/Węgry 2019, reż.: Tim Miller, wyk.: Diego Boneta, Linda Hamilton, Tom Hopper, Gabriel Luna, Davis Mackenzie, Natalia Reyes, Arnold Schwarzenegger; **23.55** Wyspa tajemnic – USA 2010, reż.: Martin Scorsese; **02.55** Blackway – thriller, USA 2015, reż.: Daniel Alfredson, wyk.: Alexander Ludwig, Anthony Hopkins, Hal Holbrook, Liotta Ray, Munro Loclyn, Julia Stiles; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Teleszkopy TV Okazje

TVP 1

05.15 Przysięga (562); **06.05** Elif (1133); **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Kościół z bliska; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (12) – serial obyczajowy TVP; **09.35** Komisarz Alex (162) – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (269) – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.45** Natura w Jedyńce: Dynastie. Tygrysy – film dok.; **14.00** Elif (1134) – serial, Turcja 2018; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (563) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3922) – telenowela TVP; **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.25** Sport; **19.30** Wiadomości; **20.05** Pogoda; **20.10** ALARM!; **20.30** Leśniczówka (474); **21.05** Portrety Wojenne; **21.40** Magazyn Ekspresu Reporterów; **22.45** Ocaleni – reality show; **23.50** Magazyn śledczy Anity Gargas; **00.25** Lacombe Lucien – dramat obyczajowy, Francja/Włochy 1974, reż.: Louis Malle, wyk.: Pierre Blaise, Aurore Clement, Holger Löwenadler, Therese Giehse; **02.50** Strażacy (19) – serial TVP, reż.: Łukasz Palkowski, wyk.: Dawid Zawadzki, Maciej Zakosiński, Jakub Wesołowski, Maciej Mikołajczyk, Jacek Lenartowicz, Mateusz Janicki, Mateusz Banasiuk, Eryk Zieliński; **03.50** Magazyn Ekspresu Reporterów; **04.45** Notacje – Arnold Mostowicz; **05.00** Zakończenie dnia

TVP 2

05.25 M jak miłość (1492); **06.20** Na cegle pisane; **06.55** Familiada – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.40** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.20** Rodzinka.pl (200) – serial komediowy TVP; **11.50** Barwy szczęścia (2552) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (264) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (89) – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Uśmiech losu (25) – serial obyczajowy, Portugalia 2019; **16.00** Koło fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Miłość i przeznaczenie (30) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Kozacka miłość (265) – serial kostiumowy, Rosja 2013, reż.: Alexandr Mochow, wyk.: Ekaterina Olkina, Władysław Drobinkow, Dmitrij Nazarov, Zoryana Marchenko, Aleksandr Mochow; **19.35** Barwy szczęścia (2552) – serial obyczajowy TVP; **20.10** Barwy szczęścia (2553) – serial obyczajowy TVP; **20.40** Kulisy serialu „M jak miłość”; **20.55** M jak miłość (1630); **21.55** Anna German (9) – serial biograficzny, Rosja 2012, reż.: Aleksander Timienko, Waldemar Krzystek; **23.00** Enklawa strachu (5) – serial, Kanada 2019, reż.: Patrice Sauve, wyk.: Isabel Richer, Alexandre Landry, Maripier Morin; **24.00** Ludzkie historie – Newborn – film dok.; **01.30** Dalida. Skazana na miłość – film biograficzny, Francja 2016, reż.: Lisa Azuelos; **03.40** Córka trenera – film obyczajowy, Polska 2018, reż.: Łukasz Grzegorzek; **05.15** Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **06.01** Serwis Info Poranek – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda Info; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda Info; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda Info; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** INFO Raport; **12.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi; **19.20** Raport z granicy; **19.30** Wiadomości; **19.58** Gość Wiadomości; **20.13** Minęła 20; **21.00** Nie da się ukryć; **21.20** Raport z granicy; **21.30** Serwis Info Wieczór; **21.41** Pogoda Info; **21.50** W tyle wizji; **22.25** Serwis Info Wieczór; **22.30** W tyle wizji Extra; **23.00** INFO Wieczór; **23.30** W akcji; **23.55** Serwis Info Wieczór; **00.03** Wiadomości; **00.31** Gość Wiadomości; **00.56** Pogoda Info; **01.00** TVP WORLD; **05.00** Pogoda Info; **05.13** wojsko-polskie.pl; **05.30** Zakończenie dnia

TV TRWAM

05.00 Cichy i pokornego serca; **06.25** Święty nie rodzi się po śmierci; **07.30** Lufub; **07.45** Święty na każdy dzień; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Słowo życia; **08.40** Muzyczne chwile; **09.00** Papież Polak do Rodaków; **09.45** Filmowe zyciorysy; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Jak my to widzimy – z daleka widać lepiej; **10.45** Żew natury; **11.05** Jezus – Królestwo bez granic; **11.35** Święty na każdy dzień; **11.40** Ma się rozumieć; **11.50** Słowo życia; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Mojżesz – 10 przykazań; **13.10** Muzyczne chwile; **13.25** Słowo życia; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Śladami apostoła Pawła; **15.20** Największy Dar cz. 1; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Jestem mamą; **16.30** Królowo Polski, przyrzekamy; **17.10** Prosto o gospodarce; **17.30** Zostań Żołnierzem RP; **17.45** Muzyczne chwile; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Rozmowy niedokończone; **19.25** Święty na każdy dzień; **19.30** Każdy maluch tu potrafi; **19.45** Modlitwa z telefontycznym udziałem dzieci; **20.00** Informacje dnia; **20.20** Różaniec; **20.50** Myśląc Ojczyzna; **21.00** Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja; **21.20** Informacje dnia; **21.40** Polski Punkt Widzenia; **22.00** Mojżesz – 10 przykazań; **22.50** Śmiały duchem. Abraham Joshua Heschel; **23.50** Muzyczne chwile; **00.00** Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 18 stycznia; **07.00** Czas honoru (75); **07.55** Flesz historii; **08.15** Przelot nad zdobytym miastem – film dok.; **08.40** Jak zbudowano nową Warszawę? – film dok.; **09.10** Prasa donosi; **09.25** Sensacje XX wieku: Kutrzeba cz. 1; **10.25** Niuniek – Polska 2020, reż.: Kazimierz Bihun; **11.05** Jaśniej i cieplej – Historia gazownictwa; **11.45** Przestrzeń pamięci – Muzeum Pamięci Sybiru w Białymstoku; **12.15** Królowa Bona (5); **13.20** Rok 1863 – film dok.; **14.35** Historia w postaciach zapisana – Mroczni bohaterowie Meksyku – cykl dok.; **16.35** Żywot sarmacki; **17.00** Nie taka prosta historia; **17.30** Obóz Płaszów – reportaż; **18.20** Księża wolności 1914–1981; **18.50** Wojna w eterze; **19.00** Czas honoru (76) – serial TVP; **20.00** Amerykańskie dynastie. Ród Bushów (3); **20.50** Ludobójstwo Ormian – film dok.; **21.55** Pianista – dramat, reż.: Roman Polański; **00.20** Rosja i Chiny – małżeństwo z wyרחowania – film dok.; **01.20** Było, nie minęło; **01.55** Sensacje XX wieku; **02.50** Encyklopedia II wojny światowej; **03.20** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Co się dzieje; **07.25** Teledyski; **07.55** Informacje kulturalne; **08.25** Trzeci punkt widzenia; **09.05** Powidoki; **09.25** Skutki noszenia kapelusza w maju – film obyczajowy, Polska 1995, reż.: Krystyna Krupska-Wysocka; **11.00** Blisko, coraz bliżej (7); **12.20** Za ścianą – dramat, reż.: Krzysztof Zanussi; **13.30** Te Vaanui. Odyseja Ismaela – film dok.; **14.30** Wydarzenie aktualne; **14.55** Jak uratowałem Kanadę – komedia, reż.: Philippe Falardeau; **16.50** Młyn i krzyż – film kostiumowy, Polska, Szwecja 2010, reż.: Lech Majewski; **18.30** Do dzieła – magazyn; **18.50** Czarna żmija (1) – serial; **19.25** Czarna żmija (3) – serial; **20.00** Teatr Telewizji: Świętoszek – Polska 1971, reż.: Zygmunt Hubner; **21.45** Lekkie obcayce: Basen – reż.: Francois Ozon; **23.30** Do dzieła; **23.55** Młoda Polska – Historia krótkiego trwania – film krótkometrażowy; **00.20** Panorama kina polskiego: Demon – dramat, reż.: Marcin Wrona; **02.05** Kino nocne: Bilet na księżyc, reż.: Jacek Bromski; **04.20** Teledyski; **05.35** Afisz kulturalny ekstra; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** Ukryta prawda (1127) – program obyczajowy; **07.00** Kuchenne rewolucje 9 (5) – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smaku – magazyn kulinarny; **11.45** Ukryta prawda (1014); **12.50** Tajemnice miłości (28); **13.55** Ukryta prawda (1128); **14.55** Ukryta prawda (924); **15.55** Kuchenne rewolucje 3 (5); **17.00** Tajemnice miłości (29); **18.00** Ukryta prawda (1015); **19.00** Fakty – magazyn informacyjny; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku – magazyn kulinarny; **20.15** Paszporty Polityki 2021; **22.05** Inwazja – film s.f., USA/Australia 2007, reż.: Oliver Hirschbiegel, wyk.: Nicole Kidman, Daniel Craig, Jeremy Northam, Jackson Bond, Jeffrey Wright, Veronica Cartwright; **00.05** Kuba Wojewódzki 15 (7); **01.10** Porwani (1) – serial, USA; **02.10** Uwaga!; **02.25** Noc Magii; **03.40** Kto was tak urządził; **04.05** Kto was tak urządził; **04.30** Kto was tak urządził; **04.55** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (590); **09.10** Malanowski i Partnerzy (591); **09.40** Sekrety rodziny (127); **10.40** Dlaczego ja? (629); **11.40** Gliniarze (150); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja (4822); **13.40** Trudne sprawy (976); **14.40** Dlaczego ja? (695); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja (4823); **16.30** Na ratunek 112 (518); **17.00** Gliniarze (328); **18.00** Pierwsza miłość (3346); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Farma; **21.00** Piraci z Karaibów: Na krańcu świata – USA 2007, reż.: Gore Verbinski, wyk.: Lee Arenberg, Orlando Bloom, Jack Davenport, Johnny Depp, Keira Knightley; **00.45** Diabło. Wyścig o wszystko – film, Polska 2018, reż.: Daniel Markowicz, Michał Otlewski; **02.45** Pod obserwacją – film s.f., USA/Kanada 2009, reż.: Ernie Barbarash, wyk.: Cuba Gooding Jr., Val Kilmer, Eric Breker, Michael Ironside, Juan Riedinger; **04.40** Disco Grany (5352); **05.25** Teledyski TV Okazje

TVP 1

05.15 Przysięga (563); **06.05** Elif (1134); **07.00** *Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze*; **07.30** Rodzinny ekspres – Tydzień modlitw o jedność chrześcijan; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (163); **09.40** Komisarz Alex (163); **10.35** Ojciec Mateusz (270); **11.25** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.45** Natura w Jedyńce: Jedna Planeta. Siedem kontynentów, cz. 1 – serial dok.; **14.00** Elif (1135) – serial; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (564) – serial; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3923); **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.30 Leśniczówka (475)
21.00 Miłość w Sankt Petersburgu – komedia romantyczna, Francja 2019, reż.: Christophe Douchand, wyk.: Helena Noguerra, Thierry Neuvic, Arielle Semenoff, Carolina Jurczak
22.50 Historia bez tajemnic: Nieujarzmiona Chanel – film dok.
24.00 Zabójstwo nad jeziorem – film fabularny, USA 2019, reż.: Tim Cruz, wyk.: Nicky Whelan, Ricky Garcia, Anna Hutchinson
01.35 Tajemnica Enigmy (7) – serial
02.25 Bodo (7) – serial biograficzny, wyk.: Tomasz Schuchardt, Agnieszka Wosińska
03.35 wojsko-polskie.pl
04.00 David Attenborough. Po drugiej stronie kamery – film dok.
04.55 Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 M jak miłość (1493); **06.25** Gaon z Wilna; **06.55** Familiada – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.40** Panorama; **10.45** Pytanie na śniadanie; **11.20** Rodzinka.pl (201) – serial komediowy TVP; **11.50** Barwy szczęścia (2553) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Kolo fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (265) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (90) – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Uśmiech losu (26) – serial obyczajowy, Portugalia 2019; **16.00** Kolo fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Miłość i przeznaczenie (31) – serial obyczajowy, Turcja 2020, reż.: Cagri Bayrak, wyk.: Ibrahim Celikkol, Senan Kara, Demet Ozdemir, Zuhail Gencer, Engin Hepileri; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Kozacka miłość (266) – serial kostiumowy, Rosja 2013
19.35 Barwy szczęścia (2553) – serial obyczajowy TVP
20.10 Barwy szczęścia (2554) – serial obyczajowy TVP
20.40 Kulisy seriali „Na dobre i na złe” i „Na sygnale”
20.55 Na dobre i na złe (831) – serial TVP; reż.: Kordian Piwowarski
21.55 Anna German (10) – serial biograficzny, Rosja 2012, reż.: Aleksander Timienko, Waldemar Krzystek
23.00 Enklawa strachu (6) – serial
24.00 Nie ma tego złego – komedia romantyczna, Belgia, Francja 2017, reż.: Valerie Lemerrier
01.50 McMafia (6) – serial, Wielka Brytania 2018
02.50 Co nam przyniesie przyszłość (10) – film dok.
03.45 Putin: historia rosyjskiego szpiega – film dok.
04.35 Za marzenia (3) – serial TVP
05.20 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **06.01** Serwis Info Poranek – w tym: Wstaje dzień, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda Info; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda Info; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes – poranek; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda Info; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** INFO Raport; **12.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi; **19.20** Raport z granicy
19.30 Wiadomości
19.58 Gość
Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis
Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis
Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis
Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
05.00 Pogoda Info
05.18 INFO V4+
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

05.00 Prosto o gospodarce; **05.20** Jestem mamą; **05.35** Odwagi, ja jestem; **07.25** Święty na każdy dzień; **07.30** Pogranicze; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Każdy maluch to potrafi; **08.50** Słowo życia; **09.00** Opowieści Starego Testamentu; **09.30** Sanktuaria polskie; **09.50** Święty na każdy dzień; **10.00** *Audycja Generalna Ojca Świętego Franciszka z Watykanu*; **10.55** Misjonarze Afryki – Ojcowie Biali; **11.25** Jestem mamą; **11.40** Prosto o gospodarce; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Mojżesz – 10 przykazań; **13.10** Muzyczne chwile; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Święty Grzegorz Wielki; **15.25** Muzyczne chwile; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Na zdrowie; **16.30** Wyszynski – historia; **17.00** Po stronie prawdy; **17.30** Rykoszetem; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Brat Franciszek
20.00 Informacje dnia
20.20 *Różaniec*
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 *Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja*
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Mojżesz – 10 przykazań
22.50 Rewolucja serca. Historia Dorothy Day
23.45 Jerash – starożytne miasto Jordanii
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 19 stycznia – felieton; **07.00** Czas honoru (76); **07.55** Arasów dzieje osobliwe; **08.30** Obóz Płaszów – reportaż; **09.25** Wojna w eterze; **09.35** Sensacje XX wieku: Kutrzeba, cz. 2; **10.35** Film dok.; **11.30** Księga wolności. Ród Bushów (3); **15.10** Giganci historii; **16.05** Było, nie minęło – kronika zwiadowców historii; **16.35** Marzyciele: Wacław Felczak; **17.05** Pociąg zatrzymał się w Auschwitz – film dok., Polska 2017; **17.50** Anus mundi; **18.30** Kryminalne zagadki Polski (1) – magazyn; **18.55** Flesz historii – ekstra; **19.00** Czas honoru (77); **20.00** Pola wielkich bitew – Piekło Verdun; **21.20** Wojna o trony. Prawdziwa historia Europy: Ludwik XIV (5) – serial dok.; **22.20** Akcja pod Arsenalem – dramat, reż.: Jan Łomnicki; **00.05** Ostatnie dni dyktatora: zakazana biografia Kim Dzong Ila – film dok.; **01.05** Było, nie minęło; **01.40** Sensacje XX wieku; **02.35** Encyklopedia II wojny światowej; **03.05** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Teledyski; **07.55** Do dzieła; **08.25** Rzeczpospolita modernistyczna – Architektura Dworców; **09.15** Młyn i krzyż – film kostiumowy; **11.00** Blisko, coraz bliżej (8) – serial TVP; **12.15** Wrony – dramat, Polska 1994, reż.: Dorothea Gędziarzewska; **13.30** Artyści antagoniści: Emil Nolde i Max Liebermann; **14.45** Dziennik wiejskiego proboszcza – film obyczajowy, reż.: Robert Bresson; **16.55** Tatarak – dramat obyczajowy, reż.: Andrzej Wajda, wyk.: Krystyna Janda, Paweł Szajda; **18.30** Informacje kulturalne; **18.50** Czarna żmija (3) – serial; **19.20** Czarna żmija (4) – serial; **20.00** Na wschód od Hollywood: Zagubiony czas – dramat, Niemcy 2011, reż.: Anna Justice; **22.00** Więcej niż fikcja: Analogowy wizjoner – film dok.; **23.50** Jazz – Avishai Cohen – koncert; **01.35** Informacje kulturalne; **02.10** Lekkie obyczaje: Basen – film obyczajowy, Wielka Brytania/Francja 2003, reż.: Francois Ozon; **04.05** Kino nocne: Xavier Dolan: Niemożliwe nie istnieje – film dok.; **05.10** Teledyski; **05.35** Afisz kulturalny ekstra; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** Ukryta prawda (1128); **07.00** Kuchenne rewolucje 9 (6) – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smaku; **11.45** Ukryta prawda (1015); **12.50** Tajemnice miłości (29); **13.55** Ukryta prawda (1129); **14.55** Ukryta prawda (925); **15.55** Kuchenne rewolucje 3 (6) – program kulinarno-rozrywkowy; **17.00** Tajemnice miłości (30); **18.00** Ukryta prawda (1016); **19.00** Fakty; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej 20 (3359) – serial obyczajowy; **20.55** Milionerzy; **21.36** Usta Usta 5 (5) – serial; **22.40** Usta Usta 5 (6) – serial; **23.40** Prawdziwa jazda II – komedia, USA 2016, reż.: Tim Story, wyk.: Kevin Hart, Ice Cube, Tika Sumpter, Olivia Munn, Ken Jeong; **01.50** Koniec świata, czyli Kogel Mogel 4 – kulisy produkcji; **02.20** Uwaga!; **02.35** Noc Magii; **03.50** Kto was tak urządził; **04.15** Kto was tak urządził; **04.40** Kto was tak urządził; **05.10** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (592); **09.10** Malanowski i Partnerzy (593); **09.40** Sekrety rodziny (128); **10.40** Dlaczego ja? (630); **11.40** Gliniarze (151); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (977); **14.40** Dlaczego ja? (696); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112 (519); **17.00** Gliniarze (329); **18.00** Pierwsza miłość (3347); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Farna; **21.00** Poznaj moją tatę – komedia, USA 2000, reż.: Jay Roach, wyk.: Ben Stiller, Blythe Danner, Owen Wilson, Robert De Niro, Teri Polo; **23.30** Wilk z Wall Street – film, USA 2013, reż.: Martin Scorsese, wyk.: Jon Bernthal, Hill Jonah, Kyle Chandler, Leonardo DiCaprio, Matthew McConaughey, Rob Reiner, Margot Robbie; **03.20** Kabaretowa Ekstraklasa; **03.35** Love Island. Wyspa miłości (138); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakup TV Okazje

TVP 1

05.15 Przysięga (564); **06.05** Elif (1135); **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Dobre historie; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (14) – serial TVP; **09.35** Komisarz Alex (164) – serial TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (271) – serial TVP; **11.25** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.45** Natura w Jedyńce: Jedna Planeta. Siedem kontynentów, cz. 2. Azja – serial dok.; **14.00** Elif (1136) – serial, Turcja 2018; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **16.05** Przysięga (565) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3924) – telenowela TVP; **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.30 Leśniczówka (476)
21.00 Na sygnale (352) – serial fabularyzowany TVP
21.35 Sprawa dla reportera
22.35 Magazyn śledczy Anity Gargas
23.15 Magazyn kryminalny 997
00.10 Magazyn Ekspresu Reporterów
01.10 Tanie Dranie: Moroz i Kłopotowski komentują świat – talk-show
01.55 Nowa – serial TVP, reż.: Tomasz Szafranski, wyk.: Justyna Kulig-Schneider, Marcin Bosak, Małgorzata Kożuchowska, Szymon Bobrowski, Piotr Grabowski
02.50 Ocaleni – reality show
03.50 Sprawa dla reportera
04.40 Magazyn śledczy Anity Gargas
05.05 Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 M jak miłość (1494); **06.20** Zaczyni Od Nowa – magazyn; **06.55** Familiada – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.40** Panorama; **10.45** Pytanie na śniadanie; **11.15** Magazyn Ekumeniczny; **11.50** Barwy szczęścia (2554) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Kolo fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (266) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (91) – serial fabularyzowany TVP; **15.05** Uśmiech losu (27) – serial obyczajowy, Portugalia 2019; **16.00** Kolo fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Miłość i przeznaczenie (32) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Kozacka miłość (267) – serial kostiumowy, Rosja 2013, reż.: Alexandr Mochow, wyk.: Ekaterina Olkina, Władysław Drobinkow, Dmitrij Nazarov, Zoryana Marchenko
19.35 Barwy szczęścia (2554) – serial obyczajowy TVP
20.10 Barwy szczęścia (2555)
20.40 Kulisy serialu „Ojciec Mateusz”
20.55 Ojciec Mateusz – serial kryminalny TVP, Polska, reż.: Maciej Dejczer, Andrzej Kostenko, wyk.: Artur Żmijewski, Piotr Polk, Michał Piela, Artur Pontek, Kinga Preis, Łukasz Lewandowski, Sławomir Orzechowski, Rafał Cieszyński
21.55 Ojciec Mateusz
22.55 Enklawa strachu (7) – serial
23.55 Traffic – film sensacyjny, USA/ Niemcy 2000, reż.: Steven Soderbergh, wyk.: Michael Douglas, Benicio del Toro, Catherine Zeta-Jones, Dennis Quaid
02.30 Zemsta o jasnych oczach (3) – serial obyczajowy, Francja 2016
04.25 Jedyny świadek (2) – serial kryminalny, Francja 2018
05.20 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **06.01** Serwis Info Poranek – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda Info; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda Info; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda Info; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** INFO Raport; **12.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi; **19.20** Raport z granicy
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
05.00 Pogoda Info
05.16 Agrobiznes
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

05.00 Nie ma jak w domu; **06.25** Wołyń – nierozliczone ludobójstwo; **07.40** Robi; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Słowo życia; **08.40** Przygody Mobilków; **09.00** Na zdrowie; **09.25** Święty na każdy dzień; **09.30** Brat Franciszek; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.25** Myśląc Ojczyznę; **11.35** Przyroda i ludzie; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Ziemia Obiecana; **13.00** Muzyczne chwile; **13.20** Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Cudowne przejście przez Morze Czerwone; **15.30** Petra – tajemnicze miasto; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Z wędką nad wodę; **16.35** Porady Medyczne Bonifratrów; **17.00** Akademia pro-life; **17.05** Mahajana; **17.25** Muzyczne chwile; **17.30** Odpowiedzialni za Kościół; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Przyjaciele i bohaterowie
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Głos Polski
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Ziemia Obiecana
22.50 Lisieux – dom małej Tereski
23.45 Muzyczne chwile
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 20 stycznia; **07.00** Czas honoru (7) – serial TVP; **07.55** W kotłach historii; **08.30** Pociąg zatrzymał się w Auschwitz – film dok.; **09.15** Flesz historii; **09.25** Sensacje XX wieku: Bitwa pod Mokrą; **10.20** Taksówkarz – cichy bohater grudnia – film dok.; **11.15** Żywy sarmacki; **11.40** Królowa Bona (7) – serial TVP; **12.50** Zagadka 13 szkieletów z Eu-lau; **13.50** Wszystkie kolory świata: Tokio. Jak Feniks z popiołów – serial dok.; **14.50** Pola wielkich bitew – Piekło Verdun; **16.05** Spór o historię; **16.45** Arrasów dzieje osobliwe; **17.10** Przystanek Historia; **17.35** Dziewczęta z Auschwitz – film dok., Polska 2010, reż.: Kinga Wołoszyn-Świerk; **18.35** Przestrzeń pamięci – Muzeum Pamięci Sybiru w Białymstoku; **19.05** Czas honoru (78) – serial TVP; **20.00** Śniadanie w Wannsee – film dok.; **21.00** 80. rocznica konferencji w Wannsee. Debata; **21.45** Samochody przywódców; **22.45** Ludobójstwo Ormian – film dok.; **23.40** Było, nie minęło; **00.15** Sensacje XX wieku; **01.05** Encyklopedia II wojny światowej; **01.40** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Teledyski; **07.50** Informacje kulturalne; **08.25** Niedziela z... Krystyną Prońko; **09.20** Tatarak – dramat obyczajowy, Polska 2009, reż.: Andrzej Wajda; **11.00** Blisko, coraz bliżej (9); **12.20** Awatar, czyli zamiana dusz – film TVP, reż.: Janusz Majewski; **13.35** Wędrujące książki. Stany Zjednoczone – serial dok.; **14.15** Dwaj ludzie z szafą – etiuda, Polska 1958, reż.: Roman Polański; **14.35** Osiem i pół – dramat, Włochy 1963, reż.: Federico Fellini; **17.00** Kapryśne lato – film fabularny; **18.25** Res Poloniae; **18.55** Czarna żmija (5); **19.25** Czarna żmija (6); **20.00** Czwartkowy klub filmowy: Wstęp do filmu Rękopis znaleziony w Saragossie; **20.10** Rękopis znaleziony w Saragossie – film fabularny, reż.: Wojciech Has, wyk.: Zbigniew Cybulski, Iga Cembrzyńska, Joanna Jędrzyka, Kazimierz Opaliński; **23.20** Odkrywając Beethovena – film dok.; **00.35** Res Poloniae; **01.15** Zagubiony czas – dramat; **03.15** Kino nocne: Autoportret – film dok.; **04.00** Bunuel w labiryntach żółwi – film anim.; **05.35** Afisz kulturalny ekstra; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** Ukryta prawda (1129); **07.00** Kuchenne rewolucje 9 (7) – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smaku; **11.45** Ukryta prawda (1016); **12.50** Tajemnice miłości (30); **13.55** Ukryta prawda (1130); **14.55** Ukryta prawda (926); **15.55** Kuchenne rewolucje 3 (7) – program kulinarno-rozrywkowy; **17.00** Tajemnice miłości (31); **18.00** Ukryta prawda (1017); **19.00** Fakt; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej 20 (3360) – serial obyczajowy; **20.55** Milionerzy; **21.35** Kuchenne rewolucje 22 (4) – program kulinarno-rozrywkowy; **22.45** 40-letni prawnik – komedia, USA 2005, reż.: Judd Apatow, wyk.: Steve Carell, Catherine Keener, Paul Rudd, Romany Malco, Seth Rogen, Elizabeth Banks, Leslie Mann; **01.00** Usta Usta 5 (5) – serial; **02.00** Usta Usta 5 (6) – serial; **02.50** Uwaga!; **03.05** Noc Magii (TVN) (893); **04.20** Kto was tak urządził; **04.50** Kto was tak urządził; **05.15** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (594); **09.10** Malanowski i Partnerzy (595); **09.40** Sekrety rodziny (129); **10.40** Dlaczego ja? (631); **11.40** Gliniarze (152); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (978); **14.40** Dlaczego ja? (697); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112 (520); **17.00** Gliniarze (330); **18.50** Pierwsza miłość (3348); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.50** Pogoda; **19.55** SAFETY LAB bezpieczeństwo ma pierwszeństwo; **20.05** Farna; **21.05** Brzydka prawda – film, USA 2009, reż.: Robert Luketic, wyk.: Katherine Heigl, Gerard Butler, Bree Turner, Eric Winter, Nick Searcy; **23.25** Kochaj – film, Polska 2016, reż.: Marta Plucińska, wyk.: Magdalena Lamparska, Małgorzata Kożuchowska, Olga Boładź, Aleksandra Popławska, Roma Gąsiorowska; **01.05** Zakończenie programu – przerwa techniczna

TVP 1

05.15 Przysięga (565); **06.05** Elif (1136); **07.00** *Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze*; **07.30** Agape; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwa drans polityczny; **08.35** Ranczo (15) – serial obyczajowy TVP; **09.35** Komisarz Alex (165) – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (272) – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.40** Magazyn Rolniczy; **12.55** Relacja z uroczystości Święta Epifanii w Kościele Greckokatolickim; **14.00** Elif (1137) – serial; Turcja 2018; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **16.05** Przysięga (566) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **17.00** Telexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3925) – telenowela TVP; **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.35 Ojciec Mateusz (293) – serial kryminalny TVP; reż.: Wojciech Nowak, wyk.: Artur Żmijewski, Kinga Preis
21.25 Kulisy serialu „Na sygnale”
21.35 Na sygnale (353) – serial fabularny TVP
22.15 Zniewolona (57) – serial kostiumowy, Ukraina 2021
23.15 Zniewolona (5)
00.15 Operacja Delta Force 5: Pod ostrzałem – film akcji, USA 2000, reż.: Yossi Wein
02.00 SEAL Team – komando Foki – serial, USA 2017
02.55 Wiedźmy (10) – serial TVP, reż.: Jan Kidawa-Błoriski
03.50 Magazyn kryminalny 997
04.35 Notacje – Wojciech Plewiński
04.55 Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 M jak miłość (1495); **06.25** Anna Dymna – spotkamy się: Julia Zakrocka; **06.55** Familiada – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.40** Panorama; **10.45** Pytanie na śniadanie; **11.15** Zaczynaj Od Nowa – magazyn; **11.50** Barwy szczęścia (2555); **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (267) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (92) – serial fabularny TVP; **15.05** Uśmiech losu (28) – serial obyczajowy, Portugalia 2019; **16.00** Koło fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Miłość i przeznaczenie (33) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Kozacka miłość (268) – serial kostiumowy, Rosja 2013, reż.: Alexandr Mochow, wyk.: Ekaterina Olkina, Władysław Drobinkow, Dmitrij Nazarov, Zoryana Marchenko, Aleksandr Mochow, Artem Aleksiejew
19.35 Barwy szczęścia (2555) – serial obyczajowy TVP, reż.: Grzegorz Dębowski
20.10 Barwy szczęścia (2556)
20.40 Karnawał z TVP – koncert
22.00 Kabaret.
Super Show Dwójki (17)
23.10 Przysięga – dramat, USA, Hiszpania 2016, reż.: Terry George, wyk.: Oscar Isaac, Charlotte Le Bon, Christian Bale
01.35 Gold – film akcji, USA 2016, reż.: Stephen Gaghan, wyk.: Matthew McConaughey, Edgar Ramirez, Bryce Dallas Howard, Corey Stoll
03.45 Sześć żon i jeden pogrzeb – komedia, USA 2009, reż.: Howard Michael Gould, wyk.: Tim Allen, Andie Macdowell, Barbara Barrie, Elisha Cuthbert
05.15 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **06.01** Serwis Info Poranek – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda Info; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda Info; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 9; **08.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **09.40** W Kontrze; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda Info; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Telexpress; **17.15** Telexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi; **19.20** Raport z granicy
19.30 Wiadomości
19.58 Gość
Wiadomości
20.13 Forum
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość
Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
05.00 Pogoda Info
05.10 W akcji
05.36 Agrobiznes
05.50 Zakończenie dnia

TV TRWAM

05.00 Ostateczne rozwiązanie; **06.45** Kosmos; **07.45** Święty na każdy dzień; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widenia; **08.40** Słowo życia; **08.45** Przyjaciele i bohaterowie; **09.10** Z wędką nad wodę w Polskę i Świat; **09.35** Święty na każdy dzień; **09.45** Duc in altum; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.20** Muzyczne chwile; **11.25** Głos Polski; **11.35** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.45** Refleksje nad Psalmem XXIII; **11.55** Prymas Stefan Wyszyński; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Ziemia Obiecana; **13.00** Mahajanga; **13.20** Muzyczne chwile; **13.30** Msza Święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Zrozumieć Antycywilizację; **14.55** Słowo życia; **15.00** Koronka do Bożego Miłosierdzia; **15.20** Mocni w Wierze; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Siódmy sakrament; **16.30** Tak Go pamiętam; **17.00** Pianista był; **17.30** Geopolityka; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański

18.05 Informacje dnia
18.15 Westerplatte Młodych
19.00 Warto zauważyć...
w mijającym tygodniu
19.30 Opowieści Theo
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widenia
22.00 Ziemia Obiecana
22.40 Muzyczne chwile
22.55 Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela”
23.00 Święty Patryk, apostoł Irlandii
23.55 Kabwe
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 21 stycznia; **07.00** Czas honoru (7); **07.55** Kuchnia dwudziestolecia; **08.25** Dziewczęta z Auschwitz – film dok.; **09.20** Prasa donosi; **09.35** Sensacje XX wieku: Mata Hari; **10.30** Moja Warszawa – film dok.; **11.30** Nie taka prosta historia; **12.05** Królowa Bona (8); **13.15** Windsor. Największa miłość Elzbiety II – Lata 1936–1953: miłość i wojna (2) – serial dok.; **14.15** Dziką przyrodę Bliskiego i Środkowego Wschodu – Turcja – serial dok.; **15.20** Samochody przywódców; **16.20** Przestrzeń pamięci – Muzeum Pamięci Sybiru w Białymostku; **16.50** Ex Libris; **17.15** Podróżnik – Polska 2020, reż.: Hanna Etemadi; **18.15** Polska 100 lat – cykl dok.; **18.50** Przystanek Historia; **19.05** Tajemnica twierdzy szyfrów (1); **20.00** Teatr Historii: „Wysocki”; **20.20** Wysocki – spektakl teatralny, reż.: Izabella Cywińska; **21.35** W poszukiwaniu Wikingów (3) – serial dok.; **22.30** Królowa swingu – reportaż; **23.05** Wojna wietnamska (9) – serial dok.; **00.10** Było, nie minęło; **00.45** Sensacje XX wieku; **01.40** Encyklopedia II wojny światowej; **02.05** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Teledysk; **07.50** Res Poloniae; **08.25** Wydarzenie aktualne; **09.30** Kapryśne lato – film fabularny, reż.: Jiri Menzel; **11.00** Blisko, coraz bliżej (10) – serial TVP; **12.35** Cmentarz Orłąt – film dok.; **13.30** Odkrywając Beethovena – film dok.; **14.50** Bo oszalałem dla niej – komediodramat, reż.: Sylwester Chęciński; **16.45** Dwunastu gniewnych ludzi – dramat, USA 1957, reż.: Sidney Lumet; **18.30** Informacje kulturalne; **19.00** Reżyserzy: John Frankenheimer – cykl dok.; **20.00** 1900: Człowiek legendy – film fabularny, Włochy 1998, reż.: Giuseppe Tornatore; **22.55** Jak wczoraj – Peter Bogdanovich i zaginiony amerykański film – film dok.; **00.45** Teraz animacje! Muzyczne traumy; **00.55** Teraz animacje! Struna za struną; **01.20** Informacje kulturalne; **01.55** Rękopis znaleziony w Saragossie – film fabularny, Polska 1965, reż.: Wojciech Has, wyk.: Zbigniew Cybulski, Iga Cembrzyńska, Franciszek Pieczka, Barbara Krafftówna, Pola Raksa; **05.05** Teledysk; **05.35** Afisz kulturalny ekstra; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** Ukryta prawda (1130); **07.00** Kuchenne rewolucje 9 (8) – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smaku; **11.45** Ukryta prawda (1017); **12.50** Tajemnice miłości (31); **13.55** Ukryta prawda (1131); **14.55** Ukryta prawda (927); **15.55** Kuchenne rewolucje 3 (8) – program kulinarno-rozrywkowy; **17.00** Tajemnice miłości (32); **18.00** Ukryta prawda (1018); **19.00** Fakty; **19.30** Sport; **19.40** Pogoda; **19.50** Uwaga!; **20.00** Ścigani – film sensacyjny, USA/Niemcy 2008, reż.: Timur Bekmambetow, wyk.: James McAvoy, Angelina Jolie, Morgan Freeman, Terence Stamp, Thomas Kretschmann, Chris Pratt; **22.20** Kult – horror, USA/Meksyk/Kanada/Niemcy 2006, reż.: Neil LaBute, wyk.: Nicolas Cage, Ellen Burstyn, Kate Beahan, Frances Conroy, Leelee Sobieski; **00.25** Kuba Wojewódzki 15 (7); **01.30** MasterChef 10 (8); **02.50** Noc Magii; **04.05** Kto was tak urządzał; **04.30** Kto was tak urządzał

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (596); **09.10** Malanowski i Partnerzy (597); **09.40** Sekrety rodziny (130); **10.40** Dlaczego ja? (632); **11.40** Gliniarze (153); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (979); **14.40** Dlaczego ja? (698); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112 (521); **17.00** Gliniarze (331); **18.00** Pierwsza miłość (3349); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Farma; **21.00** Kraina lodu – film animowany, USA 2013, reż.: Chris Buck, Jennifer Lee; **23.10** Gwiezdne wojny: Skywalker. Odrodzenie – film s.f., USA 2019, reż.: J.J. Abrams, wyk.: John Boyega, Adam Driver, Carrie Fisher, Richard E. Grant, Mark Hamill, Oscar Isaac, Lupita Nyong'o, Daisy Ridley; **02.15** Resident Evil: Retribucja – film s.f., reż.: Paul Anderson W.S., wyk.: Aryana Engineer, Sienna Guillory, Milla Jovovich, Boris Kodjoe, Michelle Rodriguez, Johann Urb; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.10 Klan (3921); **05.30** Klan (3922); **06.00** Magazyn Ekspresu Reporterów; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.40** Rok w ogrodzie; **08.05** Rok w ogrodzie Extra; **08.20** wojsko-polskie.pl; **08.45** Pełnosprawni (43); **09.15** Sprawa dla reportera; **10.20** Fascynujący świat: Miejsca kultu na świecie, cz. 3 – cykl dok.; **11.15** Okrasa łamie przepisy; **11.50** Wielki napad na pociąg – film sensacyjny, Wielka Brytania 1979, reż.: Michael Crichton, wyk.: Lesley-Anne Down, Sean Connery, Donald Sutherland, Wayne Sleep, Robert Lang; **13.45** Z pamięci – Karol Irzykowski; **13.55** Pełny obraz – cykl dok.; **14.55** Tajemnice miasteczka (21) – serial kostiumowy, Rosja 2018; **15.55** Tajemnice miasteczka (22) – serial kostiumowy; **17.00** Telexpress; **17.20** Pogoda; **17.30** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **18.30** Blondynka (93) – serial TVP; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.35 Komisarz Alex (198) – serial kryminalny TVP, reż.: Mariusz Palej

21.35 Hit na sobotę: Paranoja – film akcji, USA 2013, reż.: Robert Luketic, wyk.: Gary Oldman, Liam Hemsworth, Amber Heard

23.30 Władza – USA 2013, reż.: Allen Hughes, wyk.: Mark Wahlberg, Russell Crowe, Catherine Zeta-Jones, Jeffrey Wright

01.25 Arkady Luwru – dramat, Francja 1974, reż.: Michel Mitrani, wyk.: Christian Rist, Christine Pascal

03.10 Jaka to melodia?
04.00 Z pamięci – Karol Irzykowski
04.05 Zakończenie dnia

TVP 2

05.20 Barwy szczęścia (2552) – serial obyczajowy TVP, reż.: Grzegorz Dębowski, wyk.: Jakub Wierczok, Katarzyna Glinka, Jakub Szlachetka, Elżbieta Romanowska, Marieta Żukowska, Lesław Żurek, Natalia Sierżputowska, Hubert Wiatrowski, Wiktoria Gąsiewska; **05.50** Barwy szczęścia (2553); **06.25** Barwy szczęścia (2554); **07.00** M jak miłość (1629); **07.55** Pytanie na śniadanie; **11.50** Rodzinny ekspres; **12.30** Karnawał z TVP – koncert; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Kolo fortuny – teleturniej; **15.15** Szansa na sukces. Opole (6): Trubadury – widowisko muzyczne; **16.15** Na dobre i na złe (831) – serial TVP, reż.: Kordian Piwowski, wyk.: Mateusz Janicki, Mateusz Damięcki, Michał Żebrowski, Amelia Czaja, Aleksandra Hamkało; **17.15** Wojciech Cejrowski – boso przez świat: Peru. Lama – cykl reportaży, reż.: Wojciech Cejrowski; **17.50** Słowo na niedzielę; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Postaw na milion – teleturniej

19.20 Rodzinka.pl (239) – serial TVP
20.00 The Voice Senior III (7). Przesłuchania w ciemno
21.05 The Voice Senior III (8). Przesłuchania w ciemno
22.15 Hity wszech czasów (26)
23.20 Kino relaks: Sześć żon i jeden pogrzeb – komedia, USA 2009, reż.: Howard Michael Gould, wyk.: Tim Allen, Andie Macdowell, Barbara Barrie, Elisha Cuthbert

01.05 Traffic – film sensacyjny, USA/ Niemcy 2000, reż.: Steven Soderbergh, wyk.: Michael Douglas, Benicio del Toro, Catherine Zeta-Jones, Dennis Quaid

03.45 Z odzysku – dramat, Polska 2005, reż.: Sławomir Fabicki

05.35 Zakończenie dnia

TVP INFO

06.00 Serwis Info Poranek; **06.24** Pogoda Info; **06.29** Wstaje dzień; **06.31** Info Poranek; **06.53** Pogoda Info; **07.01** Info Poranek; **07.23** Pogoda Info; **07.31** Info Poranek; **07.51** Pogoda Info; **07.59** Info Poranek; **08.22** Pogoda Info; **08.30** W Kontrze; **09.15** Salon dziennikarski; **09.59** Serwis Info Dzień weekend; **10.23** Pogoda Info; **10.29** Info Dzień weekend; **10.53** Pogoda Info; **10.59** Info Dzień weekend; **11.29** Info Dzień weekend; **11.52** Pogoda Info; **11.59** Info Dzień weekend; **12.29** Info Dzień weekend; **12.51** Pogoda Info; **12.59** Info Dzień weekend; **13.29** Info Dzień weekend; **13.52** Pogoda Info; **13.59** Info Dzień weekend; **14.29** Info Dzień weekend; **14.53** Pogoda Info; **15.00** Debata TVP INFO; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Telexpress; **17.15** Telexpress Extra; **17.30** Studio Wschód; **18.00** Panorama; **18.18** Serwis Info Wieczór weekend; **18.30** Kobiectem okiem; **18.52** Info Wieczór weekend; **19.00** Między słowami; **19.20** Raport z granicy

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis Info Wieczór weekend
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór weekend
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Magazyn śledczy Anity Gargas
23.25 INFO Wieczór
24.00 Wiadomości
00.28 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
03.03 Pogoda Info
03.20 Salon dziennikarski
04.06 Telexpress Extra
04.27 Minęła 20
05.28 Magazyn śledczy Anity Gargas
05.50 Zakończenie dnia

TV TRWAM

05.00 Siódmy sakrament; **05.30** Mocni w Wierze; **05.55** Boże Narodzenie w zamku; **07.40** 100 cudownych miejsc na świecie; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Westerplatte Młodych; **08.55** Słowo życia; **09.00** Telewizyjny Uniwersytet Biblijny; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Retrospekcja; **10.20** Fatima – miejsce wybrane przez Maryję; **10.35** Muzyczne chwile; **10.40** Polski Punkt Widzenia; **11.00** Kropelka radości; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Warto zauważyć... w mijającym tygodniu; **12.50** Siódmy sakrament; **13.20** Ocalić od zapomnienia; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** Ocalić od zapomnienia; **14.30** Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela”; **14.35** Święta Teresa z Lisieux; **15.30** Wierzę w Boga; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Historia Antoniego Żubryda; **17.00** Z Parlamentu Europejskiego; **17.25** Święty na każdy dzień; **17.30** Mocni Jego mocą; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański

18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Manna z Nieba
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Myśląc Ojczyznę
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja

21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Muzyczne chwile
22.25 Święty na każdy dzień
22.30 Maryja z Nazaretu w Jej Zwiastowaniu
22.50 100 cudownych miejsc na świecie
23.00 Głos serca
23.45 Robi
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.55 Był taki dzień; **07.05** Droga od Chrystusa do Konstantyna (5) – serial dok.; **08.00** Arrasów dzieje osobliwe; **08.30** Przystanek slow food (3); **09.05** Janosik (3) – serial TVP; **10.00** Okrasa łamie przepisy; **10.35** Zagadka 13 szkieletów z Eułau; **11.35** Wszystkie kolory świata: Tokio. Jak Feniks z popiołów – serial dok.; **12.35** Dziką Kanadą, cz. 3: Serce Łądu – serial dok.; **13.40** Kuchnia dwudziestolecia – magazyn kulinarny; **14.15** Blisko, coraz bliżej (5) – serial TVP; **16.15** Marzyciele: Józef Ostafin; **16.40** Windsor. Największa miłość Elżbiety II – Lata 1936–1953: miłość i wojna (2) – serial dok.; **17.35** Spór o historię; **18.15** Panny i wdowy (5) – serial TVP; **19.00** Giganci historii; **19.50** Rok 1982. Kalendarium; **20.00** Wojna i pokój (1) – serial kostiumowy; **22.35** Brygady Międzynarodowe w Hiszpanii – Francja 2016, reż.: Patrick Rotman; **00.30** Nie do przebaczenia – western, USA 1960, reż.: John Houston; **02.40** Sekrety Morza Śródziemnego: Dedal na tropie wraku (7); **03.15** Wspomnij mnie – film dok.; **04.15** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Rozrywka Retro: Muzyka Malego Ekranu – Bogusław Mec; **07.45** Tamte lata, tamte dni: Krystyna Tkacz; **08.20** Sztuka dokumentu: Dramatyczny rok – film dok.; **10.20** Zmiennicy (8); **11.35** Rzeczpospolita modernistyczna – Architektura Sakralna; **12.20** 1900: Człowiek legenda – film fabularny, reż.: Giuseppe Tornatore; **15.10** Odnaleziona skarby; **15.30** Atma Quartet – koncert; **16.40** Retro kino: Ich noce – komedia, USA 1934, reż.: Frank Capra; **18.30** Co dalej?; **19.00** Legendy Rocka: Foreigner – cykl dok.; **19.30** Legendy Rocka: Glen Campbell – cykl dok.; **20.00** Bilet do kina: Borg/McEnroe. Między odwagą a szaleństwem – dramat, reż.: Janus Metz, wyk.: Sverrir Gudnason, Shia LeBeouf, Tuva Novotny; **21.55** Genesis: When In Rome – koncert; **23.35** Mocne Kino: Głębocka czerwień – film kryminalny, Włochy 1975, reż.: Dario Argento, wyk.: David Hemmings, Daria Nicolodi, Gabriele Lavia, Macha Miri; **01.55** Co dalej?; **02.35** Słoneczny zegar – dramat, Polska 1997, reż.: Andrzej Kondratiuk; **04.35** Teledysk; **05.40** Zakończenie dnia

TVN

05.15 Uwaga!; **05.30** Ukryta prawda (868); **06.30** Kuchenne rewolucje 9 (9); **07.30** Na Tropie Dzikich Zwierząt (3); **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.30** Na Wspólnej Omnibus 20 – serial, Polska; **13.00** Totalne remonty Szelągowskiej 3 (3); **14.05** Budując marzenia (7); **14.40** Kolekcja smaków 2 (4); **15.10** Kobieta na krańcu świata 13 (1); **15.45** Zbuntowana księżniczka – komedia, reż.: Nick Moore, wyk.: Emma Roberts, Juno Temple, Kimberley Nixon; **17.55** Kuchenne rewolucje 22 (4); **19.00** Fakty; **19.25** Sport; **19.35** Pogoda; **19.45** Uwaga!; **20.00** Wpadka – komedia, USA 2007, reż.: Judd Apatow, wyk.: Katherine Heigl, Seth Rogen, Paul Rudd, Leslie Mann, Jason Segel; **22.50** Lady Bird – komedia, reż.: Greta Gerwig, wyk.: Saoirse Ronan, Laurie Metcalf, Tracy Letts, Lucas Hedges, Timotheé Chalamet; **00.45** Ścigani – film sensacyjny, reż.: Timur Bekmambetow, wyk.: James McAvoy, Angelina Jolie, Morgan Freeman, Terence Stamp, Thomas Kretschmann, Chris Pratt; **02.50** Uwaga!; **03.05** Noc Magii; **04.20** Kto was tak urządził; **05.40** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.25** Tedi i poszukiwacze zaginionego miasta – Hiszpania/Francja, 2012, reż.: Gato Enrique; **10.10** Ewa gotuje (404); **10.40** Nasz Nowy Dom (237); **11.40** Nasz Nowy Dom (238); **12.40** Bogaty Dom – Biedny Dom (54); **13.45** Drwale i inne opowieści Bieszczadu (45); **14.15** Drwale i inne opowieści Bieszczadu (46); **14.40** Rolnicy. Podlasie (31); **15.45** Więzienie (44); **16.15** Więzienie (45); **16.45** Więzienie (46); **17.15** Więzienie (47); **17.45** Chłopaki do wzięcia (263); **18.15** Chłopaki do wzięcia (264); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.40** Epoka lodowcowa 2: Odwilż – film animowany, USA 2006, reż.: Carlos Saldanha; **22.00** Iron Man – film, USA 2008, reż.: Jon Favreau, wyk.: Leslie Bibb, Jeff Bridges, Robert Downey Jr, Terrence Howard, Gwyneth Paltrow, Shaun Toub; **00.45** Aeon Flux – film s.f., USA 2005, reż.: Karyn Kusama; **02.40** Love Island. Wyspa miłości (138); **03.40** Love Island. Wyspa miłości (139); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

Redakcja „Idziemy” nie ponosi odpowiedzialności za zmiany w programach TV wprowadzone przez nadawców po 5 I 2022 r.

Zawdzięczamy mu
powstanie Papieskiej
Unii Misyjnej.
16 stycznia mija
150. rocznica
urodzin bł. ks. Paula
(Pawła) Manny.

Kiedy myślimy o wsparciu Kościoła na misjach, zazwyczaj odruchowo chwytny za portfel. Te realia niezwykle bolały ks. Mannę (1872–1952) – misjonarza, którego papież Jan XXIII określił mianem „Krzysztofa Kolumba współpracy misyjnej”.

Dla niego materialne realia pracy misyjnej stanowiły tylko wycinek potrzeb, nadprzyrodzony charakter misji wymaga bowiem wsparcia duchowego. Wyjaśnił tę potrzebę niezwykle celnie, pisząc w lipcu 1918 r.: „Na wojnie są zawsze ci na froncie i ci na tyłach. Co robią ci na tyłach dla walczących żołnierzy? Mówią o nich z wielkim podziwem! A czy chrześcijanie mówią o misjonarzach? Czy czują wobec nich podziw i sympatię? Na zapleczu modlą się za żołnierzy i posyłają im różne rzeczy. A wy, czy modlicie się za żołnierzy Jezusa Chrystusa, za misjonarzy, aby Pan dawał im siłę, odwagę, cierpliwość i wszelkie łaski? Co im wysyłacie?”.

MISJA NA MIEJSCU

Urodzony we Włoszech Paweł Manna do seminarium Instytutu Misji Zagranicznych wstąpił w 1891 r. Trzy lata później przyjął święcenia kapłańskie, aby w następnym roku pojechać do Birmy. Spełniło się jego ogromne marzenie. S. Monika Juszka zwróciła uwagę, że pierwsze zamiary pracy misyjnej pojawiły się najpewniej już około 1887 r., podczas formacji w Katolickim Towarzystwie Nauczania (obecnie Towarzystwo Boskiego Zbawiciela).

Ten okres trwał zaledwie dwanaście lat, ponieważ pogarszający się stan zdrowia uniemożliwił ks. Mannie dalszą pracę. Wrócił do Włoch zdruzgotany. Miał nawet myśli o porzuceniu pracy misyjnej.

fot. Papieska Unia Misyjna

Kolumb misji

Tomasz Brzustowski

Pan Bóg jednakże nie marnuje danych talentów, misjonarz podjął się innego zadania. Wpierw rozwinął czasopismo „Misje Katolickie”, które z upadającego periodyku stało się w niedługim czasie jednym z najważniejszych mediów przybliżających temat misji. Utworzył też kolejne tytuły: „Propaganda Missionaria” i „Italia Missionaria”. Wszystkie one miały niebagatelne znaczenie nie tylko dla przybliżenia tematu, ale i dla pracy formacyjnej. W 1916 r. powstało dzieło jego życia, czyli Unia Misyjna Duchowieństwa (obecnie Papieska Unia Misyjna), zajmująca się zarówno formacją misjonarzy (duchownych i świeckich),

jak i propagowaniem samej idei pracy misyjnej. Tę ważną do dziś instytucję powołał ks. Manna wspólnie z abp. Guido Confortim (1865–1931), który podobnie jak Manna marzył o pracy misyjnej, lecz nie było mu to dane z uwagi na stan zdrowia. Abp Guido Conforti został beatyfikowany 17 marca 1996 r. przez Jana Pawła II, a kanonizowany 23 października 2011 r. przez Benedykta XVI.

Nie tylko Unia pozostała po ks. Mannie. W 1936 r. dzięki jego staraniom powstało również Zgromadzenie Sióstr Misjonarek Niepokalanej. Oprócz powyższych przedsięwzięć pozostawił po sobie ok. 70 tomów pism, poświęconych oczywiście pracy misyjnej. Jedno z jego określeń niezwykle przylgnęło nie tylko do jego osoby, ale i do misji całego Kościoła, o którą to misję całe swoje życie tak intensywnie walczył. Ks. Manna rzucił kiedyś hasło: „Cały Kościół dla całego świata”. To krótkie, celne zdanie, stworzone niczym slogan reklamowy, stało się mottem misyjnego powołania chrześcijan. Papież Paweł VI mówił, że ks. Manna był „jednym z najsukcesowniejszych krzewicieli idei misyjnego uniwersalizmu w XX w.”. Można by rzec, że nie rozminął się na drobne w swojej wizji działalności ewangelizacyjnej. Głosił, że zadaniem Kościoła jest po prostu nawrócenie całego świata, a do wykonania tego zadania zobligowani są nie tylko misjonarze wysłani przez Kościół, ale również wszyscy ochrzczeni.

Ks. Paweł Manna został beatyfikowany przez Jana Pawła II 4 listopada 2001 r.

Nie mógł kontynuować pracy misjonarza ze względu na stan zdrowia. A pozostawił po sobie dzieło do dziś służące misjom Kościoła.

Zareklamuj się u nas!

idziemy

II okładka
205 x 285 + 5 mm na spady

1/1 strona wewnątrz pisma
205 x 285 + 5 mm na spady

Junior page
135 x 190 mm
+ 5 mm na spady

moduł
reklamowy
75 x 140 mm

moduł
reklamowy
95 x 67 mm

Zapraszamy do kontaktu: reklama@idziemy.com.pl, tel. 502 142 292

#OratoriumWaw

Warszawa - Praga Północ - ul. Kawęczyńska 53 - Salezianie

1 % podatku KRS: 0000010772

Darowizny

numer konta:
70 1240 6074 1111 0000 4998 9777

 @oratorium.waw

 #oratoriumwaw

 www.oratorium.waw.pl

 biuro@oratorium.waw.pl

reklama ukazuje się dzięki
wsparciu Fundacji Uskrzydlały

fundacja
uskrzydlały